

ANALIZY * TENDENCJE * OCENY

RYNEK ROLNY

EKONOMICZNE I SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA
ROZWOJU POLSKIEJ GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PO WSTĄPIENIU POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ

Publikacja zrealizowana w ramach tematu:

Monitorowanie oraz analiza zmian polskiego łańcucha żywnościowego.

W zadaniu:

Analiza wzajemnych relacji ekonomicznych między poszczególnymi elementami łańcucha żywnościowego.

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

LISTOPAD 2009

Spis treści

1. Koniunktura w rolnictwie	Jadwiga Seremak-Bulge	3
2. Rynek zbóż	Marcin Krzemiński	5
3. Rynek cukru	Piotr Szajner	12
4. Rynek rzepaku	Ewa Rosiak	15
5. Rynek ziemniaków	Wiesław Dzwonkowski	21
6. Rynek warzyw	Grażyna Stępka	25
	Tomasz Smoleński	
7. Rynek owoców	Bożena Nosecka	34
	Irena Strojewska	
8. Rynek mleka	Zygmunt Smoleński	43
	Teresa Zdziarska	
9. Rynek wołowiny	Danuta Rycombel	48
10. Rynek wieprzowiny	Jan Małkowski	51
	Danuta Zawadzka	
11. Rynek mięsa drobiowego i jaj	Mira Kobuszyńska	55
	Grzegorz Dybowski	
12. Rynek baraniny	Danuta Zawadzka	61
13. Rynek ryb	Krzysztof Hryszko	65
14. Rynek żywnościowy	Krystyna Świetlik	71
15. Rynek środków produkcji dla rolnictwa	Aldon Zalewski	77
	Lucyna Mieszkowska	
16. Rynek usług dla rolnictwa	Magdalena Talarek	81
	Arkadiusz Zalewski	
17. Wpływ zmiany cen na sytuację dochodową gospodarstw mlecznych w latach 2007-2008 oraz prognoza na rok 2009	Stanisław Mańko	87

RYNEK ROLNY

Skład redakcji: Jadwiga Seremak-Bulge (redaktor naczelny),
Roman Urban (z-ca redaktora naczelnego), Lucyna Mieszkowska (sekretarz redakcji),
Jan Małkowski, Stanisław Mańko, Bożena Nosecka, Leszek Ślipski (opracowanie graficzne i skład).
Prenumerata: Barbara Walkiewicz - tel.: (022) 50 54 685

Adres redakcji:

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy
ul. Świętokrzyska 20, skrytka pocztowa 984, 00-950 Warszawa
tel.: (022) 505 46 66, faks: (022) 827 19 60
Druk: Dział Wydawnictw IERiGŻ – PIB
Nakład: 300 egz.

Biuletyn dostępny jest bezpłatnie na stronie internetowej Instytutu – www.ierigz.waw.pl

Oceny i komentarze prezentowane w biuletynie Rynek Rolny są opracowywane na podstawie najlepszych i sprawdzonych źródeł informacji, i są wyrazem wiedzy oraz poglądów autorów. Nie mogą więc być podstawą roszczeń podmiotów za skutki podejmowanych decyzji, które każdy podejmuje na własne ryzyko i koszt.

Wykorzystując informacje zawarte w biuletynie prosimy o podanie źródła.

Koniunktura w rolnictwie

Jadwiga Seremak-Bulge

1. Pogarszają się rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej. W październiku syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR) zmaleł po raz kolejny i po raz pierwszy w ciągu ostatnich 6 miesięcy spadł poniżej 100 punktów, był jednak o 0,7 punktu procentowego (pp) wyższy niż przed rokiem. Na pogorszenie koniunktury w rolnictwie wpłynęło zarówno obniżenie wskaźnika nożyc cen, jak i spadek wskaźnika potencjalnego popytu. Wyrównany wskaźnik nożyc cen obniżył się do 100 punktów pod wpływem dominacji obniżek cen skupu, które we wrześniu były kontynuowane w stosunku do większości surowców rolnych. Zmaleły ceny skupu trzody, drobiu, ziemniaków oraz prawie wszystkich zbóż z wyjątkiem pszenicy. Podniesiono natomiast ceny płacone rolnikom za mleko, a także za bydło rzeźne. W rezultacie bieżący wskaźnik zmian cen skupu wyniósł we wrześniu 98 punktów, a wyrównany wskaźnik nożyc cen po 6 miesiącach spadł poniżej 100 punktów. Był on jednak wyższy o 1 pp niż w październiku 2008 r. Obniżki cen skupu były głębsze niż cen środków produkcji, które zmaleły w ocenianym miesiącu o 1 pp do 99 punktów. W rezultacie wyrównany wskaźnik zmian cen środków produkcji w październiku br. po raz pierwszy od początku 2003 r. zmaleł poniżej 100 punktów. Poniżej 100 punktów spadł także wyrównany wskaźnik zmian potencjalnego popytu. Na niski poziom wskaźnika potencjalnego popytu wpłynął spadek indeksu produkcji przemysłu rolno-spożywczego oraz pogorszenie indeksu obrotów handlowych produktami rolno-spożywczymi z zagranicą.

Dotychczasowe zmiany cen jakie po bardzo niekorzystnym 2008 r. dokonywały się na podstawowych rynkach rolnych i środków produkcji od początku roku bieżącego, były jednak dla rolników korzystne. Podwyżkom cen skupu towarzyszyły bowiem obniżki cen środków produkcji, które w ciągu 9 miesięcy 2009 r. średnio zmaleły o 1,6%. W efekcie skumulowany wskaźnik nożyc cen po 9 miesiącach 2009 r. wyniósł 105,6 punktów. W najbliższych miesiącach liczyć się jednak trzeba z pogarszaniem rynkowych uwarunkowań produkcji rolniczej do czego przyczyniać się będą bardzo dobre zbiory prawie wszystkich roślin uprawnych oraz rosnąca podaż żywca wieprzowego, którego produkcja weszła we wzrostową fazę cyklu świńskiego.

2. Bardzo dobre zbiory i wysokie zapasy początkowe, przy obniżonym zapotrzebowaniu sprawiają, że rynek zbóż znajduje się pod presją podaży. Ceny zbóż ustabilizowały się niskim poziomie

i do końca roku spodziewać się należy tylko niewielkiego sezonowego wzrostu cen. Rozpoczęcie zakupów interwencyjnych w listopadzie może doprowadzić tylko do wzrostu cen jęczmienia, którego ceny są znacznie niższe od interwencyjnych. Ceny pszenicy w Polsce i w większości krajów członkowskich są wyższe od cen interwencyjnych, zatem jej podaż do interwencji będzie niewielka.

3. Zgodnie z oczekiwaniami następuje sezonowy spadek cen żywca wieprzowego, który jest stymulowany niskimi cenami w UE. Mimo to relacje cen żywca wieprzowego do zbóż pozostają korzystne ze względu na niskie ceny zbóż, rośnie więc zainteresowanie produkcją żywca wieprzowego, co zapowiada przejście do wzrostowej fazy cyklu świńskiego i wyższą podaż w 2010 r.

4. Po 18 miesiącach nieustannych spadków ceny skupu mleka we wrześniu wzrosły o 2,4% w porównaniu z sierpniem. Wpłynął na to przede wszystkim sezonowy spadek podaży oraz poprawa koniunktury na światowym rynku. Wzrost cen uzyskiwanych w eksporcie będzie sprzyjał podwyżkom cen na rynku krajowym. Wobec wyraźnej poprawy kondycji finansowej mleczarni można oczekiwać, że sezonowe podwyżki cen skupu mleka będą wyższe od przeciętnych.

5. Wygasa wysokie tempo wzrostu cen żywności, a sezonowe spadki cen nastąpiły także we wrześniu. Sądzić należy, że w najbliższych miesiącach nastąpi powrót do relatywnego tanienia żywności, pod wpływem wyhamowania dynamiki wzrostu dochodów, dobrych zbiorów prawie wszystkich roślin uprawnych oraz przejścia do wzrostowej fazy cyklu świńskiego.

6. Nadal tanieją środki do produkcji rolniczej, w tym zwłaszcza nawozów mineralnych, które od początku roku do września staniały łącznie o 12%. Spadek ten był jednak znacznie mniejszy niż na rynkach światowych, do czego przyczynił się słaby złoty. Obniżki cen środków produkcji są jednym z nielicznych pozytywnych efektów kryzysu gospodarczego dla rolnictwa. Jeśli w gospodarce światowej nie nastąpi widoczny przełom, środki produkcji będą taniały prawdopodobnie także w 2010 r.

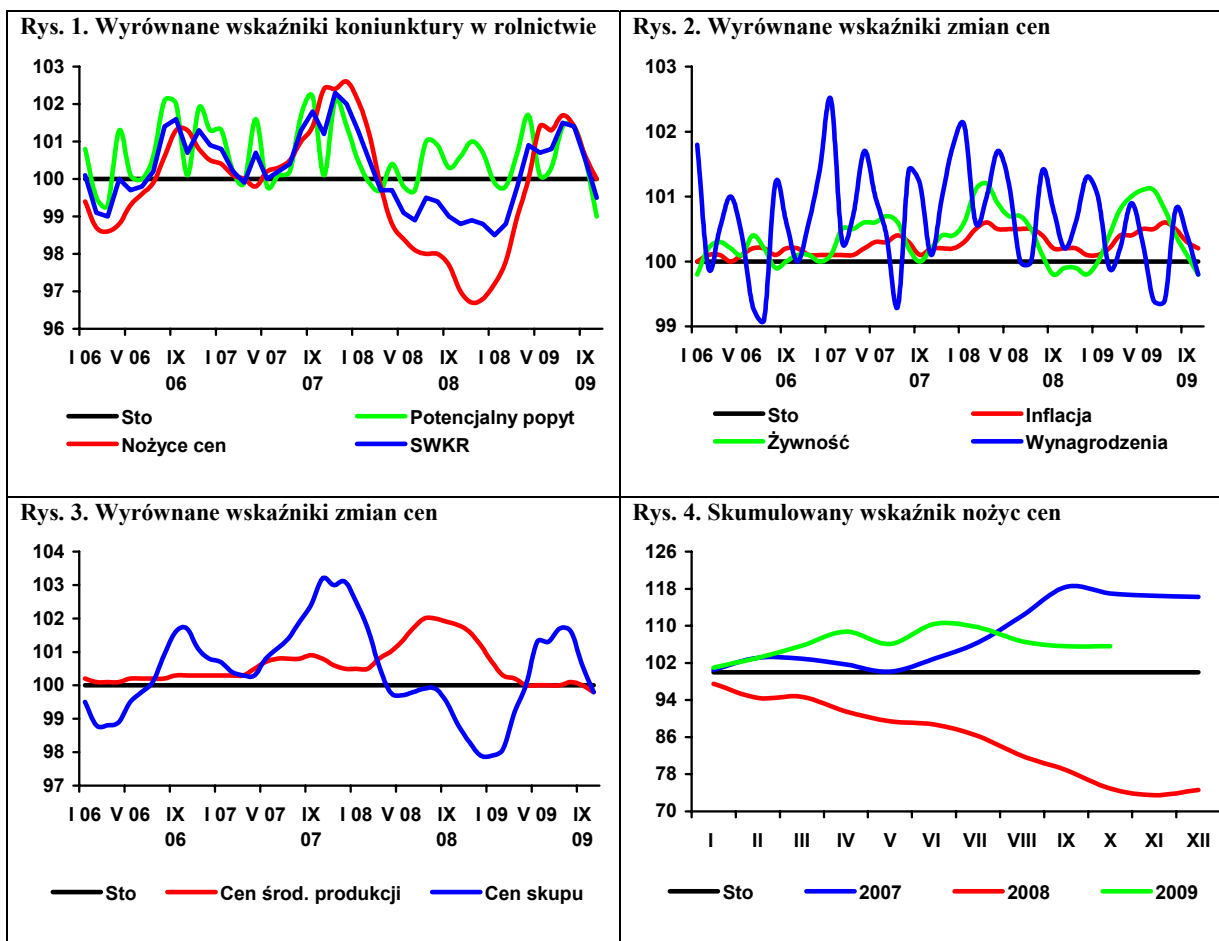
Tab. 1. Wskaźniki^a obrazujące zmiany rynkowych uwarunkowań produkcji w rolnictwie

Wyszczególnienie	X 09	IX 09	VIII 09	VII 09	VI 09	V 09	X 08
Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR)	99,5	100,5	101,4	101,5	100,8	100,7	98,8
Wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu	99,0	100,5	101,4	101,4	100,3	100,1	100,6
Wyrównany wskaźnik nożyc cen	100,0	100,6	101,4	101,7	101,3	101,4	97,0
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen skupu	99,8	100,6	101,6	101,7	101,3	101,3	98,8
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen środków produkcji	99,8	100,0	100,1	100,0	100,0	100,0	101,8
Wyrównany indeks inflacji i cen żywności	100,4	100,2	100,1	99,8	99,4	99,4	100,4
Wyrównany indeks wynagrodzeń i cen żywności	100,0	100,3	100,4	98,6	98,3	99,2	100,3
Wyrównany indeks produkcji przemysłu spożywczego	99,3	102,2	103,0	102,9	101,7	100,4	99,8

^a średnie ruchome 6 – miesięczne

Wskaźnik zmian cen skupu liczony jest jako średnia arytmetyczna ważona dla koszyka produktów notowanych co miesiąc przez GUS i publikowanych w biuletynach statystycznych GUS. Są to zboża ogółem w tym , pszenica i żyto, ziemniaki, żywiec ogółem w tym żywiec wołowy, wieprzowy, i drób, oraz mleko.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

Rynek zbóż

Marcin Krzemiński

Według szacunków USDA światowe zbiory pszenicy w sezonie 2009/10 wyniosą 668 mln ton, wobec 682 mln ton w sezonie poprzednim. Zbiory pszenicy w UE szacowane są na 139 mln ton. Produkcja tzw. zbóż paszowych na świecie wyniesie 1093 mln ton (1102 mln ton poprzednio), a w UE 151 mln ton. W krajach UE zebrano więcej niż w sezonie poprzednim jedynie żyta.

Zbiory zbóż w Polsce w 2009 r. szacowane są na 29,7 mln ton, tzn. o ok. 7,2% więcej niż w roku 2008. Na wzrost zbiorów wpłynęło zwiększenie powierzchni uprawy zbóż podstawowych, korzystne warunki zimowania oraz opady deszczu w maju i czerwcu. Plony zbóż ogółem szacuje się na 34,6 dt/ha, tzn. o 7,5% powyżej poziomu 2008 r. W porównaniu z rokiem 2008 r. wzrosły zbiory wszystkich zbóż podstawowych, w tym najbardziej owsa, pszenżyta i jęczmienia. Mniejsze będą natomiast zbiory kukurydzy.

Wysokie zbiory zbóż, przy dużych zapasach początkowych, wpływają na zwiększenie podaży ziarna i spadek cen.

Nowy sezon 2009/10 rozpoczął się obniżeniem cen zbóż do poziomu z sezonu 2005/06. Pod koniec roku może wystąpić niewielka korekta cen w górę, nie będzie jednak ona duża, a ceny nie powinny przekroczyć poziomu sprzed roku. Poziom cen będzie zachęcał rolników do sprzedaży zbóż na zakupy interwencyjne. Skup interwencyjny w obecnym sezonie nie będzie obejmował kukurydzy, a w następnym będzie ograniczony jedynie do pszenicy. Na początku listopada cena interwencyjna jest znacznie wyższa od ceny skupu jęczmienia, a cena pszenicy jest do niej zbliżona.

Pierwsze miesiące 2009 r. przyniosły wzrost cen niektórych pasz spowodowany w głównej mierze rosnącymi cenami surowców wysokobiałkowych. Najbardziej zdrożał koncentrat Provit dla

trzody, oparty głównie na szybko drożących surowcach importowanych. W ostatnich miesiącach ceny pasz zaczęły spadać, jednak nadal są relatywnie wysokie względem zbóż.

Spadek cen zbóż nie przekłada się na obniżki cen detalicznych produktów zbożowych. Spadek cen zbytu jest mniejszy niż spadek cen skupu, natomiast ceny detaliczne nie są obniżane, ponieważ na ich poziom wpływają przede wszystkim wysokie poza surowcowe koszty produkcji.

W pierwszych 8 miesiącach 2009 r. wyższe niż przed rokiem były przemiaty ziarna (o 18%) oraz produkcja mąki pszennej i żytniej (o 30%), makaronów (o 14%) i pieczywa (o 13%); obniżyła się natomiast produkcja mieszanek paszowych dla zwierząt (o 11%).

W ciągu trzech pierwszych miesięcy sezonu 2009/10 skupiono 2,3 mln ton zbóż (o 9% więcej niż przed rokiem). Najbardziej zwiększył się skup pszenżyta, wyższy jest również skup żyta, pszenicy i jęczmienia. Od października 2008 r. do września 2009 r. skupiono 657 tys. ton kukurydzy, a więc o 9% mniej niż w sezonie poprzednim.

Tańszy niż przed rokiem złoty, a także przewaga podaży ziarna nad popytem w kraju sprzyja eksportowi ziarna zbóż. W pierwszych 8 miesiącach 2009 r. wyniósł on prawie 2,0 mln ton i był ponad trzykrotnie wyższy niż w całym 2008 r. Zboże sprzedajemy głównie do Niemiec, a także do Hiszpanii i innych krajów UE. Ważnymi odbiorcami polskiej pszenicy są także kraje północnej Afryki. Ponad trzykrotnie niższy był w tym czasie natomiast import ziarna zbóż, który wyniósł ok. 630 tys. ton.

Tab. 1. Ceny skupu i ceny targowiskowe zbóż (zł/tonę)

Okresy	Pszenvica	Żyto	Kukurydza	Jęczmień	Pszenvica	Żyto	Jęczmień	Owies	Cena interwenc. według kursu NBP
	skup				targowiska				
2007 I-XII	706,8	602,1	659,3	641,1	760,1	660,6	711,6	659,2	X
2008 I-XII	642,4	516,5	527,9	643,7	828,2	694,1	774,2	702,9	X
2008 I-VI	871,7	718,3	788,4	789,4	912,3	763,8	855,2	767,2	X
2009 I-VI	513,9	374,9	.	.	603,6	496,2	565,7	522,0	X
2008 VII	689,7	556,3	745,7	640,3	933,9	771,7	866,6	782,8	X
VIII	573,6	479,5	705,9	648,2	837,4	690,0	778,5	707,1	X
IX	517,1	426,2	531,2	580,7	743,0	626,6	688,6	640,8	X
X	467,1	373,5	321,5	555,7	682,4	597,4	637,0	587,6	X
XI	460,0	362,0	320,1	525,3	641,1	539,3	598,4	557,7	378,66
XII	470,6	355,5	367,4	495,7	626,7	522,2	589,8	555,0	410,73
2009 I	477,5	371,0	406,6	497,9	629,8	516,4	592,4	541,2	433,16
II	528,4	382,3	458,9	484,7	620,6	500,6	579,1	544,4	479,05
III	517,5	381,5	498,5	482,3	611,6	513,8	580,1	533,9	479,06
IV	500,5	360,6	487,0	465,9	608,6	513,4	568,3	527,6	459,92
V	508,3	367,0	537,6	458,7	581,6	475,1	546,4	495,7	461,03
VI	538,3	385,6	613,0	455,0	569,6	457,7	528,1	489,2	X
VII	522,8	352,7	627,7	396,9	571,1	451,1	516,2	481,9	X
VIII	451,4	291,5	547,2	390,2	547,3	411,4	494,1	454,3	X
IX	462,4	283,8	481,5	396,9	537,5	420,6	487,8	446,8	X
X ^a	440,9	291,1	453,2	363,0	478,7	307,2	434,1	380,9	432,52 ^b

^a dane MRiRW za trzeci tydzień miesiąca, ceny skupu dotyczą ziarna paszowego^b listopadowa cena interwencyjna wg kursu NBP z 2 listopada 2009 r.

Źródło: Dane GUS, MRiRW

Tab. 2. Skup zbóż (tys. ton)

Okresy ^a	Pszenvica	W tym paszowa	Żyto	Jęczmień	W tym paszowy	Pszenvyto	Zboża podstawowe	W tym paszowe	Kukurydza
2007 I-XII	3005,5	899,0	409,7	495,8	222,4	228,3	4213,0	1436,6	622,7
2008 I-XII	3081,3	855,1	459,2	470,6	165,6	234,6	4281,1	1349,1	673,7
2008 I-VI	1041,9	295,8	121,8	98,7	60,9	55,8	1328,5	447,0	287,1
2009 I-VI	1937,8	531,0	296,9	158,9	91,5	163,0	2581,5	902,5	254,7
2007/08	3163,5	907,9	415,9	480,0	216,0	239,7	4374,8	1472,1	723,9 ^b
2008/09	3977,2	1090,3	634,3	530,6	196,2	341,8	5534,1	1804,6	656,7 ^b
2008 VII	193,2	55,7	42,9	70,6	31,1	22,4	329,6	113,1	24,8
VIII	751,2	192,4	151,4	186,8	22,5	76,5	1181,0	313,8	12,0
IX	403,3	120,2	65,9	59,9	27,3	35,6	571,4	196,0	10,4
X	250,0	73,6	28,2	22,6	9,4	13,1	315,4	104,6	109,4
XI	213,9	65,2	22,5	15,3	7,2	13,0	265,3	90,4	148,5
XII	227,7	52,1	26,4	16,5	7,3	18,3	289,9	84,0	81,6
2009 I	230,5	58,2	34,4	15,6	6,3	16,5	309,1	97,3	64,1
II	398,6	83,4	54,5	22,8	12,7	24,6	505,5	141,7	56,5
III	418,8	117,2	49,9	31,4	16,7	34,7	537,8	179,7	49,1
IV	319,3	91,5	39,3	30,8	16,3	27,5	418,5	144,5	30,8
V	285,0	90,2	70,5	31,8	19,4	26,7	415,3	174,7	32,0
VI	285,6	90,6	48,2	26,6	20,0	33,0	395,4	164,5	22,1
VII	240,3	66,8	37,9	133,4	53,4	22,1	434,2	152,2	16,1
VIII	717,6	231,1	152,6	133,1	44,9	123,5	1149,8	421,6	18,0
IX	474,7	120,7	79,1	75,9	25,7	56,3	693,9	229,0	28,5

^a tabela opracowana na podstawie danych miesięcznych, ^b od października do września

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Przemysłowa produkcja niektórych wyrobów zbożowych (tys. ton)^a

Okresy	Przemiał zbóż ogółem	Mąka pszenna	Mąka żytnia	Pieczycwo świeże	Makarony	Mieszanki dla zwierząt
2007 I-XII	1885,6	1531,6	110,1	746,3	113,1	5966,8
2008 I-XII	1597,7	1317,9	106,9	778,3	118,3	6133,4
2007 ^b I-XII	2746,2	2400,1	233,6	1523,0	155,3	6993,3
2008 ^b I-XII	.	2065,4	218,0	1692,2	153,1	7128,8
2008 I-VI	757,3	638,3	51,0	392,9	58,2	3232,1
2009 I-VI	899,5	836,1	69,8	437,3	66,4	2802,8
2008 VII	134,8	115,8	9,78	64,2	9,61	551,9
VIII	129,1	108,8	9,42	63,5	8,68	458,2
IX	143,9	114,0	9,15	63,5	10,13	468,9
X	149,0	116,0	9,85	67,5	11,18	508,6
XI	143,6	116,9	8,96	61,1	10,68	448,7
XII	140,0	108,2	8,76	65,8	9,81	465,0
2009 I	150,3	142,0	12,07	70,6	11,32	450,2
II	146,0	136,6	10,88	66,1	9,36	414,8
III	165,3	148,9	11,53	74,8	11,34	436,4
IV	148,7	137,4	11,26	75,3	10,40	500,8
V	141,4	134,3	12,34	74,4	11,88	494,0
VI	147,8	136,9	11,70	75,9	12,11	506,5
VII	152,4	146,0	11,60	76,2	11,44	498,5
VIII	147,9	137,1	9,94	74,1	9,61	465,3
IX	.	152	11,6	.	11,6	.

^a firmy zatrudniające 50 i więcej pracowników, ^b firmy zatrudniające 10 więcej pracowników

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Eksport i import ziarna zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	pszenica ^a	żyto	jęczmień	kukurydza	zboża razem ^b	pszenica ^a	żyto	jęczmień	kukurydza	zboża razem ^b
2008 I-XII	375,4	81,6	26,9	87,0	612,7	1154,9	54,8	286,6	837,7	2388,5
2008 I-VI	96,8	9,6	5,7	13,1	141,2	570,4	38,5	168,3	495,6	1308,5
2009 I-VI	1132,5	272,8	9,5	100,6	1607,7	225,0	3,0	73,9	180,6	491,3
2007/08	429,6	68,9	146,9	126,5	851,2	716,9	49,2	222,9	567,0	1593,7
2008/09	1411,1	344,8	30,7	174,5	2079,2	809,5	19,3	192,2	522,7	1571,3
2008 VII	0,57	0,05	8,99	0,68	10,7	229,67	10,87	54,46	99,49	400,5
VIII	14,47	4,80	4,42	0,15	28,5	134,82	3,42	25,00	84,14	252,7
IX	61,10	16,43	2,68	0,59	92,0	95,12	1,53	16,10	25,59	139,8
X	60,11	41,18	3,02	19,10	126,1	38,64	0,18	4,45	28,90	73,8
XI	76,41	6,13	1,31	25,50	115,2	36,53	0,13	7,14	55,90	101,5
XII	65,98	3,44	0,71	27,86	99,0	49,69	0,11	11,11	48,11	111,7
2009 I	101,34	10,80	0,57	23,77	140,5	50,48	0,14	14,41	36,42	103,4
II	255,39	40,48	0,72	39,41	348,3	49,41	0,33	7,45	47,63	106,9
III	259,81	39,30	0,70	21,91	333,2	30,17	1,06	13,79	39,59	86,1
IV	153,34	43,58	1,35	9,19	222,7	28,78	1,05	11,04	15,97	58,3
V	151,98	62,25	1,92	3,35	242,3	34,37	0,13	19,32	18,58	73,3
VI	210,62	76,35	4,25	2,98	320,8	31,76	0,31	7,87	22,41	63,3
VII	105,08	25,08	28,52	1,45	167,9	41,50	0,47	17,33	18,47	79,4
VIII	156,78	25,89	10,21	1,36	207,9	44,02	0,05	2,55	16,84	63,7

^a razem z pszenicą durum, ^b razem z owsem, pszenżytem, gryką i prosem

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2009 r. dane wstępne.

Tab. 5. Eksport i import produktów pierwotnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	mąka pszenna	pozostałe mąki	kasze grysiki granulki	ziarno obrobione inaczej	slód	mąka pszenna	pozostałe mąki	kasze grysiki granulki	ziarno obrobione inaczej	slód
2008 I-XII	29,2	6,1	9,9	7,5	28,2	34,8	14,8	26,6	34,6	252,2
2008 I-VI	13,5	3,0	5,1	4,3	15,3	17,9	9,0	13,6	18,0	136,4
2009 I-VI	36,1	3,1	6,2	5,7	23,3	14,6	6,1	13,5	16,5	114,8
2007/08	19,3	5,1	10,2	8,9	23,9	37,4	16,6	31,0	35,8	254,6
2008/09	51,8	6,2	11,0	8,9	36,2	31,5	11,9	26,5	33,1	230,6
2008 VII	2,37	0,35	0,76	0,52	2,21	3,19	1,31	2,66	2,42	29,29
VIII	1,80	0,49	0,77	0,41	2,38	4,17	0,93	1,96	3,71	22,37
IX	2,21	0,86	0,71	0,55	3,09	3,30	1,49	2,29	1,95	20,09
X	3,12	0,39	0,94	0,78	2,09	3,11	1,19	2,47	4,48	16,75
XI	3,32	0,42	0,91	0,37	1,53	1,79	0,47	1,77	2,49	13,70
XII	2,82	0,51	0,67	0,58	1,52	1,34	0,38	1,81	1,58	13,58
2009 I	3,46	0,43	1,40	1,68	2,44	2,24	0,56	2,01	3,02	19,54
II	5,48	0,42	1,08	1,38	3,62	2,46	1,25	2,12	3,59	13,29
III	4,96	0,50	1,14	0,90	4,79	2,46	1,25	2,05	2,91	16,00
IV	6,98	0,59	0,85	0,67	4,96	1,82	1,10	2,01	3,65	19,08
V	7,18	0,53	1,00	0,43	3,62	1,73	1,10	2,94	1,86	24,94
VI	8,04	0,66	0,71	0,69	3,88	3,91	0,84	2,37	1,50	21,92
VII	7,28	0,63	1,18	0,84	3,89	2,17	0,90	1,22	2,24	11,43
VIII	6,12	0,36	0,75	0,54	2,03	2,34	0,18	1,02	1,02	17,73

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2009 r. dane wstępne.

Tab. 6. Eksport i import pasz i produktów wtórnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	ciasto makaron.	wyroby spożywcze ^a	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt gospod.	pasze dla zwierząt domowych	ciasto makaron.	wyroby spożywcze ^a	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt gospod.	pasze dla zwierząt domowych
2008 I-XII	10,5	65,0	217,4	103,6	86,0	67,8	13,6	92,9	250,0	107,1
2008 I-VI	4,6	32,6	107,0	50,0	47,2	26,1	7,0	43,3	127,6	50,9
2009 I-VI	7,6	33,6	101,7	65,6	27,0	34,8	7,4	40,9	87,9	52,3
2007/08	8,4	60,4	215,5	106,0	96,6	52,5	13,3	85,0	281,1	96,8
2008/09	13,5	66,0	212,1	119,2	65,8	76,5	14,0	90,5	210,3	108,5
2008 VII	0,90	6,02	17,29	9,54	6,53	4,81	1,52	8,04	22,68	8,50
VIII	0,80	4,23	17,45	9,08	5,72	3,99	1,08	7,82	24,23	8,28
IX	1,03	5,13	20,51	9,10	7,01	5,45	1,33	9,11	23,83	9,55
X	1,34	6,74	21,73	9,94	7,04	18,17	0,94	9,44	20,39	10,76
XI	0,92	5,19	18,76	9,07	6,57	5,39	1,11	8,98	16,59	8,75
XII	0,92	5,12	14,71	6,83	5,88	3,92	0,67	6,14	14,74	10,35
2009 I	0,95	6,22	14,93	6,30	4,71	4,61	0,93	6,92	17,34	8,70
II	1,29	5,45	16,29	6,94	3,48	4,46	1,10	6,79	13,25	8,37
III	1,66	6,31	18,70	22,17	4,73	4,90	1,46	7,74	14,67	10,01
IV	1,19	5,99	17,71	9,66	4,91	5,13	1,95	7,23	13,66	8,99
V	1,30	5,29	16,61	9,68	5,02	3,97	1,00	5,90	13,89	8,14
VI	1,23	4,35	17,42	10,90	4,18	11,73	1,00	6,27	15,11	8,13
VII	1,74	4,22	14,58	10,64	4,44	4,15	1,05	5,96	17,15	8,49
VIII	0,90	2,51	13,79	10,49	3,09	2,42	0,78	4,29	11,68	6,02

^a uzyskane przez spęcznianie lub prażenie ziarna zbóż

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2009 r. dane wstępne.

Tab. 7. Ceny producenta i ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (zł/kg)

Okresy	Mąka poznańska		Kasza jęczmienna		Chleb mieszany		Chleb razowy	
	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna
2007 I-XII	1,08	1,73	1,31	2,66	2,68	3,16	3,55	4,08
2008 I-XII	1,14	2,05	1,55	3,48	3,12	3,62	4,02	4,67
2008 I-VI	1,27	2,03	1,57	3,34	3,05	3,56	3,99	4,59
2009 I-VI	0,84	1,97	1,45	3,64	3,16	3,74	4,09	4,83
2008 VII	1,21	2,08	1,55	3,54	3,18	3,66	4,04	4,72
VIII	1,12	2,09	1,57	3,58	3,20	3,68	4,07	4,74
IX	1,04	2,09	1,56	3,62	3,20	3,70	4,06	4,76
X	0,95	2,08	1,56	3,60	3,20	3,70	4,08	4,75
XI	0,88	2,04	1,49	3,60	3,20	3,70	4,07	4,77
XII	0,86	2,01	1,49	3,64	3,20	3,70	4,06	4,77
2009 I	0,84	2,00	1,49	3,64	3,14	3,74	4,07	4,80
II	0,84	1,99	1,47	3,62	3,15	3,74	4,09	4,83
III	0,86	1,97	1,46	3,64	3,17	3,74	4,08	4,84
IV	0,84	1,95	1,43	3,64	3,17	3,74	4,10	4,83
V	0,82	1,95	1,40	3,64	3,16	3,76	4,10	4,84
VI	0,83	1,93	1,42	3,64	3,16	3,76	4,12	4,82
VII	0,85	1,94	1,40	3,68	3,17	3,76	4,11	4,83
VIII	0,85	1,92	1,33	3,66	3,16	3,78	4,13	4,78
IX	.	1,92	.	3,64	.	3,76	.	4,77

Źródło: Dane GUS.

Tab. 8. Ceny detaliczne mieszanek i koncentratów (zł/tonę)

Okresy	Mieszanka dla bydła dorosłego (B)	Mieszanka dla loch (L)	Mieszanka dla prosiąt	Mieszanka dla tuczników (T2)	Mieszanka dla kurcząt (DKA-Starter)	Mieszanka dla kur niosek	Koncentrat Provit dla tuczników
2007 I-XII	1022,1	1145,7	1725,8	962,2	1298,3	1171,8	1635,2
2008 I-XII	1190,0	1313,7	1900,4	1119,6	1521,4	1478,3	1812,3
2008 I-VI	1199,7	1322,9	1908,6	1138,4	1505,9	1361,5	1802,5
2009 I-VI	1118,5	1234,6	1820,1	1015,5	1452,5	1270,3	1903,5
2008 VII	1254,0	1374,5	1947,4	1174,7	1569,8	1414,7	1848,5
VIII	1242,8	1360,9	1939,6	1161,9	1570,0	1401,2	1843,6
IX	1194,9	1320,5	1909,6	1115,0	1556,2	1375,0	1835,3
X	1151,4	1282,0	1871,0	1081,3	1529,0	1343,1	1815,9
XI	1123,8	1251,8	1850,2	1043,8	1503,3	1309,1	1798,7
XII	1114,8	1237,6	1835,9	1028,6	1493,3	1275,4	1790,4
2009 I	1069,6	1199,3	1818,6	1021,8	1469,3	1277,9	1791,2
II	1093,9	1216,0	1799,3	1021,8	1458,4	1276,0	1863,7
III	1098,8	1209,1	1811,3	1013,4	1450,8	1263,7	1896,5
IV	1150,2	1245,6	1825,7	1025,2	1444,4	1269,7	1930,6
V	1145,1	1268,8	1829,6	1005,1	1440,1	1263,0	1952,1
VI	1153,5	1268,9	1836,1	1005,7	1451,7	1271,6	1986,8
VII	1160,7	1271,0	1837,6	1005,4	1457,9	1276,3	2004,2
VIII	1151,0	1279,4	1835,0	996,9	1458,4	1275,8	2002,9
IX	1157,1	1251,0	1814,7	980,5	1449,3	1262,4	1985,0

Źródło: Dane GUS.

Tab. 9. Relacje cen pasz przemysłowych do cen zbóż i cen skupu żywca i mleka^a

Miesiące	Mieszanka „T2” / ceny targ. żyta	Mieszanka „DKA – Starter” / ceny targ. pszenicy	Koncentrat „Provit” / ceny targ. żyta	Ceny skupu mleka / mieszanka „B”	Ceny skupu trzody / koncentrat „Provit”	Ceny skupu trzody / mieszanka „T2”	Ceny skupu drobiu / mieszanka „DKA – Starter”
2008 I	1,461	1,640	2,341	1,120	2,026	3,247	2,296
II	1,482	1,651	2,369	1,041	1,850	2,958	2,321
III	1,487	1,642	2,366	0,975	2,004	3,189	2,287
IV	1,505	1,634	2,376	0,902	1,979	3,124	2,197
V	1,502	1,672	2,350	0,841	2,185	3,420	2,250
VI	1,504	1,663	2,357	0,812	2,336	3,661	2,326
VII	1,522	1,681	2,395	0,778	2,413	3,797	2,408
VIII	1,684	1,875	2,672	0,763	2,446	3,882	2,395
IX	1,779	2,094	2,929	0,781	2,528	4,161	2,345
X	1,810	2,241	3,040	0,789	2,379	3,995	2,309
XI	1,935	2,345	3,335	0,803	2,379	4,100	2,195
XII	1,970	2,383	3,429	0,798	2,513	4,375	2,109
2009 I	1,979	2,333	3,469	0,822	2,473	4,335	2,232
II	2,041	2,350	3,723	0,794	2,388	4,355	2,393
III	1,972	2,372	3,691	0,792	2,520	4,717	2,537
IV	1,997	2,373	3,760	0,763	2,528	4,760	2,804
V	2,116	2,476	4,109	0,758	2,464	4,786	2,583
VI	2,197	2,549	4,341	0,749	2,547	5,031	2,755
VII	2,229	2,553	4,443	0,739	2,536	5,055	2,738
VIII	2,423	2,665	4,868	0,744	2,456	4,935	2,660
IX	2,331	2,696	4,719	0,757	2,351	4,760	2,560

^a relacje cen wyrażonych w zł/l dla mleka i zł/kg dla pozostałych towarów

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

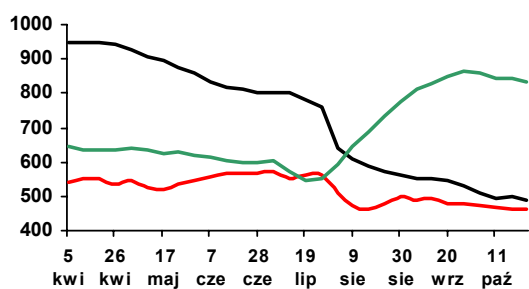
Tab. 10. Ceny zbóż za granicą (EUR/tonę)

Miesiące	Pszenica konsumpcyjna		Żyto kons.	Jęczmień paszowy			Kukurydza paszowa		
	Niemcy	Czechy	Niemcy	Francja	Niemcy	Czechy	Słowacja	Węgry	Czechy
2008 IV	229	250	.	177	201	244	209	189	223
V	217	237	.	174	192	219	221	191	215
VI	204	238	189	167	173	206	206	194	208
VII	202	235	177	150	171	171	185	180	209
VIII	178	186	154	154	157	146	181	136	183
IX	161	163	142	138	138	129	173	102	141
X	149	149	133	122	125	117	97	78	119
XI	140	144	.	107	115	115	86	78	122
XII	124	117	115	106	106	84	85	85	90
2009 I	136	110	120	120	115	90	93	93	94
II	141	109	.	110	114	88	90	95	93
III	125	138	.	107	105	98	100	97	132
IV	123	115	.	107	103	94	98	103	114
V	142	114	.	125	112	96	101	110	117
VI	140	122	.	107	111	97	135	135	123
VII	117	120	.	102	91	86	93	116	124
VIII	113	.	.	96	96	84	112	103	.
IX	115	103	.	92	97	80	98	89	105
X	112	.	.	98	96	86	88	95	96

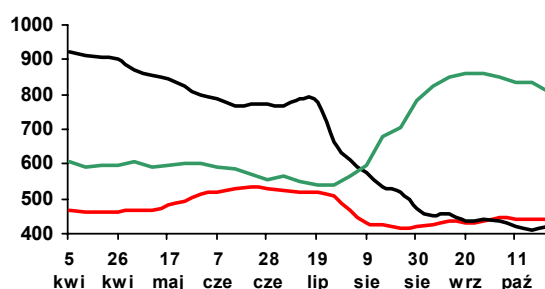
Źródło: ZMP, biuletyn Ministerstwa Rolnictwa.

Tygodniowe notowania cen wybranych zbóż i produktów zbożowych (zł/tonę)

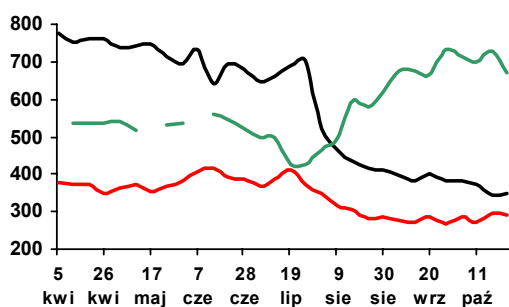
Rys. 1. Pszenica konsumpcyjna

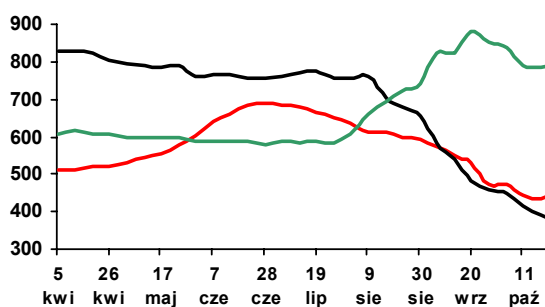
Rys. 2. Pszenica paszowa

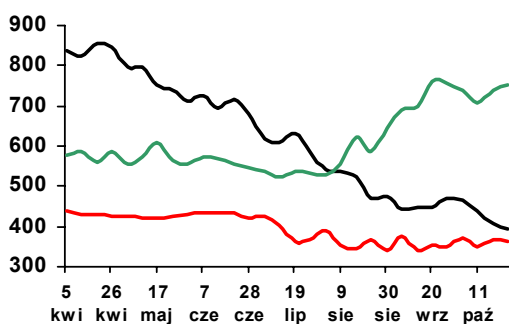
Rys. 3. Żyto paszowe

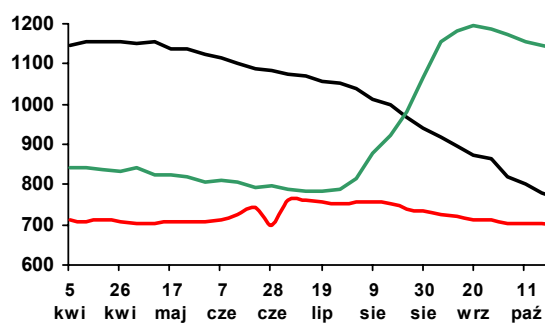
Rys. 4. Kukurydza paszowa

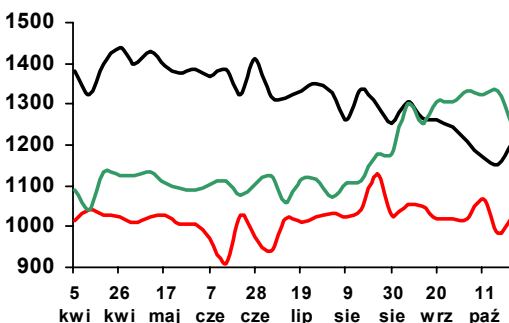
Rys. 5. Jęczmień paszowy

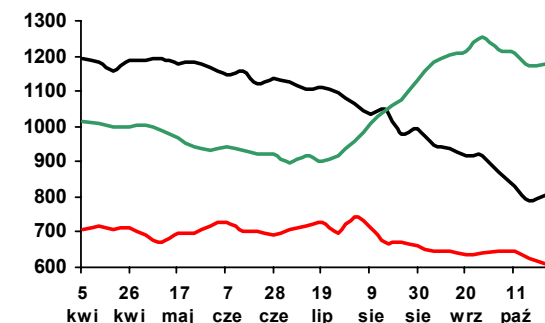
Rys. 6. Mąka pszenna piekarnicza (typ 750)

Rys. 7. Mąka pszenna detaliczna (typ 500)

Rys. 8. Mąka żytnia piekarnicza (typ 500/580)

Legenda:

2009 ———

2008 ———

2007 ———

Źródło: Biuletyn „Rynek zbóż” 2007-09; ZSRIR, MRiRW.

Rynek cukru

Piotr Szajner

W sezonie 2009/2010 kwota produkcji cukru w Polsce wynosi 1405 tys. ton. Według szacunków GUS w br. powierzchnia uprawy buraków cukrowych wynosi 200 tys. ha i jest o 6,8% większa niż w sezonie poprzednim. Areał ten obejmuje zarówno buraki będące surowcem przemysłu cukrowniczego, jak i uprawiane na inne cele. Przemysł cukrowniczy zakontraktował surowiec na powierzchni 191 tys. ha. Korzystne warunki pogodowe w okresie wegetacji wskazują, że średni plon wyniesie 50 ton/ha i będzie o ok. 7,5% większy niż przed rokiem. Zbiory surowca szacowane są przez GUS na ok. 9,5 mln ton. Produkcja cukru w kampanii 2009/2010 może wynieść więc ok. 1600 tys. ton i będzie o 200 tys. ton większa od limitu produkcyjnego.

W sezonie 2009/2010 minimalna cena skupu buraków wynosi 26,29 EUR/tonę i jest o 5,5% mniejsza niż przed rokiem. Cena minimalna przeliczana będzie na walutę krajową według kursu euro, który Europejski Bank Centralny (EBC) wyznaczył na poziomie 4,1584 zł (w poprzedniej kampanii 3,3747 zł). Zatem minimalna cena skupu buraków cukrowych o standardowej zawartości cukru 16% wynosi 109,32 zł/tonę i jest 16,5% wyższa niż przed rokiem. Uwzględniając wyższą rzeczywistą zawartość cukru w korzeniach średnia cena skupu może wynieść 110-115 zł/tonę i będzie o 6-10% wyższa niż przed rokiem. Reforma regulacji rynku cukru w UE przewiduje także rekompensatę spadku dochodów wynikającą z obniżki cen minimalnych. Polska w sezonie 2009/2010 może przeznaczyć na dopłaty bezpośrednie (tzw. płatności cukrowe) 159,4 mln EUR. Zgodnie z przepisami kwota ta będzie przeliczana na walutę krajową po kursie z 30 września 2009 r., który EBC wyznaczył na poziomie 4,2295 zł. Zwiększenie wartości wsparcia oraz deprecjacja złotego spowoduje, że przeciętna płatność cukrowa może wynieść ok. 53-55 zł/tonę buraków kwotowych, wobec 39,45 zł/tonę w roku ubiegłym.

W 2009 r. krajowe zużycie cukru zmniejszy się o ok. 2% do 1585 tys. ton. W pierwszym półroczu 2009 r. konsumpcja cukru na osobę w gospodarstwach domowych zmniejszyła się ok. 3%. Powodem spadku konsumpcji były wysokie ceny detaliczne i pogarszająca się sytuacja dochodowa gospodarstw domowych. W skali całego roku spożycie to może wynieść ok. 17,5 kg na osobę i będzie o 2% mniejsze niż przed rokiem. W 2009 r. w dużych i średnich przedsiębiorstwach zmniejszyła się produkcja niektórych artykułów spożywczych o dużej zawartości

cukru, w tym słodyczy, marmolady i dżemów. Ocenia się, że przemysłowe zużycie cukru we wszystkich przedsiębiorstwach w całym roku spadnie do 845 tys. ton. Reforma WPR w sektorze cukrowniczym spowodowała, że powoli wzrasta zużycie cukru w pozostałych działach gospodarki, które w 2009 r. szacowane jest na ok. 55 tys. ton.

Ceny cukru na rynku krajowym od marca wykazują tendencję spadkową. We wrześniu br. ceny zbytu cukru workowanego i paczkowanego wynosiły ok. 2,40 zł/kg i były o 4% niższe niż przed miesiącem. Czynnikiem decydującym o spadku cen jest wzrost produkcji w kraju, duża podaż cukru z importu oraz aprecjacja złotego względem euro. We wrześniu średni kurs waluty unijnej wynosił około 4,2 zł, wobec 4,6-4,7 zł w pierwszym kwartale roku. W konsekwencji cena referencyjna cukru (541,5 EUR/tonę) w przeliczeniu na walutę krajową obniżyła się do 2250 zł/tonę (bez VAT). W handlu detalicznym także utrzymała się spadkowa tendencja cen. Ceny detaliczne we wrześniu zmalały o 3,5% do 3,06 zł/kg, ale wciąż są o 20% wyższe niż przed rokiem.

W okresie pierwszych ośmiu miesięcy 2009 r. ujemne saldo handlu zagranicznego cukrem wzrosło do 75,5 tys. ton. Eksport wyniósł 108 tys. ton i prawie w całości został skierowany na rynek unijny. Ceny uzyskiwane w eksporcie na rynek unijny były wyższe od ceny referencyjnej i wynosiły średnio ok. 550 EUR/tonę. Import wzrósł do 183,5 tys. ton. Cukier importowano głównie z krajów UE (164 tys. ton), za który płacono 490-550 EUR/tonę. W skali całego 2009 r. ujemne saldo wymiany może wynieść ok. 150 tys. ton.

Na światowym rynku ceny cukru wykazują tendencję wzrostową. We wrześniu ceny cukru białego na giełdzie Londynie osiągnęły bardzo wysoki poziom ok. 600 USD/tonę. W transakcjach gotówkowych cukier surowy na giełdzie w Nowym Jorku (kontrakt 11) zdrożał do ok. 550 USD/tonę. Powodem wzrostu cen jest 6% spadek światowej produkcji, przy wzroście popytu o 1,5%. W efekcie zmniejszyły się zapasy końcowe w sezonie 2008/2009 zmniejszyły się o 5,5% do 73,5 mln ton i stanowią ok. 46% światowego spożycia.

Tab. 1. Ceny w handlu zagranicznym cukrem (EUR/tonę)

Miesiące	Eksport			Import			
	ogółem	UE-27	kraje trzecie	ogółem	UE-27	kraje trzecie	
2008	I	374,45	542,97	221,56	596,57	622,20	576,20
	II	359,49	522,68	229,89	549,50	544,03	554,73
	III	388,47	545,39	238,27	535,00	554,67	509,10
	IV	403,29	502,05	253,53	581,13	640,48	400,52
	V	365,00	490,91	233,40	585,64	632,08	450,57
	VI	372,76	512,02	232,52	501,53	662,30	484,29
	VII	385,15	488,32	235,55	539,56	561,62	374,50
	VIII	429,33	502,13	252,70	495,25	559,33	442,91
	IX	456,00	498,92	269,29	544,90	557,58	379,91
	X	465,65	482,67	344,80	607,30	622,78	443,49
	XI	431,94	447,43	348,98	571,20	575,80	448,92
	XII	519,12	653,19	326,93	565,44	602,86	412,49
2009	I	514,96	581,51	316,60	541,47	558,49	430,68
	II	598,22	617,24	337,67	527,91	530,83	447,76
	III	585,16	584,77	-	481,34	478,98	544,52
	IV	562,97	562,20	-	509,52	507,99	552,38
	V	572,12	571,74	-	504,15	547,41	448,87
	VI	597,07	596,85	-	541,71	548,84	402,86
	VII	541,39	540,94	-	524,92	524,47	594,37
	VIII	550,23	549,90	-	532,47	536,09	413,50

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych MF i CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

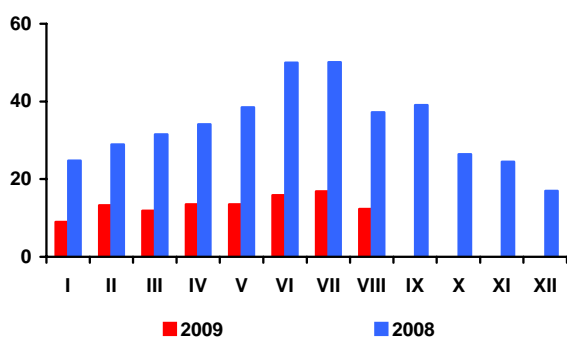
Tab. 2. Ceny cukru w Polsce (zł/kg)

Miesiące	Ceny zbytu		Cena referencyjna ^a	Cena detaliczna	
	workowany	paczkowany			
2008	I	2,35	2,40	2,28	2,93
	II	2,28	2,26	2,26	2,90
	III	2,15	2,16	2,24	2,80
	IV	2,12	2,12	2,18	2,71
	V	2,10	2,16	2,15	2,69
	VI	2,09	2,13	2,13	2,62
	VII	2,03	2,05	2,06	2,57
	VIII	2,06	2,12	2,06	2,54
	IX	2,14	2,28	2,13	2,55
	X	2,28	2,41	1,94	2,67
	XI	2,39	2,49	2,01	2,75
	XII	2,38	2,46	2,28	2,74
2009	I	2,44	2,51	2,28	2,80
	II	2,69	2,81	2,51	2,91
	III	2,85	3,15	2,50	3,31
	IV	2,78	3,05	2,39	3,46
	V	2,68	2,83	2,39	3,44
	VI	2,65	2,75	2,44	3,36
	VII	2,63	2,64	2,33	3,25
	VIII	2,49	2,49	2,24	3,17
	IX	2,42	2,39	2,25	3,06

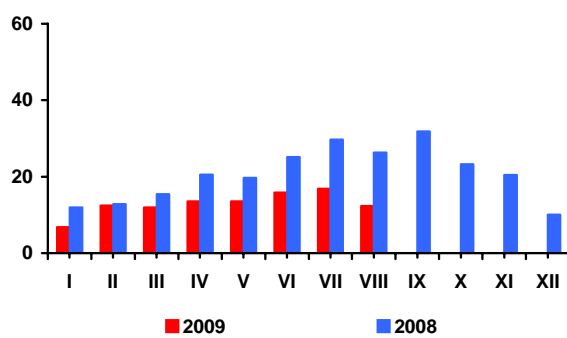
^a cenę referencyjną 631,9 EUR/tonę przeliczono na polską walutę wg miesięcznych kursów NBP, bez VAT

Źródło: Dane GUS.

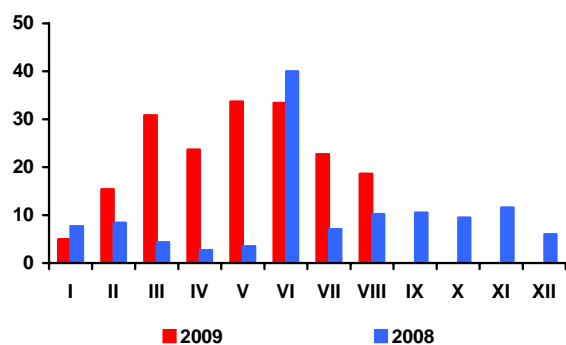
Rys. 1. Eksport ogółem (tys. ton)

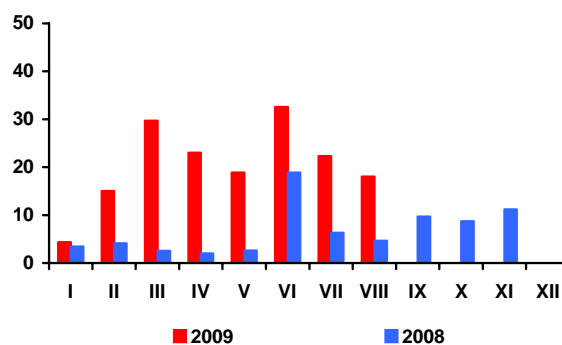
Rys. 2. Eksport do UE-27 (tys. ton)

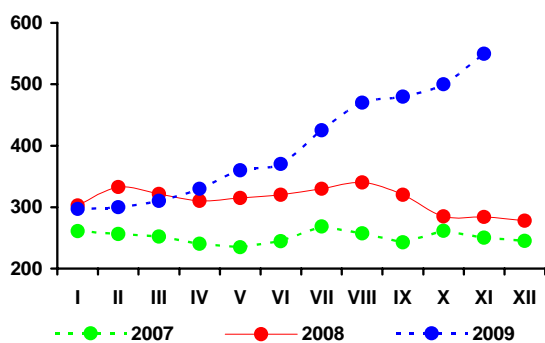
Rys. 3. Import ogółem (tys. ton)

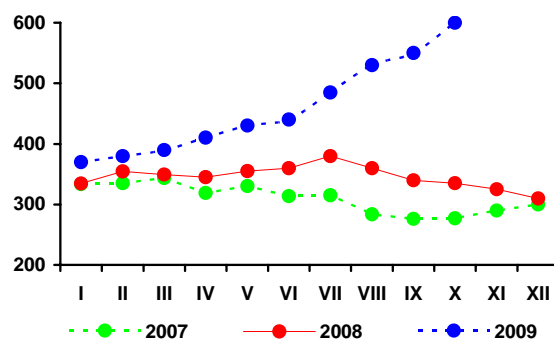
Rys. 4. Import z UE-27 (tys. ton)

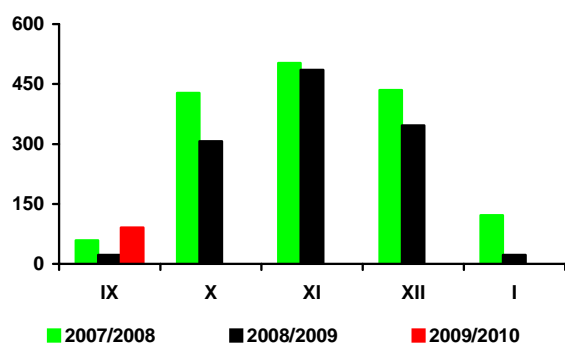
Rys. 5. Ceny cukru surowego na giełdzie w Nowym Jorku, Kontrakt Nr 11 (USD/tonę)

Rys. 6. Ceny cukru białego na giełdzie w Londynie, Kontrakt Nr 5 (USD/tonę)

Rys. 3. Produkcja cukru (tys. ton)

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane MRiRW, MF, F.O Licht's „International Sugar and Sweetener Report”, GUS.

Rynek rzepaku

Ewa Rosiak

W sezonie 2009/10 światowe zbiory rzepaku (57,2 mln ton) będą niewiele mniejsze niż w sezonie poprzednim (o 1,6%). Bardzo duży wzrost zbiorów w UE-27 i Chinach zrekompensuje ich spadek w Kanadzie, Australii i na Ukrainie. Przy rosnącym popycie na żywność i energię, światowe zużycie przekroczy produkcję rzepaku, a jego zapasy na koniec sezonu będą mniejsze w porównaniu z bardzo wysokimi ich stanem na początku sezonu.

Zbiory rzepaku w UE-27 wyniosły wg najnowszych ocen 21,1 mln ton. Rekordowo wysokie były w Niemczech (6,3 mln ton), Francji (5,6 mln ton) i Polsce (2,4 mln ton). Większe były też w Szwecji i Danii. W pozostałych krajach Wspólnoty były niższe.

W portach europejskich we wrześniu płacono za rzepak 375 USD/tonę (cif Hamburg), tj. o 9 USD/tonę mniej niż przed miesiącem i o 157 USD/tonę mniej niż przed rokiem. Olej rzepakowy kosztował 857 USD/tonę (fob ex-mill Holandia) i był tańszy o 30 USD/tonę niż przed miesiącem i o 381 USD/tonę niż przed rokiem. Cena śruty rzepakowej wyniosła 190 USD/tonę (fob ex-mill Hamburg) i była o 4 USD/tonę wyższa niż przed miesiącem, lecz o 10 USD/tonę niższa niż przed rokiem. W pierwszej połowie października odnotowano niewielkie wzrosty cen rzepaku i produktów jego przerobu na rynku europejskim.

W III kwartale br. w Polsce skupiono ok. 1,7 mln ton rzepaku (ponad 70% zbiorów). Przeciętna cena skupu (1036 zł/t) była o 18% niższa niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. Relacja cen rzepak/pszenica pozostała korzystna dla uprawy rzepaku. Dlatego rzepak ozimy pod przyszłoroczne zbiory zasiano na powierzchni 830-850 tys. ha, tj. o 5-7% większej niż pod tegoroczne zbiory. Przy plonach równie wysokich jak w ostatnich latach (2,7-3,0 t/ha), przyszłoroczne zbiory rzepaku mogą wynieść 2,3-2,6 mln ton.

W październiku za rzepak (1106 zł/tonę) płacono prawie tyle samo co przed miesiącem. Potaniał olej rzepakowy niekonfekcjonowany (2789 zł/tonę) i śruta rzepakowa (450 zł/tonę) odpowiednio o 1,0% i 5,7%. W relacji do października po-

przedniego roku ceny rzepaku i oleju rzepakowego były niższe odpowiednio o 9,0% i 20,1%, natomiast cena śruty rzepakowej była o 2,3% wyższa.

W sezonie 2009/10 krajowe zasoby rzepaku (produkcja łącznie z wysokimi zapasami początkowymi) wynoszą 2,6 mln ton i są o 24% większe niż w sezonie poprzednim. W przypadku dużego wzrostu zużycia oleju rzepakowego w produkcji biokomponentów (estrów), przerób rzepaku może powiększyć się do ponad 2,2 mln ton (o 18%), a jego eksport może wynieść tak jak w sezonie poprzednim około 230 tys. ton.

W pierwszych ośmiu miesiącach br. zakłady przemysłu tłuszczowego (liczące 50 i więcej osób stałej załogi) wyprodukowały łącznie 425 tys. ton surowego oleju rzepakowego, tj. o 20,5% więcej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. Niewiele większa była natomiast produkcja oleju rzepakowego rafinowanego (wzrost o 0,9% do 264 tys. ton) i margaryn (wzrost o 2,8% do 216 tys. ton).

W 2009 r. zmalał deficyt handlu zagranicznego oleistymi, głównie w wyniku spadku ich cen na rynkach światowych. W pierwszych ośmiu miesiącach br. wywieziono: 123 tys. ton rzepaku (o 25% mniej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku), 112 tys. ton oleju rzepakowego (o 17% więcej), 350 tys. ton śruty rzepakowej (o 35% więcej) i 50 tys. ton margaryn (o 4% mniej). Przywieziono: 1422 tys. ton śrut oleistych (o 5% więcej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego), 230 tys. ton olejów roślinnych (o 17% mniej), 26 tys. ton margaryn (o 15% mniej) oraz 219 tys. ton nasion oleistych (o 41% więcej), w tym 150 tys. ton rzepaku (o 77% więcej).

W br. ceny detaliczne tłuszczów roślinnych systematycznie maleją, przy czym dynamika spadku ich cen nie jest znacząca. We wrześniu ceny olejów roślinnych i margaryn były odpowiednio o 1,4% i 2,8% niższe niż w grudniu oraz o 1,1% i 3,1% niższe niż we wrześniu poprzedniego roku.

Tab. 1. Krajowy bilans olejów roślinnych (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^a	Import olejów ogółem	Eksport olejów ogółem	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2007 I-XII	633 054	381 522	262 760	751 816	19,72	41,5	84,2
2008 I-XII	713 044	419 457	186 561	945 940	24,81	26,2	75,4
2008 VIII	62 785	38 875	15 027	86 633	2,3	23,9	72,5
IX	56 733	40 332	19 049	78 016	2,0	33,6	72,7
X	56 061	44 644	23 289	77 416	2,0	41,5	72,4
XI	64 110	30 882	16 837	78 155	2,0	26,3	82,0
XII	58 306	25 746	20 673	63 379	1,7	35,5	92,0
2009 I	59 943	30 591	15 897	74 637	1,96	26,5	80,3
II	60 885	25 205	11 929	74 161	1,94	19,6	82,1
III	60 845	32 531	17 799	75 577	1,98	29,3	80,5
IV	59 246	26 841	13 705	72 382	1,90	23,1	81,9
V	32 952	30 164	20 063	43 053	1,13	60,9	76,5
VI	43 599	23 147	17 089	49 657	1,30	39,2	87,8
VII	42 341	36 819	11 188	67 972	1,78	26,4	62,3
VIII	65 318	24 522	21 612	68 228	1,79	33,1	95,7
Zmiany w %							
VIII 2009 / VII 2008	54,3	-33,4	93,2	0,4	0,4	x	x
VIII 2009 / VIII 2008	4,0	-36,9	43,8	-21,2	-21,2	x	x
VIII 2009 / XII 2008	12,0	-4,8	4,5	7,7	7,7	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja / zużycie krajowe
 Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 2. Krajowy bilans oleju rzepakowego (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2007 I-XII	633 054	15 714	250 613	398 155	10,43	39,6	159,0
2008 I-XII	713 044	54 070	164 226	602 888	15,80	23,0	118,3
2008 VIII	62 785	5842	13 540	55 087	1,44	21,6	114,0
2008 IX	56 733	5434	17 006	45 161	1,18	30,0	125,6
X	56 061	4720	21 049	39 732	1,04	37,5	141,1
XI	64 110	4830	15 473	53 467	1,40	24,1	119,9
XII	58 306	1870	15 322	44 854	1,18	26,3	130,0
2009 I	59 943	2267	11 668	50 542	1,33	19,5	118,6
II	60 885	1572	9 373	53 084	1,39	15,4	114,7
III	60 845	3264	15 912	48 197	1,26	26,2	126,2
IV	59 246	1794	12 013	49 027	1,29	20,3	120,8
V	32 952	2406	18 884	16 474	0,43	57,3	200,0
VI	43 599	2162	15 243	30 518	0,80	35,0	142,9
VII	42 341	2726	9 475	35592	0,9	22,4	119,0
VIII	65 318	764	19 213	46869	1,2	29,4	139,4
Zmiany w %							
VIII 2009 / VII 2008	54,3	-72,0	102,8	31,7	31,7	x	x
VIII 2009 / VIII 2008	4,0	-86,9	41,9	-14,9	-14,9	x	x
VIII 2009 / XII 2008	12,0	-59,1	25,4	4,5	4,5	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja / zużycie krajowe
 Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 3. Krajowy bilans śrut oleistych (tony)

Okres	Produkcja śrutu rzepakowej ^a	Import śrut ogółem	Eksport śrut ogółem	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
2007 I-XII	949 581	2 132 824	430 831	2 651 574	45,4	35,8
2008 I-XII	1 069 566	2 007 513	520 217	2 556 862	48,6	41,8
2008 VIII	94 178	170 806	39 321	225 663	41,8	41,7
IX	85 100	138 188	48 861	174 427	57,4	48,8
X	84 092	136 745	54 061	166 776	64,3	50,4
XI	96 165	223 482	74 286	245 361	77,2	39,2
XII	87 459	150 716	58 976	179 199	67,4	48,8
2009 I	89 915	168 759	53 285	205 389	59,3	43,8
II	91 328	141 207	45 488	187 047	49,8	48,8
III	91 268	204 587	53 500	242 355	58,6	37,7
IV	88 869	168 036	65 157	191 748	73,3	46,3
V	49 428	192 902	34 642	207 688	70,1	23,8
VI	65 399	203 056	38 634	229 821	59,1	28,5
VII	63 512	175 285	36 334	202 463	57,2	31,4
VIII	97 977	168 261	40 906	225 332	41,8	43,5
Zmiany w %						
<u>VIII 2009</u> <u>VII 2008</u>	54,3	-4,0	12,6	11,3	x	x
<u>VIII 2009</u> <u>VIII 2008</u>	4,0	-1,5	4,0	-0,1	x	x
<u>VIII 2009</u> <u>XII 2008</u>	12,0	11,6	-30,6	25,7	x	x

^a wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^b produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 4. Krajowy bilans śrutu rzepakowej (tony)

Okres	Produkcja ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
2007 I-XII	949 581	7 121	397 411	559 291	41,9	169,8
2008 I-XII	1 069 566	10 020	482 171	597 415	45,1	179,0
2008 VIII	34 146	1 496	13 173	22 469	38,6	152,0
IX	54 998	513	12 880	42 631	23,4	129,0
X	94 178	475	36 923	57 730	39,2	163,1
XI	85 100	339	47 161	38 278	55,4	222,3
XII	84 092	561	50 786	33 867	60,4	248,3
2009 I	89 915	881	50 576	40 220	56,2	223,6
II	91 328	98	43 582	47 844	47,7	190,9
III	91 268	440	51 017	40 691	55,9	224,3
IV	88 869	2 756	62 850	28 775	70,7	308,8
V	49 428	206	32 970	16 664	66,7	296,6
VI	65 399	189	37 328	28 260	57,1	231,4
VII	63 512	532	34 585	29 459	54,5	215,6
VIII	97 977	528	36 783	61 722	37,5	158,7
Zmiany w %						
<u>VIII 2009</u> <u>VII 2008</u>	54,3	-0,8	6,4	109,5	x	x
<u>VIII 2009</u> <u>VIII 2008</u>	4,0	11,2	-0,4	6,9	x	x
<u>VIII 2009</u> <u>XII 2008</u>	12,0	-55,8	-33,0	82,7	x	x

^a wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^b produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 5. Krajowy bilans margaryny (tony)

Okres	Produkcja ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystar- czalności ^b w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2007 I-XII	345 054	31 939	62 803	314 190	8,23	18,2	109,8
2008 I-XII	341 306	48 067	84 200	305 173	8,00	24,7	111,8
2008 VIII	26 990	3 016	7 032	22 974	0,60	26,1	117,5
IX	29 378	4 087	11 752	21 713	0,57	40,0	135,3
X	30 332	3 241	10 389	23 184	0,61	34,3	130,8
XI	32 764	7 404	3 138	37 030	0,97	9,6	88,5
XII	25 362	2 397	6 719	21 040	0,55	26,5	120,5
2009 I	24 915	2 989	6 449	21 455	0,56	25,9	116,1
II	28 232	3 266	7 145	24 353	0,64	25,3	115,9
III	32 318	3 652	6 447	29 523	0,77	19,9	109,5
IV	28 136	3 539	8 039	23 636	0,62	28,6	119,0
V	22 426	3 509	2 322	23 613	0,62	10,4	95,0
VI	29 136	3 241	6 654	25 723	0,67	22,8	113,3
VII	24 371	3 554	6 917	21 008	0,55	28,38	116,01
VIII	26 493	2 637	5 907	23 223	0,61	22,3	114,1
Zmiany w %							
<u>VIII 2009</u> <u>VII 2008</u>	8,7	-25,8	-14,6	10,5	10,5	x	x
<u>VIII 2009</u> <u>VIII 2008</u>	-1,8	-12,6	-16,0	1,1	1,1	x	x
<u>VIII 2009</u> <u>XII 2008</u>	4,5	10,0	-12,1	10,4	10,4	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 6. Ceny skupu (zł/tonę)

Okres	Rzepak ^a	Pszenvica	Relacja cen
2007 I-XII	956,6	706,8	1,35
2008 I-XII	1268,2	643,3	1,97
2008 IX	1250,4	517,1	2,42
X	1215,0	467,1	2,60
XI	1210,0	460,0	2,63
XII	1223,0	470,6	2,60
2009 I	1215,0	477,5	2,54
II	1234,0	528,4	2,34
III	1258,0	517,5	2,43
IV	1258,0	500,5	2,51
V	1330,0	508,3	2,62
VI	1379,0	538,3	2,56
VII	1012,8	522,8	1,94
VIII	1073,5	451,4	2,38
IX	1075,3	462,4	2,33
Zmiany w %			
<u>IX 2009</u> <u>VIII 2009</u>	0,2	2,4	x
<u>IX 2009</u> <u>IX 2008</u>	-14,0	-10,6	x
<u>IX 2009</u> <u>XII 2008</u>	-12,1	-1,7	x

^a ceny roczne oraz za VII, VIII i IX – dane GUS, pozostałe miesięczne – dane MRiRW

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 7. Ceny olejów roślinnych konfekcjonowanych (zł/litr)

Okres	Ceny zbytu			Ceny detaliczne		
	olej rzepakowy	olej sojowy	olej słonecznikowy	olej rzepakowy	olej sojowy	olej słonecznikowy
2007 I-XII	3,63	3,64	4,29	4,91	5,35	5,53
2008 I-XII	4,54	4,62	5,82	5,98	6,48	7,00
2008 IX	4,66	x	5,83	6,17	6,77	7,53
X	4,58	x	5,95	6,14	6,83	7,59
XI	4,51	x	5,98	6,16	6,87	7,61
XII	4,68	x	6,07	6,12	6,98	7,63
2009 I	4,66	x	5,40	6,17	7,04	7,63
II	4,47	x	5,37	6,17	7,05	7,55
III	4,50	x	5,32	6,17	7,05	7,47
IV	4,86	x	5,29	6,12	7,03	7,40
V	4,25	x	5,29	6,18	7,05	7,37
VI	4,32	x	5,28	6,17	7,14	7,32
VII	4,24	x	5,27	6,14	7,18	7,31
VIII	4,08	x	5,28	6,13	7,29	7,27
IX	4,12	x	5,27	6,08	7,33	7,27
Zmiany w %						
<u>IX 2009</u> <u>VIII 2009</u>	1,0	x	-0,2	-0,8	0,5	0,0
<u>IX 2009</u> <u>IX 2008</u>	-11,6	x	-9,6	-1,5	8,3	-3,5
<u>IX 2009</u> <u>XII 2008</u>	1,0	x	-0,2	-0,8	0,5	0,0

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

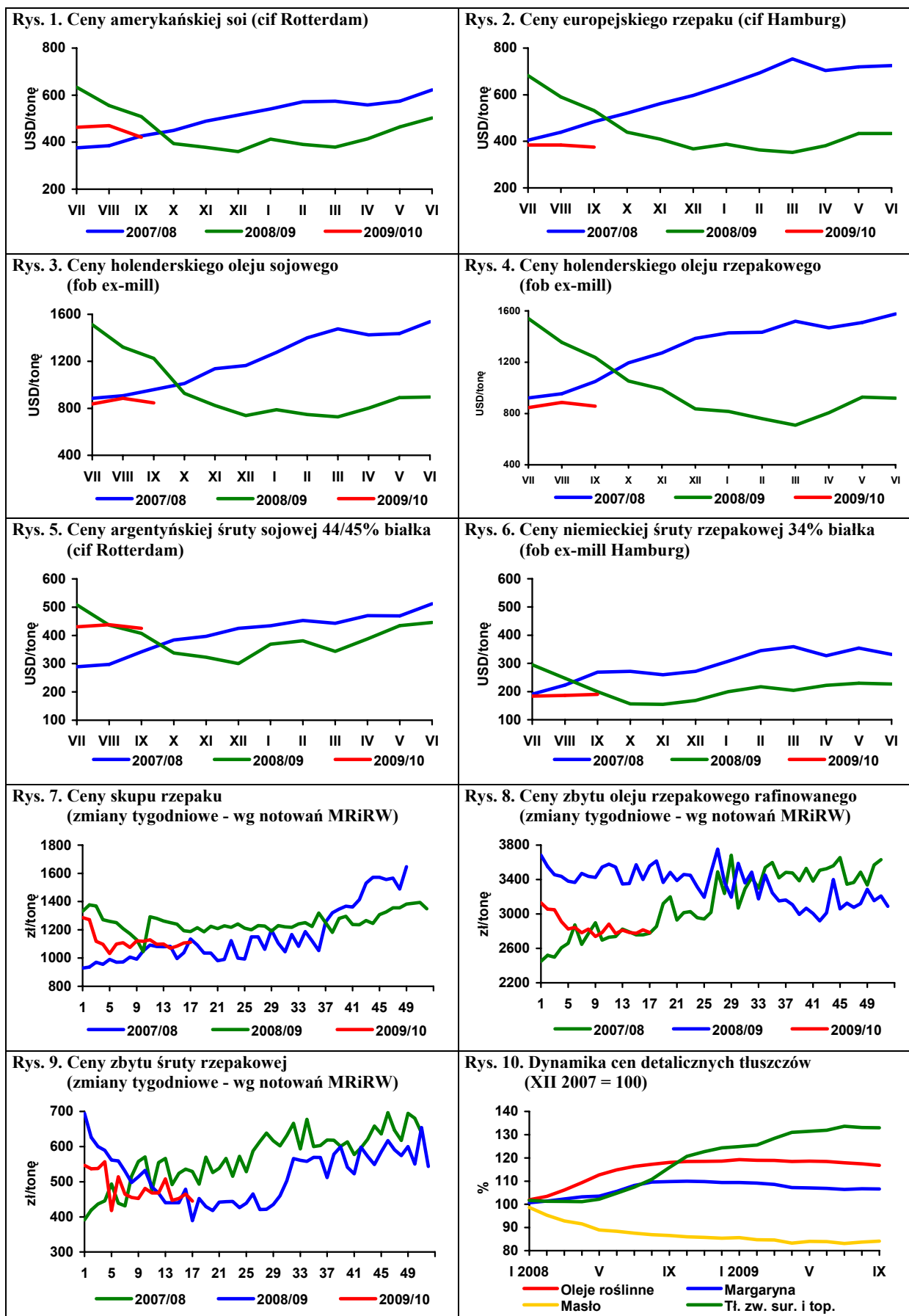
Tab. 8. Ceny tłuszczów roślinnych i zwierzęcych (zł/kg)

Okres	Ceny zbytu					Ceny detaliczne				
	margaryna Palma w op. 250 g	masło roślinne w op. 250 g	masmix za 1 kg	masło w op. 200 g ^a	smalec w op. 250 g	margaryna Palma w op. 250 g	masło roślinne w op. 500 g	masmix w op. 400 g	masło w op. 200 g ^b	smalec w op. 250 g
2007 I-XII	4,40	5,24	7,16	13,15	2,78	5,16	x	12,18	16,90	4,40
2008 I-XII	6,12	5,64	x	13,08	3,76	8,52	x	13,45	18,45	5,16
2008 IX	6,60	5,68	x	12,86	4,45	9,28	x	13,98	17,85	5,48
X	6,52	5,76	x	12,62	4,49	9,32	x	13,98	17,70	5,72
XI	6,44	5,76	x	12,41	4,48	9,28	x	13,95	17,60	5,84
XII	x	5,76	x	12,25	4,48	9,12	x	14,05	17,50	5,92
2009 I	5,20	6,08	8,13	12,27	4,56	9,12	x	14,03	17,45	5,92
II	5,08	6,12	8,02	12,09	4,61	9,08	x	14,03	17,30	5,96
III	5,08	6,04	8,03	12,03	4,75	8,80	x	14,10	17,25	5,92
IV	5,08	6,04	8,11	12,02	4,80	8,36	x	13,88	17,00	5,96
V	5,08	6,00	7,98	11,87	4,80	8,28	x	13,88	17,15	6,00
VI	5,08	6,04	8,10	11,88	4,83	8,40	x	13,83	17,10	5,96
VII	5,20	6,00	8,06	11,98	4,87	8,32	x	13,85	16,95	5,96
VIII	5,20	x	7,90	12,03	4,86	8,32	x	13,85	17,00	5,96
IX	5,16	x	7,98	12,30	4,81	8,28	x	13,85	17,10	5,92
Zmiany w %										
<u>IX 2009</u> <u>VIII 2009</u>	-0,8	x	1,0	2,2	-1,0	-0,5	x	0,0	0,6	-0,7
<u>IX 2009</u> <u>IX 2008</u>	-21,8	x	x	-4,4	8,1	-10,8	x	-0,9	-4,2	8,0
<u>IX 2009</u> <u>XII 2008</u>	x	x	x	0,4	7,4	-9,2	x	-1,4	-2,3	0,0

^a masło świeże i chłodnicze o zawartości tłuszczu nie przekraczającej 85% masy

^b masło świeże o zawartości tłuszczu 82,0-82,5% mas, ^c od I 2008 r. Margaryna do pieczenia, np. Kasia

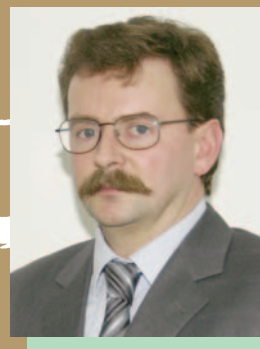
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych Oil World, GUS i MRiW.

Rynek ziemniaków

Wiesław Dzwonkowski

W 2009 r. znacząco zmniejszył się areal uprawy ziemniaków w Europie Środkowej i w basenie Morza Śródziemnego, natomiast zwiększyła się ich powierzchnia w krajach UE mających decydujący wpływ na sytuację cenowo-podażową na rynku europejskim (Holandia, Francja, Belgia Niemcy, Wielka Brytania). W konsekwencji na rynkach europejskich w sezonie 2009/10 obserwuje się niższy aniżeli w ubiegłym roku poziom cen.

Z powodu obniżenia arealu uprawy o 11% i nieznacznego spadku plonowania, zbiory ziemniaków w Polsce w 2009 r. obniżyły się o ok. 12% i wyniosły 9,2 mln ton, wobec 10,5 mln ton w 2008 r. Ponadto jakość ziemniaków jest gorsza niż w roku ubiegłym.

W okresie lipiec – wrzesień 2009 r. ceny ziemniaków były średnio o ok. 20% niższe w porównaniu z ubiegłym rokiem. Podaż ziemniaków wczesnych była relatywnie duża, ponadto rolnicy obawiając się dużych strat przy przechowywaniu bulw, dążą do tego, aby je jak najszybciej sprzedać. Czynniki te wpłynęły na utrzymanie się niskich cen ziemniaków w pierwszych miesiącach bieżącego sezonu. W dalszej części sezonu ceny ziemniaków będą systematycznie rosnąć i w IV kwartale 2009 r. mogą wynieść podobnie jak przed rokiem 69-74 zł/dt, a w okresie zimy i wczesną wiosną ceny mogą wzrosnąć do poziomu 85-100 zł/dt.

Podobna skala obniżek cen ziemniaków miała miejsce również w obrocie hurtowym. Na przełomie października i listopada na krajowych rynkach hurtowych ceny ziemniaków wahały się od 33 do 80 zł/dt i były średnio o ok. 25% wyższe niż miesiąc wcześniej. W dalszej części sezonu, a zwłaszcza w I półroczu 2010 r. ceny te mogą jeszcze bardziej wzrosnąć, chociaż wzrost ten może być hamowany zwiększoną podażą ziemniaków z importu. Przewiduje się, że ich przeciętny poziom dla całego sezonu 2009/10 może wynieść ok. 62 zł/dt.

W pierwszych trzech miesiącach bieżącego sezonu również i ceny skupu ziemniaków były niższe niż przed rokiem. Na początku bieżącego sezonu, gdy w skupie pojawiły się ziemniaki wcze-

sne, ich ceny były o 8% niższe aniżeli w lipcu poprzedniego roku. W sierpniu ta różnica zmalała do 5%, a we wrześniu ponownie wzrosła do 15%. W październiku, gdy w skupie dominują ziemniaki z głównego zbioru, ceny prawdopodobnie były już wyższe od ubiegłorocznych. W tym okresie dominują w skupie ziemniaki skrobiowe, których cena minimalna wyrażona w EUR, jest w bieżącym sezonie wyższa o 20-25% z powodu osłabienia złotego.

Tegoroczna kampania skupu i przerobu ziemniaków na skrobię rozpoczęła się wcześniej, bo już w ostatnich dniach sierpnia. Dobre warunki i prognozy pogodowe sprawiły, że rolnicy nie musieli się spieszyć ze zbiorem ziemniaków. Do połowy października skupiono ponad 350 tys. ton ziemniaków, przekraczając tym samym połowę zakontraktowanej ilości. Przedsiębiorstwa przemysłu skrobiowego zakontraktowały w tym sezonie blisko 25 tys. ha upraw ziemniaków skrobiowych na dostawy ok. 700-720 tys. ton ziemniaków. Warunki pogodowe sprzyjały wysokiej zawartości skrobi w ziemniakach, która w kampanii 2009/10 może być wynieść 18,5-19,0%. Kwota produkcji skrobi ziemniaczanej w sezonie 2009/10 została utrzymana na poziomie ostatnich lat (blisko 145 tys. ton). Produkcja skrobi w sezonie 2009/10 będzie prawdopodobnie zbliżona do roku poprzedniego i wyniesie ok. 120 tys. ton, co oznaczać będzie wykorzystanie kontyngentu w granicach 80-85%.

Pierwsze miesiące bieżącego sezonu nie przyniosły istotnych zmian w eksporcie ziemniaków i ich przetworów. Malejące zapotrzebowanie krajowego rynku wpływa na dalszy, niewielki spadek importu produktów skrobiowych. Obniża się również przywóz pozostałych przetworów spożywczych z ziemniaków. Natomiast już w pierwszych miesiącach bieżącego sezonu obserwuje się wzrost importu ziemniaków do bezpośredniej konsumpcji.

Tab. 1. Skup ziemniaków i produkcja skrobi ziemniaczanej (tony)

Wyszczególnienie	Skup ziemniaków			Produkcja skrobi ziemniaczanej ^a		
	2007	2008	2009	2006	2007	2008
I	.	.	.	1 894	-	-
II	.	.	.	41	-	-
III	.	.	.	-	-	-
IV	34 600	51 800	50 100	-	-	-
V	28 400	42 400	35 600	-	-	-
VI	10 200	35 100	33 000	-	-	-
VII	22 800	32 700	27 800	-	-	-
VIII	69 100	49 100	43 700	-	2 363	-
IX	298 500	223 400	249 400	12 631	28 984	21 975
X	303 300	341 400		37 510	35 730	38 712
XI	129 300	203 600		17 714	14 131	27 609
XII	41 500	36 700		1 999	-	462
RAZEM	864 500 ^b	886 900 ^c	439 600	71 789	81 208	88 758

^a krochmal surowy nieodwodniony w przeliczeniu na 80% suchej masy, ^b okres VII-XII 2007, ^c okres VII-XI 2008

Źródło: Dane GUS

Tab. 2. Eksport ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2005 I-XII	1 643	858	22 848	63 657	72	44 662	9 530	90 180	17 978	8 912
2006 I-XII	758	1 409	10 643	45 783	86	53 402	8 452	101 914	18 686	8 430
2007 I-XII	1 522	1 651	20 097	25 523	151	46 386	11 390	90 153	14 190	5 429
2008 I-XII	2 733	2 631	32 484	34 764	520	52 220	6 447	99 533	14 272	6 325
I	48	367	1 784	2 436	317	8 719	600	8 022	917	448
II	269	465	2 597	3 611	17	3 791	714	7 420	1 132	644
III	314	260	3 213	3 216	7	4 711	593	7 433	1 224	680
IV	265	969	5 633	2 675	5	4 601	449	8 348	1 105	733
V	1 463	402	4 193	3 223	7	4 210	599	7 308	1 722	638
VI	352	0	1 188	2 920	14	3 294	711	8 435	1 512	451
VII	7	0	363	3 686	13	5 152	743	10 697	1 145	492
VIII	10	0	203	2 059	8	4 231	573	9 688	1 109	300
IX	0	1	2 529	2 367	47	4 135	489	8 595	1 043	586
X	4	-	5 749	2 734	30	3 710	475	8 127	1 189	397
XI	0	-	3 393	3 780	52	3 278	330	7 708	1 083	505
XII	0	168	1 639	2 059	2	2 389	173	7 751	1 091	451
2009 I	10	279	2 642	2 976	7	3 107	253	6 841	762	556
II	39	258	2 983	4 262	37	2 890	262	6 964	783	841
III	245	449	4 176	5 019	12	4 358	315	8 382	1 506	1 112
IV	249	881	4 557	3 864	8	2 863	252	8 632	1 745	397
V	251	100	4 595	3 824	6	4 553	266	8 410	1 196	688
VI	951	-	1 388	4 094	0	4 115	286	10 822	2 260	635
VII	202	0	2 228	4 345	14	4 362	259	10 944	2 101	602
VIII	9	-	998	3 641	5	4 082	306	8 642	2 112	451

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 3. Import ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2005 I-XII	45 566	7 988	44 205	6 967	29 735	94 745	80 414	18 621	1 481	3 112
2006 I-XII	45 010	17 310	49 552	19 312	45 485	119 696	81 120	37 196	3 897	4 662
2007 I-XII	79 048	32 086	66 176	9 295	50 721	152 471	86 443	50 624	5 065	2 987
2008 I-XII	51 815	14 610	19 541	11 184	34 691	95 504	68 731	40 163	4 342	1 853
I	704	2	708	532	1 943	9 215	6 181	3 830	358	138
2008 II	1 644	974	906	584	3 233	10 467	5 688	2 451	285	150
III	2 474	4 257	1 584	632	2 615	8 778	6 509	3 407	256	99
IV	7 890	5 888	2 252	752	2 283	8 741	6 633	5 142	312	190
V	27 669	1 036	6 224	873	2 576	8 734	5 005	2 894	504	132
VI	9 655	1 481	2 676	848	3 128	9 689	5 600	2 635	498	142
VII	482	856	977	2 448	2 842	8 528	5 894	3 355	346	212
VIII	186	-	380	1 041	2 855	7 524	6 204	3 476	353	117
IX	206	-	309	1 289	3 424	7 237	5 996	4 606	489	219
X	175	-	1 003	640	3 493	6 147	6 136	2 692	373	190
XI	192	24	1 258	627	3 149	5 669	4 697	2 424	260	110
XII	539	92	1 263	916	3 151	4 775	4 187	3 252	309	154
2009 I	480	95	2 078	828	2 880	4 782	4 846	2 824	296	69
II	1 012	456	2 411	561	3 918	5 623	4 780	2 924	318	187
III	1 619	3 990	3 875	357	4 232	7 163	5 051	3 065	246	153
IV	5 860	4 427	7 688	868	3 344	10 037	5 376	2 862	241	128
V	22 078	1 514	18 959	924	1 844	11 517	4 575	4 001	169	132
VI	7 333	242	9 996	921	3 343	9 170	4 915	3 169	164	96
VII	278	72	2 596	832	1 364	7 158	4 716	4 565	300	206
VIII	31	-	4 357	455	1 951	9 351	3 572	1 756	199	99

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 4. Ceny oraz relacje cen ziemniaków i ich przetworów

Wyszczególnienie	Rodzaj Ceny	IX	VII	VIII	IX	Wskaźnik zmian cen	
		2008	2009	2009	2009	roczny	miesięcz.
	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
Ziemniaki	skupu	39,5	46,8	37,4	20,5	51,9	.
	targowiskowa	93,6	90,0	76,6	69,1	73,8	90,2
	detaliczna (zł/kg)	1,13	1,13	0,90	0,87	77,0	96,7
	importowa	112,5	87,2	53,0	.	48,9	60,9
	eksportowa	30,2	76,5	26,0	.	31,6	34,0
Relacje cen	skup / targowisko	0,42	0,52	0,49	0,30	-	-
	targowisko / detal	0,83	0,80	0,85	0,79	-	-
	skup / detal	0,35	0,41	0,42	0,24	-	-
Ziemniaki skrobiowe ^a	skupu (zł/t)	127,4	162,7	156,1	157,3	123,5	100,8
Skrobia ziemniaczana	zbytu (zł/kg)	1,89	1,60	1,65	1,56	82,5	94,5
Skrobia ziemniaczana	detaliczna (zł/kg)	4,39	4,08	4,05	3,98	90,7	98,3
Frytki	detaliczna (zł/kg)	9,30	9,42	9,44	9,44	101,5	100,0
Chipsy	detaliczna (zł/kg)	33,60	34,50	33,90	34,00	101,2	100,3
Pyzy ziemniaczane	detaliczna (zł/kg)	7,70	8,02	8,04	8,06	104,7	100,2
Kopytka	detaliczna (zł/kg)	8,36	8,72	8,70	8,64	103,3	99,3

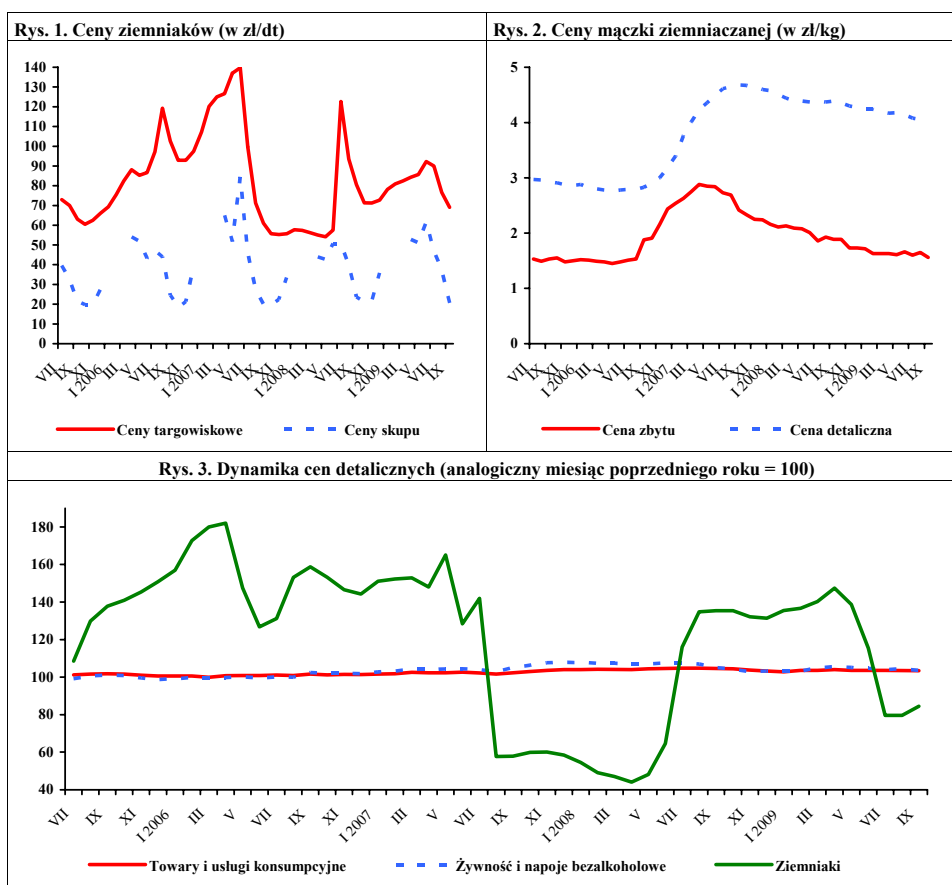
^a cena minimalna gwarantowana za ziemniaki o zawartości skrobi 18% w przelicz. wg aktualnego kursu NBP

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Ceny ziemniaków na targowiskach

		2008	2009		wsk. zmian cen		
		wrzesień	lipiec	sierpień	wrzesień	roczny	miesięczny
		zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
1	Dolnośląskie	90,7	81,9	116,8	82,6	91,1	100,8
2	Kujawsko-pomorskie	90,1	82,9	108,3	69,8	77,4	84,2
3	Lubelskie	71,0	83,0	57,0	66,6	93,9	80,3
4	Lubuskie	97,3	78,9	117,1	73,8	75,8	93,5
5	Łódzkie	71,4	66,9	93,8	59,4	83,1	88,8
6	Małopolskie	72,8	77,3	82,2	64,4	88,4	83,3
7	Mazowieckie	74,8	77,0	78,9	71,2	95,2	92,4
8	Opolskie	92,1	79,8	107,4	75,3	81,8	94,3
9	Podkarpackie	80,7	77,8	93,1	68,9	85,3	88,5
10	Podlaskie	70,5	73,7	58,3	74,1	105,1	100,5
11	Pomorskie	82,0	74,5	95,0	75,8	92,4	101,7
12	Śląskie	79,8	73,3	108,4	69,0	86,5	94,2
13	Świętokrzyskie	71,6	68,5	62,8	52,7	73,5	76,9
14	Warmińsko-mazurskie	88,0	91,3	95,0	82,2	93,4	90,1
15	Wielkopolskie	90,4	73,8	108,8	65,5	72,5	88,8
16	Zachodniopomorskie	95,4	77,8	101,6	75,8	79,5	97,5
maksimum		97,3	109,8	91,3	82,6	x	
minimum		70,5	76,9	66,9	52,7	x	
różnica w %		38,1	42,7	36,5	56,8	x	

Źródło: Dane GUS.

Źródło: Dane GUS.

Rynek warzyw

Grażyna Stępa
Tomasz Smoleński

W październiku 2009 r. w porównaniu z wrześniem ceny kalafiorów gruntowych do bezpośredniej konsumpcji spadły nawet o 40%. Ponadto potaniała cebula (o 10%), marchew (o 10%), buraki (o 4%) i pieczarki (o 9%). Niższe były ceny skupu większości warzyw w przetwórstwie, jak: cebula obierana (o 4%), marchew (o 8%), pomidory do mrożenia (o 6%) i do tłoczenia (o 3%). Spośród warzyw przeznaczonych na eksport obniżyły się marchwi (o 13%), buraków (o 9%), kapusty pekińskiej (o 10%), papryki (o 7%) i pietruszki (o 6%). Wzrosły ceny kapusty białej na rynku produktów świeżych (o 19%) i pomidorów szklarniowych (o 43%) oraz kalafiorów różyczkowanych i brokułów w przetwórstwie. Spośród warzyw skupowanych na eksport o 15% podrożała kapusta biała.

W handlu hurtowym odnotowano spadek cen tylko dla cebuli (o 16%) i kalafiorów gruntowych (o 22%). Dwukrotnie wyższa była cena ogórków gruntowych. Cena ogórków spod osłon wzrosła o 69%, pomidorów spod osłon o 50%, marchwi o 28% i kapusty białej o 12%.

W relacji do października 2008 r. na rynku warzyw do bezpośredniej konsumpcji mniej płacono producentom za: kalafiorów gruntowe (o 25%), pomidory szklarniowe (o 10%) i pieczarki (o 6%), a więcej za: kapustę białą (o 65%), marchew (o 18%) i buraki ćwikłowe (o 9%). Nie zmieniła się cena cebuli. Niższe ceny skupu płacili przetwórcy za buraki (o 20%), marchew (o 18%) i cebulę obieraną (o 4%), a wyższe za pomidory do mrożenia (o 26%), kapustę białą (o 7%), kalafiorów różyczkowanych (o 10%), brokuły różyczkowe (o 6%) i pomidory do tłoczenia (o 3%).

Spośród warzyw skupowanych na eksport potaniały pomidory (o 19%), kapusta pekińska (o 16%), papryka czerwona (o 27%), marchew (o 21%), selery (o 29%), cebula (o 20%) i buraki (o 28%). Droższa była kapusta biała (o 65%), pietruszka (o 54%) i pory (o 5%). Na rynkach hurtowych (podobnie jak w skupie na eksport) ceny większości warzyw obniżyły się. Mniej płacono za cebulę (o 15%), marchew (o 10%), buraki (o 5%), ogórki gruntowe (o 4%), ogórki spod osłon (o 23%), pomidory spod osłon (o 8%) i kalafiorów (o 14%). Droższa była kapusta biała (o 60%) i pomidory gruntowe (o 19%).

We wrześniu 2009 r., w porównaniu z sierpniem obniżył się poziom cen detalicznych niemal wszystkich warzyw. Wyjątkiem były ogórki gruntowe i pieczarki, które podrożały odpowiednio

o 3% i 1%). Obniżył się poziom cen detalicznych cebuli (o 17%), marchwi (o 13%), buraków (o 9%), selerów (o 17%), porów (o 8%), papryki (o 17%), pomidorów (o 3%) i kalafiorów (o 6%). W tym czasie nie zmieniły się ceny detaliczne przetworów warzywnych. W relacji do września 2008 r. spośród warzyw świeżych najbardziej wzrosły ceny: cebuli (o 4%), papryki (o 4%), pomidorów (o 13%), kalafiorów (o 27%), a w mniejszym stopniu: pieczarek, marchwi, porów i ogórków gruntowych. Obniżyły się ceny kapusty białej (o 22%), buraków i selerów. Zwyżkowały ceny detaliczne niemal wszystkich przetworów warzywnych, a najbardziej ogórków konserwowych (o 10%).

W sierpniu 2009 r., w porównaniu z sierpniem roku poprzedniego, średnie i duże zakłady przetwórcze obniżyły o 44% produkcję konserw warzywnych i o 22% mrożonych warzyw. Produkcja marynat wzrosła o 29% i soku pomidorowego o 25%.

W sierpniu 2009 r. wyeksportowano 19,6 tys. ton warzyw świeżych o wartości 9,1 mln EUR. W stosunku do sierpnia 2008 r. wolumen eksportu warzyw świeżych obniżył się o 52%, a jego wartość o 54%. O spadku eksportu warzyw świeżych zdecydowała niższa o 76% sprzedaż ogórków, o 68% kalafiorów, o 64% pomidorów, i o 18% cebuli. Wzrosła o 22% sprzedaż marchwi i o 3% kapusty. W sierpniu 2009 r. sprzedano 20,2 tys. ton przetworów warzywnych o wartości 14,7 mln EUR. Wolumen eksportu przetworów obniżył się w stosunku do sierpnia 2008 r. o 32%, a jego wartość o 31%. Na spadek sprzedaży przetworów warzywnych wpłynął niższy o 44% eksport mrożonek, o 16% konserw, o 8% marynat i o 3% suszy.

Import warzyw świeżych w sierpniu 2009 r. wyniósł 8,3 tys. ton, a jego wartość 2,9 mln EUR. W porównaniu z sierpniem 2008 r. wolumen importu warzyw świeżych wzrósł o 6%, a jego wartość spadła o 15%. Nie był rejestrowany import kapusty. Trzykrotnie wzrósł zakup pomidorów i ogórków i o 85% marchwi. Zakupiono o 47% mniej papryki i o 40% czosnku. W tym okresie zaimportowano 8,3 tys. ton przetworów warzywnych o wartości 8,2 mln EUR. W relacji do lipca 2008 r. wielkość zakupu przetworów warzywnych zmniejszyła się o 35%, a ich wartość o 28%. O spadku importu przetworów zdecydowały niższe o 73% zakupy konserw, o 71% mrożonek, o 49% suszy i o 12% marynat. Wzrósł natomiast o 51% import koncentratu pomidorowego.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Cebula ^a	Cebula ^b	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki do konserwowania	Ogórki do kwaszenia	Pomidory gruntowe	Pomidory szklarniowe	Kalafory gruntowe (szt.)	Pieczarki
2008 VIII	0,76	1,60	0,27	0,82	0,55	1,67	1,12	1,01	1,22	1,25	5,21
IX	0,61	1,38	0,29	0,59	0,46	2,05	1,45	1,15	2,02	1,43	5,21
X	0,60	1,22	0,23	0,55	0,45	-	-	-	3,05	1,79	5,01
XI	0,49	1,12	0,22	0,56	0,43	-	-	-	3,16	-	4,45
XII	0,49	1,10	0,21	0,56	0,43	-	-	-	4,57	-	4,38
2008 I-XII	0,73	1,40	0,68	0,88	0,70	1,77	1,24	1,08	3,33	1,49	4,80
2009 I	0,53	1,11	0,26	0,70	0,48	-	-	-	-	-	5,29
II	0,61	1,13	0,23	0,92	0,51	-	-	-	-	-	4,73
III	0,57	1,15	0,28	1,13	0,61	-	-	-	8,00	-	4,63
IV	0,61	1,19	0,28	1,65	0,72	-	-	-	8,50	-	4,60
V	0,75	1,29	0,27	2,18	0,74	-	-	-	5,22	-	4,33
VI	1,02	1,70	0,38	2,58	0,77	-	2,18	-	3,20	-	4,34
VII	1,54	1,93	0,83 ^c	1,18	0,64	1,95	1,64	-	2,44	-	4,92
VIII	0,90	1,74	0,85	0,87	0,56	2,44	1,90	1,25	2,09	2,52	5,22
IX	0,67	1,42	0,32	0,72	0,51	2,05	1,73	1,00	1,92	2,24	5,13
X	0,60	1,23	0,38	0,65	0,49	-	-	-	2,74	1,35	4,69
Wskaźnik zmian w %											
X 2009 IX 2009	90	87	119	90	96	x	x	x	143	60	91
X 2009 X 2008	100	101	165	118	109	x	x	x	90	75	94

^a z notowań spółdzielni ogrodniczych, ^b cena targowiskowa z notowań ZSIR MRiRW, ^c ceny za sztukę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Cebula obierana	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Pietruszka	Fasola szparag.	Brokuly różyczk.	Kalafory różyczk.	Ogórki do konserw.	Pomidory do mrożenia	Pomidory do tłoczenia
2008 VII	-	-	-	-	-	0,65	1,63	1,00	1,62	-	-
VIII	0,72	-	0,29	-	-	0,69	1,38	0,94	1,60	0,53	0,34
IX	0,77	0,28	0,29	0,26	0,90	0,69	1,26	0,89	-	0,50	0,33
X	0,78	0,28	0,28	0,25	-	-	1,26	0,89	-	0,50	0,33
XI	0,78	0,28	0,26	0,26	0,75	-	1,30	0,82	-	-	-
XII	0,75	0,25	0,26	0,25	0,69	-	-	-	-	-	-
2008 I-XII	0,79	0,45	0,32	0,26	0,90	0,68	1,37	0,91	1,61	0,51	0,33
2009 I	0,75	0,29	0,31	0,27	0,70	-	-	-	-	-	-
II	0,75	0,30	0,42	0,28	0,70	-	-	-	-	-	-
III	0,76	0,30	0,46	0,38	0,70	-	-	-	-	-	-
IV	0,77	0,30	0,48	0,44	0,70	-	-	-	-	-	-
V	0,86	0,32	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VI	0,88	0,34	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VII	0,87	-	-	-	-	0,74	0,95	1,48	1,77	-	-
VIII	0,82	0,30	0,26	-	-	0,76	-	-	1,96	0,61	0,35
IX	0,78	0,30	0,25	0,20	-	0,77	1,32	0,97	2,10	0,67	0,35
X	0,75	0,30	0,23	0,20	-	-	1,34	0,98	-	0,63	0,34
Wskaźnik zmian w %											
X 2009 IX 2009	96	100	92	100	x	x	102	101	x	94	97
X 2009 X 2008	96	107	82	80	x	x	106	110	x	126	103

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Pomidory	Ogórki krótkie	Kapusta pekińska	Kapusta biała	Kapusta czerwona	Papryka czerwona	Marchew	Pietruszka	Seler	Cebula	Por	Buraki czerwone	Ziemiaki
2008 VIII	1,17	1,16	0,85	0,22	0,43	2,78	0,64	-	-	0,59	-	0,52	-
IX	2,22	1,20	0,91	0,21	0,41	3,13	0,61	1,25	1,27	0,50	1,10	0,43	0,52
X	3,76	-	0,83	0,23	0,41	3,49	0,57	1,20	1,19	0,45	1,00	0,43	0,46
XI	3,30	-	0,76	0,19	0,33	3,50	0,56	1,31	0,88	0,42	1,00	0,40	0,40
XII	-	-	0,66	0,19	0,36	-	0,54	1,15	0,85	0,39	1,00	0,41	-
2008 I-XII	3,17	1,23	1,38	0,56	0,52	3,38	0,69	1,75	0,91	0,55	1,35	0,63	0,46
2009 I	-	-	0,79	0,19	0,28	-	0,65	1,08	0,95	0,35	-	0,43	-
II	-	-	1,04	0,20	0,34	-	0,70	1,27	0,75	0,36	-	0,44	-
III	-	-	1,15	0,21	0,34	-	0,84	1,27	0,79	0,37	-	0,50	-
IV	7,46	-	1,72	0,25	0,36	-	1,26	-	0,80	0,42	-	0,53	-
V	5,17	-	1,27	1,23	0,38	-	1,50	1,25	0,70	0,51	-	0,53	-
VI	2,88	-	0,98	0,60	0,47	-	1,25	2,43	0,70*	0,56	0,70*	-	-
VII	1,83	1,29	0,72	0,33	0,42	3,20	0,78	2,50	2,90	0,79	0,70*	0,48	-
VIII	1,66	1,12	0,76	0,30	0,43	2,90	0,55	-	-	0,60	1,97	0,39	-
IX	1,89	1,12	0,78	0,33	0,40	2,76	0,52	1,96	0,81	0,39	-	0,34	-
X	3,03	-	0,70	0,38	0,40	2,56	0,45	1,85	0,85	0,36	1,05	0,31	-
Wskaźnik zmian w %													
$\frac{X\ 2009}{IX\ 2009}$	160	x	90	115	100	93	87	94	105	92	x	91	x
$\frac{X\ 2009}{X\ 2008}$	81	x	84	165	98	73	79	154	71	80	105	72	x

^a cena za sztukę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów warzywnych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pomidorowy	Warzywa mrożone	Konserwy warzywne	Marynaty	
2008 IV		3 540	34 327	5 477	2 300
V		4 387	23 374	3 459	1 641
VI		2 655	22 980	7 061	2 155
VII		3 190	30 029	18 567	8 597
VIII		3 685	47 816	18 037	11 169
IX		3 187	61 081	22 773	6 055
X		3 019	60 205	10 810	5 156
XI		2 833	45 145	5 999	3 720
XII		3 889	33 469	6 104	3 488
2008 I-XII		41 384	477193	119 758	53 869
2009 I		3 203	32 705	6 319	2 719
II		3 348	36 021	4 106	2 796
III		4 217	32 413	6 583	3 176
IV		4 118	27 545	6 067	2 426
V		3 464	25 624	3 155	2 297
VI		2 492	19 876	4 995	1 984
VII		3 178	26 758	16 062	8 113
VIII		4 608	37 228	10 063	14 397
Wskaźnik zmian w %					
$\frac{VIII\ 2009}{VIII\ 2008}$		125	78	56	129

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2008												2009								VIII 2009 VIII 2008 (%)	
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII						
Warzywa ogółem	37655	41297	40594	40979	37439	26077	23024	467446	27608	27027	31113	31364	33998	31578	28801	19568		48				
Cebula	9200	7165	7245	9491	9469	8702	6412	126863	10167	10398	9938	7240	8148	4971	3898	5227		72				
Kapusta	2657	2315	1560	3219	4522	2816	2659	72003	4089	4785	5752	13976	9116	3796	1543	1604		103				
Marchew	2664	1275	698	605	694	1578	1321	42212	1144	1382	1837	1252	1031	878	3166	851		122				
Ogórki	1413	4699	5376	1186	269	301	571	15543	74	69	590	871	1291	1191	1192	1282		24				
Pomidory	12227	16078	16368	14437	10409	1825	627	87247	685	629	613	671	7741	12969	11302	5947		36				
Kalafior	4545	4836	4124	4546	4121	2006	182	27086	117	277	386	276	250	3172	3647	1317		32				
Przetwory ogółem	32125	28413	29626	36095	43048	36742	33274	465180	39716	42973	50454	35998	31439	31644	24357	20189		68				
Susze	1522	1364	1495	1425	1528	1799	1029	19411	1709	1394	1673	1307	1347	1475	1530	1457		97				
Miarynaty	1873	2625	2568	3200	3760	2894	2864	35094	2337	2473	2893	2442	1900	1929	1923	2366		92				
Konserwy	2402	2133	2359	3960	5959	4932	4302	44264	3876	3128	4370	3706	3152	2757	2229	1984		84				
-kapusta kwasz.	660	430	489	605	892	1270	1157	11957	1237	961	1294	939	488	379	364	460		94				
Mrożonki	23250	18922	20379	23871	27292	24318	21728	324361	27445	31675	35864	24297	22267	22139	15470	11429		56				
Pieczarki i ich przetwory	12662	11254	10246	11883	15063	14500	15386	175232	13727	12411	15958	13466	12401	11907	9966	8293		81				
Warzywa ogółem	21239	23934	19671	21688	22103	10943	8733	201177	8992	9045	11002	9713	14727	16157	13003	9121		46				
Cebula	2878	2689	3003	3875	4384	3540	2319	42781	3592	3758	3126	2093	2429	1327	1178	1434		48				
Kapusta	951	530	241	395	576	322	367	15155	505	527	730	2011	1419	687	231	202		84				
Marchew	680	472	193	131	156	257	237	7044	226	262	374	356	342	259	838	164		85				
Ogórki	892	2301	2692	841	228	260	448	9152	89	94	1061	811	919	712	631	732		27				
Pomidory	10412	12963	8787	9969	10353	1440	627	65312	464	409	554	714	5180	8643	6760	4046		46				
Kalafior	2009	1856	1543	1880	2165	743	67	11755	81	140	202	152	162	1416	1143	578		37				
Przetwory ogółem	22122	19565	21281	28243	33944	26731	24572	312037	26748	28895	31204	22418	20225	21344	16715	14666		69				
Susze	2583	2159	2339	2647	3059	2984	1803	33257	3016	2550	2825	2039	1878	2119	2418	2306		99				
Miarynaty	1938	2569	2662	3398	4143	3015	3093	33729	2023	2291	2459	2178	1628	1840	1807	2178		82				
Konserwy	2544	2323	2911	4600	5890	4358	3744	40632	3151	2806	3373	2837	2864	2804	2337	1987		68				
-kapusta kwasz.	329	214	213	259	462	517	476	4899	453	388	420	340	252	203	140	170		80				
Mrożonki	12232	9446	10712	14076	16293	13890	12651	167070	14546	17063	18153	11900	11340	11190	7357	5403		50				
Pieczarki i ich przetwory	19334	17005	15661	18447	24754	22048	23376	262870	20778	18663	22396	19043	17378	16460	13311	10518		67				

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 6. Import wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2008												2009								VIII 2009 VIII 2008 (%)	
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII						
Warzywa ogółem	31306	12692	7793	9934	17327	28206	37264	391979	34570	36525	44914	42575	32001	27756	15646	8262		106				
Cebula	8874	3690	3581	4537	6047	3669	5565	71869	3491	4000	3924	4230	5231	6521	2639	1453		41				
Kapusta	108	11	0	50	50	94	106	6701	135	123	270	1423	1026	0	0	0		x				
Marchew	8059	1637	297	255	305	577	1024	41838	2640	3072	3708	4649	6049	8354	3084	550		185				
Ogórki	2720	1208	1311	2447	3826	5165	5553	46742	4317	3350	4222	3911	1856	1798	2970	3693		282				
Pomidory	5916	1866	447	659	2046	9675	13324	108494	13081	13365	14614	11924	7487	4643	3067	1383		309				
Papryka	2878	2492	634	441	2227	3136	3802	32722	3455	3521	4231	3636	3465	3363	2407	336		53				
Czosnek	223	488	722	456	551	574	661	6889	455	388	715	623	242	617	280	430		60				
Przetwory ogółem	14886	13653	12602	14247	15751	13462	15798	194133	12579	12771	16267	12030	11013	14462	11987	8250		65				
Mrożonki	3686	3025	3014	3463	3474	2354	2645	38567	2512	3012	3402	2261	2196	1842	1578	887		29				
Susze	1671	1835	1749	1738	1932	1043	2091	18214	1235	491	1036	893	852	1452	1092	892		51				
Marynaty	1224	720	1298	1615	1755	1292	1181	16192	1401	1166	1656	1293	1073	1132	1138	1063		82				
Konserwy	2510	2734	2784	3261	4269	3552	3685	55749	2714	2396	4244	2310	2524	2783	2260	750		27				
<i>-kukurydza</i>																						
<i>konserw.</i>	968	890	1503	1747	2091	1678	1955	17655	1188	1085	2209	1233	992	1063	1155	138		9				
Koncentrat pomid.	4075	3965	2309	2435	2792	2962	4660	45793	3466	4050	3948	3665	3240	5717	4556	3489		151				
Warzywa ogółem	16905	8175	3409	4454	11558	22360	36417	288444	33677	32140	39809	36248	22036	13747	7197	2910		85				
Cebula	1041	323	370	449	656	375	547	9082	398	507	808	469	578	785	315	133		36				
Kapusta	61	8	0	10	10	38	44	3105	59	62	105	594	304	0	0	0		x				
Marchew	3540	675	147	95	94	158	279	13740	694	873	1347	1734	2979	2712	586	112		76				
Ogórki	1228	488	570	1294	2778	3959	5338	33893	6004	5437	3205	2034	991	842	1112	1086		190				
Pomidory	4745	1805	556	680	2662	9049	15793	105893	12874	10951	16374	16239	7854	3007	1595	649		117				
Papryka	3937	3254	504	444	2526	3661	5735	49417	5236	5106	6342	5386	4369	3702	2325	206		41				
Czosnek	229	380	454	369	502	428	380	5352	295	271	468	495	313	648	326	381		84				
Przetwory ogółem	13416	11793	11363	13937	15402	12631	15596	159688	13084	12869	16369	12681	10290	14371	11937	8156		72				
Mrożonki	2846	2390	2373	2798	2859	1943	2412	31493	2114	2542	2644	1856	1595	1543	1234	609		26				
Susze	2515	1804	1913	2222	2027	848	1991	22832	2427	1091	2154	2266	1116	2099	1756	1709		89				
Marynaty	1085	689	932	1361	1592	957	1064	13296	1076	1040	1356	1097	857	1037	909	851		91				
Konserwy	2601	3052	3170	3971	4894	3878	4123	40665	3146	2855	4540	2527	2686	2999	2566	957		30				
<i>-kukurydza</i>																						
<i>konserw.</i>	822	792	1448	1734	2011	1517	1822	15934	1065	1022	1777	991	840	891	945	107		7				
Koncentrat pomid.	2977	2768	1689	2006	2486	2832	4529	34308	3040	3666	3853	3461	2968	5250	4216	3062		181				

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych warzyw i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta	Marchew	Ogórki	Pomidory	Kalafioły	Pieczarki	Ogórki konser.	Kapusta kwaszona	Mrożona fasola
2008 VI	0,30	0,35	0,25	0,62	0,84	0,41	1,53	0,88	0,54	0,53
VII	0,34	0,24	0,37	0,50	0,80	0,37	1,59	0,86	0,61	0,47
VIII	0,37	0,18	0,28	0,51	0,54	0,34	1,65	0,94	0,51	0,55
IX	0,38	0,14	0,22	0,69	0,68	0,36	1,62	0,94	0,47	0,57
X	0,43	0,15	0,23	0,74	0,95	0,48	1,69	0,95	0,61	0,62
XI	0,38	0,14	0,15	0,74	0,73	0,35	1,57	0,86	0,45	0,57
XII	0,31	0,16	0,18	0,57	0,60	0,23	1,52	0,85	0,59	0,48
2008 I-XII	0,35	0,17	0,12	0,62	0,61	0,51	1,42	0,71	0,47	0,45
2009 I	0,35	0,12	0,20	1,20	0,68	0,69	1,56	0,85	0,37	0,48
II	0,36	0,11	0,19	1,37	0,65	0,50	1,54	0,90	0,40	0,49
III	0,31	0,11	0,20	1,80	0,90	0,52	1,45	0,82	0,32	0,49
IV	0,29	0,14	0,28	0,93	1,05	0,55	1,44	0,84	0,36	0,49
V	0,30	0,15	0,33	0,71	0,67	0,65	1,39	0,79	0,52	0,54
VI	0,27	0,18	0,29	0,60	0,67	0,45	1,41	0,83	0,54	0,49
VII	0,30	0,15	0,26	0,53	0,60	0,31	1,34	0,84	0,39	0,52
VIII	0,27	0,13	0,19	0,57	0,68	0,44	1,33	0,85	0,37	0,45
Wskaźnik zmian w %										
<u>VIII 2009</u> <u>VII 2009</u>	90	87	73	108	113	142	99	101	95	87
<u>VIII 2009</u> <u>VIII 2008</u>	73	72	68	112	126	129	81	90	73	82

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała ^a	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki gruntowe	Pomidory gruntowe	Ogórki spod osłon	Pomidory spod osłon	Kalafioły gruntowe ^a
2007 I-XII	1,23	1,59	0,84	0,64	3,36	2,96	5,38	5,05	2,30
2008 V	1,20	2,63	1,56	0,98	-	-	3,45	4,78	-
VI	1,83	2,75	1,81	1,10	-	-	1,78	3,38	-
VII	1,06	1,61	1,32	1,03	1,65	-	1,30	2,49	1,73
VIII	0,93	0,91	0,90	0,76	1,55	1,12	1,43	1,42	1,55
IX	0,78	0,89	0,88	0,72	2,64	1,05	2,64	2,02	1,91
X	0,72	0,96	0,77	0,66	4,28	1,37	4,14	2,90	2,10
XI	0,69	0,82	0,79	0,64	-	-	5,04	4,02	-
XII	0,68	0,85	0,79	0,66	-	-	4,50	4,03	-
2008 I-XII	0,91	1,41	1,06	0,77	2,53	1,18	4,02	5,49	1,82
2009 I	0,64	0,39 ^b	1,02	0,66	-	-	-	-	-
II	0,67	0,36 ^b	1,07	0,68	-	-	13,84	-	-
III	0,71	0,33 ^b	1,18	0,73	-	-	8,25	17,19	-
IV	0,74	0,32 ^b	1,52	0,77	-	-	4,37	10,40	-
V	0,79	0,35 ^b	2,34	0,76	3,72	-	2,56	4,73	-
VI	1,03	0,43 ^b	2,43	0,81	2,81	-	1,90	3,55	-
VII	1,35	0,88	1,32	0,76	2,05	-	1,33	2,67	2,01
VIII	1,21	1,33	1,05	0,69	2,24	-	1,63	1,88	1,36
IX	0,73	1,38	0,75	0,63	2,04	1,56	1,88	1,77	2,30
X	0,61	1,54	0,69	0,63	4,12	1,63	3,18	2,66	1,80
Wskaźnik zmian w %									
<u>X 2009</u> <u>IX 2009</u>	84	112	128	100	202	104	169	150	78
<u>X 2009</u> <u>X 2008</u>	85	160	90	95	96	119	77	92	86

^a ceny za sztukę, ^b zł/kg

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW i dane Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe ^a	Koncentrat pomidorowy 30%	Fasola szparagowa mrożona	Kalafiory mrożone	Mieszanki warzywne mrożone ^b	Kecup	Sok pomidorowy ^a
2008 VII	3,19	8,99	2,98	2,98	3,13	6,06	2,19
VIII	3,21	9,49	3,08	3,08	3,13	6,12	2,18
IX	3,33	9,77	3,17	3,08	3,24	6,32	2,05
X	3,44	9,97	3,28	3,21	3,21	6,40	2,07
XI	3,47	10,55	3,34	3,29	3,25	6,50	2,08
XII	3,44	10,48	3,33	3,27	3,24	6,59	2,08
2008 I-XII	3,18	9,48	3,22	3,11	3,14	6,22	2,19
2009 I	3,38	10,20	3,30	3,23	3,34	6,55	2,13
II	3,40	9,98	3,32	3,33	3,28	6,50	2,10
III	3,42	10,15	3,19	3,18	3,30	6,48	2,12
IV	3,33	10,10	3,30	3,26	3,27	6,43	2,03
V	3,38	10,23	3,18	3,17	3,19	6,67	2,06
VI	3,46	10,35	3,29	3,19	3,21	6,71	1,96
VII	3,57	10,70	3,36	3,42	3,18	6,72	2,02
VIII	3,59	10,92	3,32	3,43	3,23	6,72	2,00
IX	3,56	10,78	3,33	3,42	3,18	6,74	2,00
Wskaźnik zmian w %							
<u>IX 2009</u> VIII 2009	99	99	100	100	98	100	100
<u>IX 2009</u> IX 2008	107	110	105	111	98	107	98

^a zł/litr, ^b groszek i marchewka

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych warzyw (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Selery	Pory	Papryka	Pomidory	Ogórki gruntowe	Kalafiory	Pieczarki
2008 VII	2,32	2,24 ^a	2,86	2,78	5,04	1,73 ^a	8,68	4,21	2,88	2,66	6,87
VIII	2,00	1,89 ^a	2,06	1,86	4,57	1,55 ^a	5,00	2,70	2,63	2,56	6,97
IX	1,70	1,13	1,69	1,53	3,78	4,42	4,30	2,95	3,40	2,74	6,94
X	1,54	0,84	1,59	1,42	3,34	4,08	5,27	4,25	5,48	3,22	6,92
XI	1,48	0,76	1,55	1,38	3,21	3,71	6,50	5,23	-	2,84	6,67
XII	1,44	0,73	1,53	1,35	3,13	3,72	8,67	7,08	-	4,15	6,86
2008 I-XII	1,74	1,31	1,94	1,74	3,59	4,14	8,86	4,49	3,78	4,17	6,81
2009 I	1,46	0,74	1,70	1,38	3,15	4,43	10,77	7,94	-	6,05	7,19
II	1,47	0,74	1,85	1,41	3,17	5,53	11,00	7,57	-	7,28	6,83
III	1,48	0,74	2,01	1,45	3,24	6,62	11,51	8,48	-	7,55	6,76
IV	1,51	0,75	2,50	1,50	3,63	6,62	12,28	10,55	-	6,95	6,71
V	1,59	0,77	3,39	1,57	4,22	5,96	11,60	7,94	-	6,17	6,59
VI	2,06	0,82	3,67	2,07	4,68	5,99	9,52	5,08	4,29	3,90	6,61
VII	2,48	1,77 ^a	2,61	2,02	5,31	1,74 ^a	8,33	4,07	3,39	2,82	6,89
VIII	2,13	1,80 ^a	1,97	1,59	4,40	4,86	5,39	3,45	3,32	3,71	7,00
IX	1,76	0,88	1,71	1,44	3,65	4,46	4,48	3,33	3,42	3,49	7,08
Wskaźnik zmian w %											
<u>IX 2009</u> VIII 2009	83	x	87	91	83	92	83	97	103	94	101
<u>IX 2009</u> IX 2008	104	78	101	94	97	101	104	113	101	127	102

^a cena w zł/szt

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe	Koncentrat pomidorowy ^b	Fasola szparag. mrożona	Szpinak mrożony	Kalafioły mrożone	Mieszanki warzywne mrożone	Keczup	Sok pomidorowy ^a	Groszek konserwowy	Kukurydza konserwowa	Sok wielowarzywny ^a
2008 VII	4,72	16,71	7,96	6,24	8,02	6,76	9,20	3,79	5,83	8,60	4,28
VIII	4,77	16,86	7,98	6,24	8,02	6,76	9,30	3,79	5,88	8,63	4,30
IX	4,81	16,86	8,02	6,26	8,04	6,76	9,35	3,80	5,90	8,74	4,30
X	4,91	17,00	8,00	6,28	8,04	6,80	9,45	3,80	5,88	8,69	4,31
XI	4,98	17,14	8,10	6,26	8,12	6,86	9,50	3,78	5,90	8,69	4,29
XII	4,98	17,43	8,10	6,30	8,14	6,92	9,55	3,78	5,80	8,54	4,31
2008 I_XII	4,71	16,73	8,02	6,21	8,02	6,74	9,25	3,79	5,79	8,51	4,28
2009 I	5,02	13,05	8,18	6,32	8,24	6,96	9,55	3,79	5,90	8,69	4,31
II	5,10	13,15	8,28	6,38	8,32	7,08	9,55	3,81	5,93	8,71	4,33
III	5,14	13,15	8,28	6,42	8,44	7,12	9,69	3,81	5,90	8,60	4,31
IV	5,14	13,15	8,32	6,44	8,44	7,14	9,60	3,81	5,78	8,40	4,33
V	5,23	13,20	8,32	6,40	8,46	7,12	9,65	3,81	5,90	8,63	4,34
VI	5,28	13,60	8,28	6,38	8,46	7,14	9,75	3,83	5,95	8,69	4,33
VII	5,28	13,80	8,24	6,46	8,44	7,14	9,80	3,84	6,00	8,80	4,31
VIII	5,27	13,80	8,28	6,54	8,42	7,14	9,80	3,84	6,00	8,80	4,31
IX	5,30	13,85	8,28	6,50	8,42	7,14	9,90	3,85	6,00	8,89	4,32
Wskaźnik zmian w %											
<u>IX 2009</u> <u>VIII 2009</u>	101	100	100	99	100	100	101	100	100	101	100
<u>IX 2009</u> <u>IX 2008</u>	110	82	103	104	105	106	106	101	102	102	100

^a w zł/l, ^b cena koncentratu pomidorowego w zł/kg: do 2008 r. po przeliczeniu opakowania puszka 0,07 kg, od 2009 r. po przeliczeniu opakowania słoik 0,20 kg

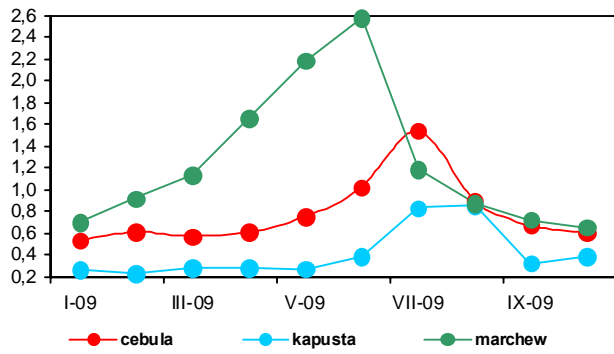
Źródło: Dane GUS.

Tab. 12. Relacje cen hurtowych w Polsce i w Niemczech (%)

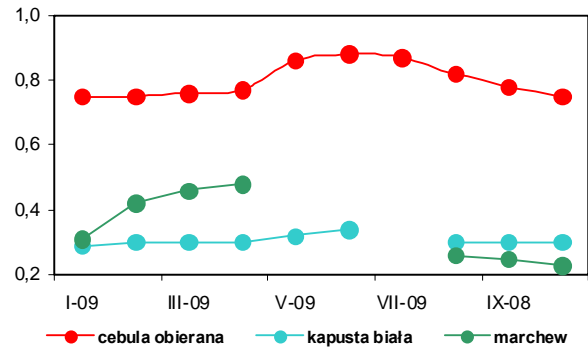
Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Ogórki	Kalafioły
2007 XII	43	73	34	26	-	-
2008 I	45	69	38	27	-	-
II	44	72	39	25	-	-
III	46	73	35	26	52	62
IV	49	60	52	29	-	-
V	47	62	61	25	-	-
VI	45	69	59	26	-	-
VII	46	71	54	27	51	55
VIII	43	68	44	35	-	-
IX	45	65	45	28	-	-
X	44	62	44	26	-	-
XI	44	66	40	27	-	-
XII	46	54	42	31	-	-
2009 I	49	69	43	29	-	-
II	47	65	29	24	-	-
III	45	62	51	28	-	-
IV	46	74	48	29	48	-
V	48	70	52	28	53	-
VI	38	61	48	25	46	-
VII	40	62	51	28	51	50
VIII	43	68	55	29	-	-

Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS, i ZMP der Markt Obst und Gemüse.

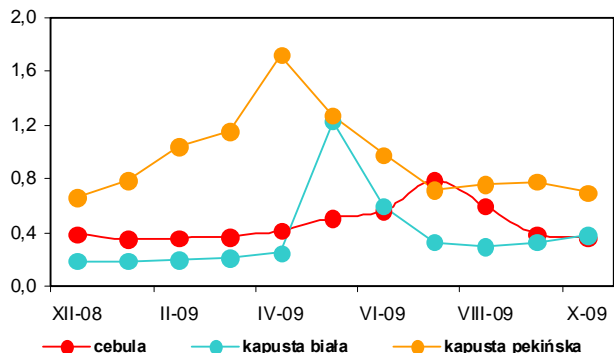
Rys. 1. Ceny skupu warzyw w spółdzielniach ogrodniczych (zł/kg)

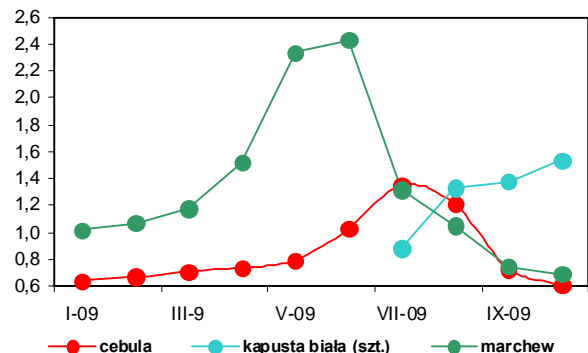
Rys. 2. Ceny skupu warzyw w zakładach przetwórczych (zł/kg)

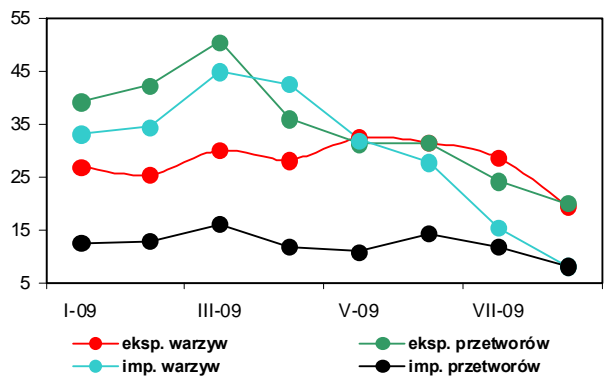
Rys. 3. Ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

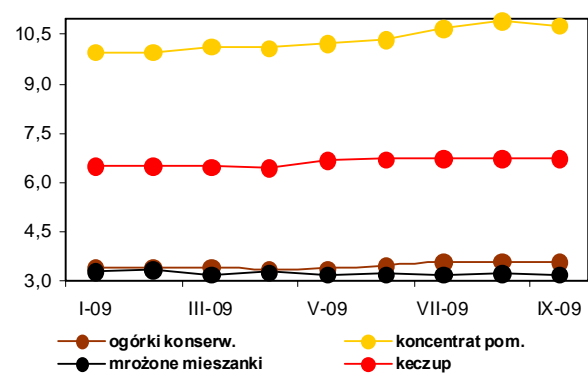
Rys. 4. Ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

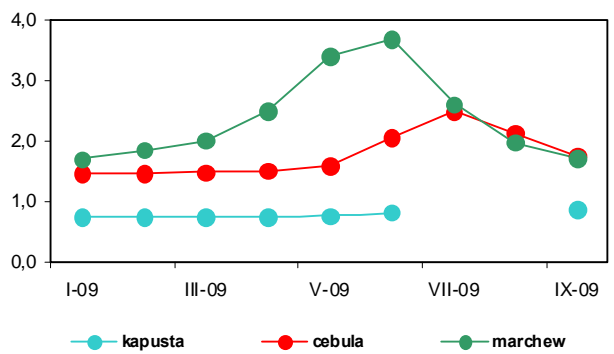
Rys. 5. Eksport i import warzyw świeżych i przetworzonych (tys. ton)

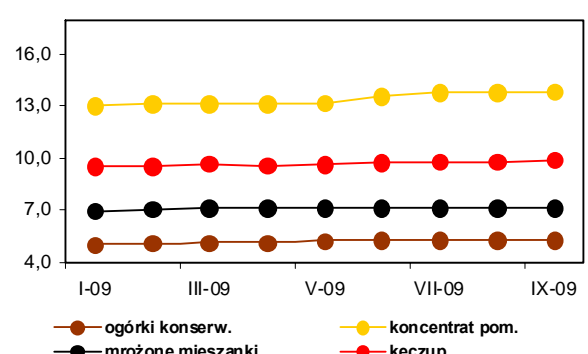
Rys. 6. Ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne warzyw świeżych (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Rynek owoców

Bożena Nosecka
Irena Strojewska

W październiku 2009 r. ceny hurtowe jabłek tak jak w październiku 2008 r. wynosiły 1,17 zł/kg. Jabłka w skupie w spółdzielniach ogrodniczych potaniały o 3% i w firmach eksportowych o 13%. Ceny w skupie do przerobu wzrosły o 23%. Niższe ceny płacono za gruszki na rynkach hurtowych (o 29%), w spółdzielniach ogrodniczych (o 35%) i w skupie na eksport (o 34%). Śliwki na rynku hurtowym były tańsze o 67%, w zakładach przetwórczych o 61%, a w skupie prowadzonym przez firmy eksportujące o 15%. Na rynkach hurtowych podrożały pomarańcze (o 28%), mandarynki (o 27%), truskawki (o 23%) i cytryny o (2%). Potaniały natomiast banany (o 16%) i winogrona.

W październiku 2009 r. w porównaniu z miesiącem poprzednim ceny hurtowe jabłek spadły o 9%, a w skupie na eksport i w spółdzielniach ogrodniczych o 5 i 10%. W handlu hurtowym potaniały też cytryny (o 21%), śliwki i mandarynki (o 5%) oraz banany (o 3%). Podrożały natomiast truskawki (o 36%), pomarańcze i winogrona (o 6%), a także gruszki. Niższe były ceny oferowane za gruszki w firmach eksportowych (o 21%) i w spółdzielniach ogrodniczych (o 10%).

We wrześniu 2009 r. w relacji do września roku poprzedniego średnie ceny detaliczne owoców strefy umiarkowanej zmniejszyły się o 6,9%. Owoce południowe podrożały o 14,3%, a przetwory owocowe o 10,5%. Średnie ceny owoców i ich przetworów obniżyły się o 0,4%, przy wzroście cen żywności o 3,7%. Ceny jabłek spadły o 1,1%, orzechów o 5,4% owoców jagodowych o 6,4%, śliwek o 9%, wiśni i czereśni o 14%, a gruszek o 15,6%. Średnie ceny owoców cytrusowych były wyższe o 12,4%, a bananów o 19,1%. Wzrosły ceny detaliczne wszystkich przetworów, a najbardziej ananasów i brzoskwiń w puszkach (o 8 i 9%) oraz soku jabłkowego (o 5%). Droższe były również mrożone truskawki oraz nieznacznie dżemy. Nie zmieniły się ceny soku pomarańczowego. We wrześniu wyższe niż w sierpniu 2009 r. były ceny cytryn (o 27%). Obniżyły się ceny detaliczne gruszek (o 30%), śliwek (o 26%), jabłek (o 21%) i winogron (o 17%). Nieznacznie potaniały też maliny, banany i pozostałe owoce cytrusowe. Nie zmieniły się ceny większości przetworów owocowych. Podrożały jedynie brzoskwinie w puszkach.

W firmach średnich i dużych produkcja pitnych soków warzywnych, owocowych i owocowo-warzywnych wzrosła w sierpniu 2009 r. wobec sierpnia roku poprzedniego o 79%, kompotów

oraz owoców pasteryzowanych (o 40%) i owoców mrożonych (o 32%). Niższa była natomiast produkcja soków zagęszczonych (o 43%) i dżemów (o 16%). W sierpniu 2009 r. zmniejszyła się w porównaniu z miesiącem poprzednim produkcja owoców mrożonych (o 42%). Produkcja soków zagęszczonych wzrosła o 65%, soków pitnych warzywnych, owocowych i owocowo-warzywnych o 54%, dżemów o 7%, a kompotów i owoców pasteryzowanych o 4%. W okresie I-VIII 2009 r. wzrosła o 8% wobec I-VIII 2008 r. produkcja soków pitnych warzywnych, owocowych i owocowo-warzywnych. Wyższa była o 19% produkcja kompotów oraz owoców pasteryzowanych. Produkcja dżemów obniżyła się o 44%, soków zagęszczonych o 19%, a owoców mrożonych o 5%.

W sierpniu 2009 r. wolumen eksportu owoców świeżych obniżył się w porównaniu z sierpniem roku poprzedniego o 48%, a przetworów owocowych o 32%. W grupie owoców świeżych o 77% wyższy był eksport gruszek. Zmniejszył się natomiast eksport truskawek (o 10%), śliwek i malin o 50% oraz jabłek (o 60%) i wiśni (o 90%), a także reeksport owoców południowych. Niższa była zagraniczna sprzedaż wszystkich przetworów owocowych, a najbardziej obniżyła się – wiśni w puszkach (o 57%) i truskawek w puszkach (o 40%). Mniejszy był również eksport mrozonek owocowych (o 41%) i zagęszczonego soku jabłkowego (o 38%). Zwiększył się natomiast o 16% eksport dżemów. Z powodu obniżenia cen eksportowych niemal wszystkich owoców i ich przetworów (najbardziej potaniały jabłka i zagęszczony sok jabłkowy), wpływy z zagranicznej sprzedaży przetworów owocowych obniżyły się bardziej niż wolumenu eksportu i wyniosły 44,4 mln EUR. Również wpływy z eksportu owoców świeżych wzrosły mniej niż wolumen ich sprzedaży i wyniosły 14,8 mln EUR. Zmniejszył się przywóz niemal wszystkich owoców i ich przetworów. Wartość przywozu całej grupy towarowej obniżyła się o 49% do 51,3 mln EUR. Dodatnie saldo obrotów wyniosło 7,8 mln EUR, wobec 25,1 mln EUR w sierpniu 2008 r. W miesiącach I-VIII 2009 r. dodatnie saldo handlu owocami i ich przetworami wyniosło 123,0 mln EUR, wobec ujemnego w wysokości 24,9 mln EUR w analogicznym okresie 2008 r.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Morele	Brzoskwinie	Śliwki
2008 VIII	1,26	-	-	1,89	2,81	1,71	1,05
IX	1,05	2,04	-	-	-	1,17	1,16
X	1,01	1,96	-	-	-	-	1,52
XI	0,90	1,95	-	-	-	-	-
XII	0,91	2,23	-	-	-	-	-
2008 I-XII	1,76	2,42	2,71	1,87	2,93	1,81	1,19
2009 I	0,91	2,41	-	-	-	-	-
II	0,88	2,88	-	-	-	-	-
III	0,95	3,48	-	-	-	-	-
IV	1,07	3,60	-	-	-	-	-
V	1,35	-	-	-	-	-	-
VI	1,61	-	2,12	-	-	-	-
VII	1,79	-	2,00	1,54	1,63	1,28	2,17
VIII	1,42	-	-	1,65	2,29	1,86	1,43
IX	1,11	1,43	-	-	-	1,33	1,09
X	0,98	1,28	-	-	-	-	1,27
Wskaźniki zmian cen (%)							
<u>X 2009</u> <u>IX 2009</u>	88	90	x	x	x	x	117
<u>X 2009</u> <u>X 2008</u>	97	65	x	x	x	x	84

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu owoców kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Jabłka przemysłowe	Truskawki bez szypułki	Truskawki z szypułką	Porzeczki czerwone	Porzeczki czarne	Maliny	Aronia	Wiśnie do mrożenia	Wiśnie do tłoczenia	Śliwki do mrożenia
2008 VIII	0,16	-	-	1,27	-	3,77	0,69	0,80	0,71	0,56
IX	0,19	-	-	-	-	3,31	0,80	-	-	0,93
X	0,13	-	-	-	-	-	-	-	-	1,90
XI	0,10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XII	0,17	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2008 I-XII	0,29	2,59	1,49	1,23	1,84	3,71	0,72	0,89	0,85	0,82
2009 I	0,19	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II	0,18	-	-	-	-	-	-	-	-	-
III	0,19	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	0,19	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V	0,18	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VI	-	1,32	0,89	-	-	3,30	-	-	-	-
VII	0,21	1,65	-	1,00	2,29	3,43	-	0,84	0,78	-
VIII	0,17	-	-	-	-	2,86	0,60	0,87	0,55	0,65
IX	0,15	-	-	-	-	3,14	0,62	-	-	0,56
X	0,16	-	-	-	-	-	-	-	-	0,75
Wskaźniki zmian cen (%)										
<u>X 2009</u> <u>IX 2009</u>	107	x	x	x	x	x	x	x	x	134
<u>X 2009</u> <u>X 2008</u>	123	x	x	x	x	x	x	x	x	39

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące		Jabłka deserowe	Gala (70 mm+)	Golden Delicious (70 mm+)	Idared (70 mm+)	Jonagold (70 mm+)	Jonagored (70 mm+)	Szampion (70 mm+)	Gruszka deserowa	Gruszka Łukasówka	Truskawki	Czereśnie	Maliny	Śliwki
2008	VIII	1,02	-	-	2,40	-	-	-	1,74	-	-	-	-	0,94
	IX	0,70	0,89	-	-	-	-	0,62	1,53	2,00	-	-	-	0,88
	X	0,67	0,80	-	0,63	0,70	0,60	0,61	1,51	1,48	-	-	-	1,98
	XI	0,63	0,85	0,80	0,54	0,57	0,54	0,56	1,68	1,66	-	-	-	-
	XII	0,61	0,85	0,89	0,58	0,55	0,55	0,56	1,73	1,66	-	-	-	-
2008	I-XII	1,45	1,37	1,75	1,74	1,65	1,64	1,55	1,68	1,74	4,29	4,80	6,00	1,26
2009	I	0,68	1,09	1,00	0,63	0,56	0,56	0,58	2,75	1,78	-	-	-	-
	II	0,71	1,09	1,01	0,67	0,58	0,56	0,60	2,00	2,00	-	-	-	-
	III	0,84	1,34 ^a	1,54 ^a	0,84 ^a	0,66	0,80 ^a	0,83 ^a	-	-	-	-	-	-
	IV ^a	1,19	1,67	1,77	1,22	1,06	1,06	1,06	-	-	-	-	-	-
	V ^a	1,44	1,80	2,04	1,54	1,44	1,42	1,43	-	-	-	-	-	-
	VI ^a	1,45	2,00	2,00	1,63	1,41	1,54	1,37	-	-	2,86	3,50	-	-
	VII ^a	1,62	-	-	1,91	1,70	1,80	-	-	-	-	3,38	6,00	2,70
	VIII	1,19	-	-	-	-	2,00 ^a	-	1,23	-	-	-	-	1,38
	IX	0,61	0,87	-	-	-	-	0,66	1,26	1,40	-	-	-	0,97
	X	0,58	0,88	1,05	-	0,59	0,59	0,60	1,00	0,95	-	-	-	1,68
Wskaźniki zmian cen (%)														
	<u>X 2009</u> <u>IX 2009</u>	95	101	x	x	x	x	91	79	68	x	x	x	173
	<u>X 2009</u> <u>X 2008</u>	87	110	x	x	84	98	98	66	64	x	x	x	85

^a jabłka z przechowalni z kontrolowaną atmosferą

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące		Sok pitny jabłkowy	Soki pitne z owoców cytrusowych	Pozostałe soki pitne warzywne ^a , owoce i owocowo-warzywne	Soki zagęszczone	Owoce mrożone	Dżemy	Kompoty i owoce pasteryzowane
2008	VII	4 729	7 643	17 414	18 537	80 377	4 870	3 504
	VIII	4 922	8 287	20 408	21 418	35 064	4 598	2 536
	IX	5 603	8 544	30 257	33 420	23 667	3 790	1 385
	X	6 194	9 965	26 349	58 979	11 531	2 973	1 278
	XI	6 743	10 274	22 716	43 772	11 251	3 115	1 030
	XII	8 143	14 364	23 741	18 107	9 182	3 407	1 414
2008	I-XII	70 918	110 522	313 261	209 325	299 602	62 743	18 421
2009	I	7 330	7 534	19 223	6 654	10 477	2 357	1 368
	II	7 250	7 590	23 438	10 676	9 364	3 098	1 325
	III	10 720	13 984	26 111	3 139	10 509	2 701	2 035
	IV	8 983	15 537	25 754	2 222	10 434	3 591	1 714
	V	6 930	13 263	21 319	1 126	12 951	3 397	1 189
	VI	7 728	13 615	22 205	1 039	51 193	5 093	1 276
	VII	5 730	10 661	22 749	7 388	80 506	3 616	3 410
	VIII	12 759	19 500	28 048	12 214	46 336	3 883	3 550
Wskaźniki zmian (%)								
	<u>VIII 2009</u> <u>VII 2009</u>	223	183	123	165	58	107	104
	<u>VIII 2009</u> <u>VIII 2008</u>	259	235	137	57	132	84	140

^a łącznie z pojedynczymi sokami warzywnymi

Źródło: Dane GUS.

Tabela 5. Eksport wybranych owoców i ich przetworów

Wyszególnienie	2008											2009*								VIII 2009	VIII 2008 (%)
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XI	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII					
Owoce świeże	26 510	54 222	47 023	58 401	64 985	77 310	96 770	644 737	118 581	129 918	169 313	108 738	84 933	53 379	48 059	24 537		52			
Jabłka	5 789	2 187	9 151	24 762	48 383	63 266	82 277	407 347	108 038	122 116	159 874	100 701	78 185	31 690	8 249	3 719		41			
Gruszki	58	128	512	1 751	2 846	1 240	793	9 289	455	499	371	301	276	128	203	906		177			
Truskawki	10 934	1 636	162	118	8	67	2	13 248	2	15	178	105	271	10 850	2 621	146		90			
Śliwki	69	810	8 618	11 072	2 042	86	36	22 835	5	18	24	14	12	57	869	3 861		45			
Maliny	576	11 408	9 660	9 063	834	180	13	31 776	76	274	221	43	2	285	5 223	5 172		54			
Wiśnie	545	7 902	3 631	20	-	-	-	12 380	21	-	21	-	84	1 118	8 848	295		8			
Przetwory owocowe	55 422	69 690	65 717	65 315	80 071	81 177	58 457	703 434	55 752	52 593	63 656	55 863	55 089	60 412	53 699	44 872		68			
Zagęszczony sok jabłkowy	14 942	14 149	18 839	20 545	42 157	48 074	24 788	232 329	21 881	17 111	21 296	18 812	19 140	19 431	13 307	11 689		62			
Truskawki w puszkach	1 185	3 834	677	774	636	667	663	11 836	451	724	821	712	601	863	692	404		60			
Wiśnie w puszkach	371	728	935	731	751	519	433	7 231	881	448	820	677	435	423	525	400		43			
Dżemy	1 963	2 521	2 085	2 575	2 326	2 325	2 145	26 424	2 107	2 216	2 659	2 463	1 732	2 739	2 777	2 420		116			
Mrożonki	21 457	32 080	28 380	26 425	21 324	17 307	15 849	255 519	18 521	21 426	26 486	22 531	21 495	22 307	21 975	16 784		59			
Owoce świeże	21 734	51 230	35 547	33 462	23 669	25 101	28 679	320 562	35 374	38 285	48 550	33 974	29 413	28 424	33 219	14 780		42			
Jabłka	3 490	1 135	3 367	6 807	12 233	15 711	18 676	131 946	28 079	32 507	41 139	28 093	24 196	10 701	2 707	1 004		30			
Gruszki	28	65	294	914	1 562	775	445	4 998	334	358	245	148	142	68	119	483		164			
Truskawki	10 613	1 753	296	228	16	54	4	13 405	4	14	168	155	403	9 237	2 207	292		99			
Śliwki	41	430	3 927	4 703	1 199	40	19	10 438	5	15	23	11	9	43	498	1 619		41			
Maliny	902	16 855	13 605	11 720	1 172	264	33	44 624	92	332	232	63	4	297	4 875	4 395		32			
Wiśnie	630	4 496	1 788	17	-	-	-	7 074	34	-	34	-	115	1 325	6 953	243		14			
Przetwory owocowe	80 550	106 228	89 477	91 662	97 025	82 358	61 745	955 968	63 306	61 034	67 881	57 310	56 915	61 372	60 198	44 361		50			
Zagęszczony sok jabłkowy	80 550	106 228	89 477	91 662	97 025	82 358	61 745	955 968	17 320	12 302	14 441	12 599	12 808	13 936	9 920	8 046		9			
Truskawki w puszkach	1 517	4 935	1 051	1 144	941	970	1 006	16 610	616	1 033	1 094	999	838	1 121	865	445		42			
Wiśnie w puszkach	448	680	1 010	883	862	587	492	8 383	811	513	823	721	455	469	530	423		42			
Dżemy	3 139	4 195	3 625	4 372	4 171	3 461	3 070	43 390	3 273	3 046	3 968	3 580	2 376	4 176	4 006	3 575		99			
Mrożonki	27 874	40 473	37 193	38 710	32 435	24 244	21 422	354 375	24 749	28 154	31 687	25 876	24 352	22 919	21 760	15 559		42			

*) dane nieostateczne

Źródło: Opracowanie IERIGŻ-PIB na podstawie danych MRIRW i Centrum Analitycznego Administracji Celnej.

Tab. 6. Import wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2008												2009*								VIII 2008 (%)	
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	VIII 2008 (%)					
Owoce świeże	83 008	121 384	109 735	82 118	92 702	102 870	126 346	1 195 113	106 251	82 647	82 971	73 027	73 154	66 141	106 149	71 330	65					
Banany	18 288	23 901	17 186	16 169	23 330	22 073	19 277	254 066	22 429	17 309	19 685	20 020	22 200	14 614	13 444	12 445	72					
Owoce cytrusowe	10 805	10 257	10 018	15 731	27 947	50 225	85 750	426 080	69 465	51 559	42 409	28 998	19 198	11 269	10 292	6 215	62					
Brzoskwinie i nekt.	13 926	26 981	20 380	12 695	2 803	59	26	81 349	57	79	145	44	2 293	9 848	26 591	13 793	68					
Winożrona	3 895	7 542	20 369	16 747	18 711	11 842	5 849	113 193	2 243	2 730	5 604	7 343	5 298	1 002	3 562	8 850	43					
Arbuzy	20 868	35 943	25 372	3 071	482	356	370	102 509	268	388	733	1 265	6 661	15 557	36 229	18 599	73					
Jablka	4 915	4 873	858	1 871	1 572	344	226	35 342	296	569	483	1 499	4 524	5 129	5 008	744	87					
Przetwory razem	20 159	24 382	18 133	20 907	22 125	24 374	24 969	273 079	17 132	16 683	24 035	22 213	17 923	17 107	18 446	11 738	65					
Soki zagęszczone	7 428	8 292	5 246	7 004	6 250	7 000	9 829	94 628	7 326	7 647	8 714	9 159	8 696	7 582	8 197	3 218	61					
-sok pomarańczowy	2 494	2 796	2 015	2 691	2 497	2 510	3 703	33 785	2 321	1 860	3 243	3 793	2 751	2 389	3 798	1 234	61					
Mrożonki	2 071	3 746	3 444	2 758	2 487	1 955	2 222	32 028	1 532	1 814	2 510	2 120	1 608	1 692	3 946	2 902	84					
Susze	968	1 011	749	1 170	1 939	1 694	988	13 482	747	982	974	934	374	561	558	556	74					
Dżemy	1 329	1 110	962	779	1 455	495	491	11 083	406	514	677	555	278	453	406	108	11					
Przetwory puszkow.	8 223	10 129	7 683	8 993	9 845	12 984	11 290	120 117	6 939	5 619	11 047	9 329	6 763	6 755	5 299	4 932	64					
-ananasy	1 613	1 455	1 578	1 835	2 303	2 962	2 967	26 889	1 420	705	2 230	1 487	1 453	1 382	865	817	52					
-brzoskwinie	1 929	2 914	1 979	2 284	3 003	4 744	3 126	32 278	1 332	1 199	3 511	2 916	1 278	1 468	1 106	1 403	71					
Owoce świeże	64 344	76 616	75 700	66 484	83 097	77 166	89 072	949 261	73 167	59 663	62 561	52 982	52 017	43 858	54 903	37 136	49					
Banany	10 558	12 107	10 539	10 023	13 650	12 028	11 315	156 927	12 842	11 461	15 699	12 797	13 657	9 743	7 118	6 423	61					
Owoce cytrusowe	10 865	8 381	6 914	11 051	21 537	29 997	50 865	306 415	42 516	30 652	23 980	14 894	9 330	6 780	5 976	4 235	61					
Brzoskwinie i nekt.	13 242	22 370	18 204	9 907	1 901	36	46	71 551	74	90	168	70	2 419	8 277	17 637	7 740	43					
Winożrona	4 799	7 882	17 856	14 241	17 666	11 363	7 602	121 409	3 437	4 192	6 476	8 489	6 604	1 778	4 076	6 727	38					
Arbuzy	6 033	6 899	4 015	635	293	183	188	27 145	134	242	363	1 140	3 590	4 566	6 530	2 818	70					
Jablka	4 368	4 320	600	815	448	165	178	24 559	223	435	340	869	1 966	2 144	2 049	343	57					
Przetwory razem	26 489	28 995	24 185	27 900	31 253	31 610	33 269	348 342	22 081	23 375	28 453	25 291	18 839	21 615	21 265	14 168	59					
Soki zagęszczone	8 679	9 983	6 666	9 599	9 093	8 489	11 951	119 713	8 280	8 813	9 292	8 512	7 722	7 476	6 472	2 769	42					
-sok pomarańczowy	3 026	3 220	2 438	3 494	3 730	3 651	5 205	42 509	3 060	2 235	3 407	3 417	2 398	1 949	2 454	881	36					
Mrożonki	3 001	6 587	5 028	4 159	4 092	3 055	3 107	45 440	2 075	2 546	3 169	3 165	1 901	2 229	5 695	4 291	85					
Susze	1 760	1 660	1 604	2 488	4 477	4 381	2 333	29 358	1 653	2 428	2 197	2 005	764	1 341	1 150	910	57					
Dżemy	1 669	1 295	1 256	872	1 490	940	1 024	14 632	697	1 056	1 192	900	478	896	744	210	17					
Przetwory puszkow	11 240	9 282	9 510	10 456	11 861	14 385	14 601	136 659	9 170	8 372	12 405	10 533	7 790	9 492	7 087	5 914	62					
-ananasy	1 069	1 011	1 237	1 539	2 046	2 721	2 637	20 806	1 139	571	1 608	1 124	1 082	981	624	505	41					
-brzoskwinie	1 351	1 945	1 371	1 593	2 181	3 100	2 366	21 879	866	845	2 249	1 896	922	981	750	849	62					

*) dane nieostateczne

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRiRW i CAAC.

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych owoców i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Jabka	Gruszki	Truskawki	Porzeczki czarne	Maliny	Wiśnie	Mrożone truskawki	Mrożone wiśnie	Zagęszcz. sok jablkowy	Truskawki w puszkach	Wiśnie w puszkach
2008 VII	0,69	0,51	1,08	0,75	1,47	1,09	1,33	0,80	1,44	1,29	0,94
VIII	0,42	0,57	1,57	0,80	1,39	0,68	1,33	0,81	1,22	1,54	1,10
IX	0,31	0,53	1,76	1,19	1,29	1,61	1,33	0,87	1,09	1,52	1,22
X	0,28	0,56	1,39	0,97	1,42	1,35	1,45	0,88	0,85	1,50	1,35
XI	0,28	0,64	0,94	-	1,39	1,03	1,32	0,81	0,76	1,44	1,75
XII	0,26	0,51	0,78	-	0,97	0,78	1,20	0,77	0,82	1,20	3,43
2008 I-XII	0,43	0,53	1,27	2,20	1,49	1,11	1,37	0,88	1,46	1,43	1,47
2009 I	0,30	0,26	0,74	-	0,98	1,21	1,28	0,77	1,14	0,87	1,37
II	0,29	0,27	0,72	1,71	0,88	1,21	1,21	0,78	1,16	0,83	1,43
III	0,29	0,26	0,66	0,68	0,95	1,05	1,07	0,75	1,07	0,76	1,33
IV	0,31	0,28	0,49	-	0,79	1,47	1,00	0,74	1,03	0,76	1,40
V	0,35	0,31	0,51	0,50	0,77	1,85	1,01	0,77	1,03	0,79	1,40
VI	0,53	0,34	0,53	0,59	0,77	1,04	0,90	0,74	1,02	0,84	1,30
VII	0,69	0,33	0,59	0,56	0,57	0,93	0,87	0,68	1,12	0,82	1,25
VIII	0,60	0,27	0,53	0,79	0,42	0,85	0,84	0,61	0,99	0,79	1,10
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>VIII 2009</u> <u>VII 2009</u>	87	82	90	141	74	91	97	90	88	96	88
<u>VIII 2009</u> <u>VIII 2008</u>	143	47	34	99	30	125	63	75	81	51	100

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRiRW, i CAAC.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabka	-Cortland	-Jonagold	-Lobo	-Szampion	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Czereśnie	Śliwki	Banany	Cytryny	Mandarynki	Pomarańcze	Winogrona
2008 VIII	1,50	-	-	-	-	2,62	5,17	1,59	3,73	1,18	3,03	4,37	5,05	3,94	5,06
IX	1,25	1,10	1,28	1,29	1,15	2,54	8,66	-	-	1,26	3,19	3,99	5,35	3,77	4,51
X	1,17	1,07	1,15	1,22	1,10	2,67	7,45	-	-	4,26	3,12	4,48	5,19	3,48	4,56
XI	1,04	1,00	1,10	1,06	1,08	2,62	9,63	-	-	4,38	3,24	4,22	3,89	3,61	4,89
XII	1,00	1,05	1,05	1,03	1,10	2,62	-	-	-	-	3,33	3,72	3,78	3,57	6,60
2008 I-XII	2,12	1,77	2,07	2,06	2,02	3,04	7,07	3,50	4,34	2,53	3,40	5,39	4,75	3,62	7,37
2009 I	1,05	1,05	1,10	1,05	1,10	2,88	-	-	-	-	3,76	3,69	4,38	3,92	8,55
II	1,02	1,08	1,03	1,02	1,09	3,51	-	-	-	-	4,47	3,39	5,12	3,93	10,11
III	1,09	1,06	1,04	1,03	1,10	3,73	14,83	-	-	-	6,19	3,36	5,55	4,05	9,38
IV	1,36	1,10	1,20	1,20	1,25	3,80	-	-	-	-	5,93	3,28	5,64	3,99	8,26
V	1,86	1,68	1,89	1,91	1,64	4,75	-	-	4,75	-	4,34	3,58	5,94	4,26	8,13
VI	2,06	-	2,10	2,08	2,05	5,31	2,90	4,75	3,82	8,50	4,62	3,52	6,28	4,70	1,02
VII	2,10	-	-	-	-	3,72	5,11	2,36	3,97	4,31	4,12	3,98	6,80	4,45	8,79
VIII	1,61	-	-	-	-	2,75	5,46	1,53	3,44	1,68	3,82	4,16	6,65	4,40	4,87
IX	1,28	1,22	1,28	1,31	1,20	1,89	6,72	-	-	1,50	3,69	5,79	5,92	4,21	4,24
X	1,17	1,10	1,20	1,20	1,15	1,90	9,13	-	-	1,42	3,59	4,57	5,71	4,45	4,50
Wskaźniki zmian cen (%)															
<u>X 2009</u> <u>IX 2009</u>	91	90	94	92	96	101	136	x	x	95	97	79	96	106	106
<u>X 2009</u> <u>X 2008</u>	100	103	104	98	105	71	123	x	x	33	84	102	127	128	99

^a truskawki spod osłon wg Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżem z czarnej porzeczki	Dżem śliwkowy	Dżem truskawkowy	Sok z czarnej porzeczki ^a	Sok jabłkowy ^a	Sok Pomarańczowy ^a
2008 VI	8,47	7,73	8,60	3,26	2,05	2,19
VII	7,47	7,37	8,10	3,53	2,00	2,26
VIII	8,13	7,37	8,43	3,51	1,92	2,20
IX	8,27	7,23	8,27	3,36	1,83	2,11
X	8,37	7,47	8,50	3,38	1,77	2,10
XI	7,50	7,47	8,13	3,38	1,75	2,08
XII	6,90	7,47	7,57	3,38	1,70	2,00
2008 I-XII	8,02	7,60	8,22	3,28	1,97	2,21
2009 I	6,93	7,13	6,63	3,45	1,75	2,01
II	6,93	7,07	6,50	-	1,71	1,94
III	6,67	7,13	6,57	-	1,62	1,96
IV	6,30	6,93	6,60	3,47	1,62	1,98
V	6,07	6,60	6,43	3,62	1,64	1,99
VI	6,10	6,70	6,43	3,63	1,60	1,99
VII	5,93	6,53	6,27	3,69	1,69	1,99
VIII	5,97	6,70	6,40	3,59	1,62	1,95
IX	6,00	6,50	6,43	3,45	1,61	1,99
Wskaźniki zmian cen (%)						
<u>IX 2009</u> <u>VIII 2009</u>	101	97	100	96	99	102
<u>IX 2009</u> <u>IX 2008</u>	73	90	78	103	88	94

^a w zł/l

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Śliwki	Czeresnie	Truskawki	Maliny	Winogrona	Banany	Pomarańcze	Cytryny	Mandarynki
2008 VII	4,87	6,12	5,27	7,33	6,89	13,72	9,39	4,07	5,46	7,98	6,63
VIII	3,23	5,16	2,94	-	-	13,12	6,66	4,00	5,51	6,56	6,53
IX	2,40	4,35	2,58	-	-	12,66	5,81	4,04	5,28	5,73	6,66
X	2,10	4,12	3,60	-	-	-	6,02	4,08	5,00	5,97	6,54
XI	1,95	4,26	-	-	-	-	6,69	4,12	4,95	6,12	5,16
XII	1,92	4,66	-	-	-	-	8,58	4,28	4,85	5,49	4,71
2008 I-XII	3,34	5,20	3,60	7,98	8,45	13,17	9,61	4,49	5,04	7,36	5,91
2009 I	1,94	5,15	-	-	-	-	11,85	4,60	5,08	5,43	5,19
II	1,93	5,91	-	-	-	-	12,89	5,21	5,19	5,31	5,76
III	1,96	6,75	-	-	-	-	12,39	6,72	5,46	5,22	6,62
IV	2,09	7,18	-	-	-	-	10,75	7,09	5,69	5,02	6,94
V	2,60	7,18	-	-	12,58	-	10,26	5,85	5,75	4,99	6,91
VI	3,10	6,98	-	7,11	4,54	-	11,07	5,75	5,76	5,24	7,38
VII	3,47	6,86	6,23	6,33	4,86	14,16	11,78	5,44	5,85	5,36	8,06
VIII	3,01	5,35	3,48	-	-	12,48	7,30	4,93	5,78	5,63	7,74
IX	2,37	3,72	2,59	-	-	12,20	6,06	4,82	5,64	7,15	7,59
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>IX 2009</u> <u>VIII 2009</u>	79	70	74	x	x	98	83	98	98	127	98
<u>IX 2009</u> <u>IX 2008</u>	99	86	100	x	x	96	104	119	107	125	114

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżemy	Sok z czarnej porzeczki	Sok jabłkowy	Sok pomarańczowy	Truskawki mrożone	Ananasy w puszkach	Brzoskwinie w puszkach
2008 VII	12,17	4,34	3,45	4,33	14,56	6,14	5,05
VIII	12,17	4,35	3,47	4,33	14,62	6,18	5,02
IX	12,14	4,38	3,50	4,33	14,62	6,24	5,07
X	12,22	4,38	3,52	4,31	14,76	6,32	5,04
XI	12,17	4,40	3,56	4,34	14,76	6,44	5,08
XII	12,17	4,37	3,58	4,27	14,92	6,44	5,07
2008 I-XII	12,03	4,33	3,43	4,29	14,43	6,13	5,02
2009 I	12,06	-	3,59	4,26	15,00	6,52	5,08
II	12,08	-	3,61	4,30	15,04	6,48	5,14
III	12,03	-	3,63	4,32	15,06	6,54	5,18
IV	12,11	-	3,61	4,34	15,10	6,62	5,24
V	12,14	-	3,62	4,33	15,14	6,68	5,36
VI	12,19	-	3,64	4,32	15,10	6,68	5,44
VII	12,25	-	3,66	4,32	14,98	6,74	5,47
VIII	12,25	-	3,69	4,35	15,00	6,78	5,52
IX	12,31	-	3,66	4,31	15,00	6,72	5,55
Wskaźniki zmian cen (%)							
<u>IX 2009</u> <u>VIII 2009</u>	100	x	99	99	100	99	101
<u>IX 2009</u> <u>IX 2008</u>	101	x	105	100	103	108	109

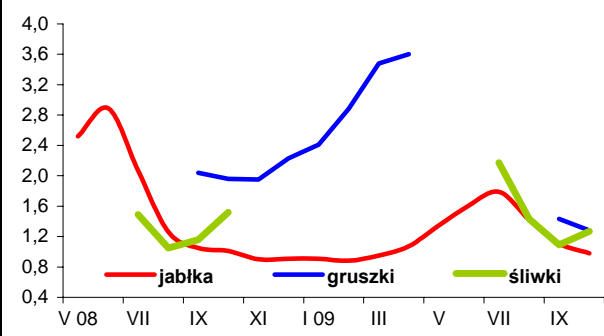
Źródło: Dane GUS.

Tab. 12. Relacje cen hurtowych owoców w Polsce i w Niemczech (%)

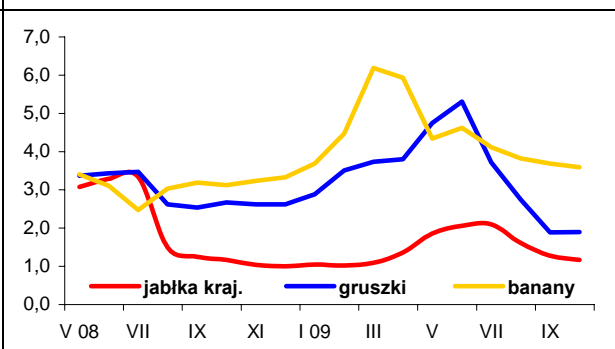
Miesiące	Jabłko odm. Jonagold	Gruszki	Truskawki	Banany	Pomarańcze	Śliwki
2007 XII	75	88	-	74	68	-
2008 I	74	85	-	68	66	-
II	73	89	-	67	67	-
III	77	87	-	65	66	-
IV	72	-	62	66	72	-
V	62	-	46	67	68	-
VI	-	-	52	72	68	-
VII	-	-	-	78	73	-
VIII	66	-	-	74	77	68
IX	52	79	-	77	79	71
X	62	79	-	65	64	-
XI	59	75	-	68	69	-
XII	61	76	-	71	59	-
2009 I	68	89	-	69	71	-
II	71	85	-	78	69	-
III	58	91	-	79	65	-
IV	68	-	55	64	64	-
V	72	-	48	75	58	-
VI	74	-	42	68	49	-

Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS i ZMP "Der Markt Obst und Gemüse" i., "Fruit and Vegetable Markets" z poszczególnych miesięcy.

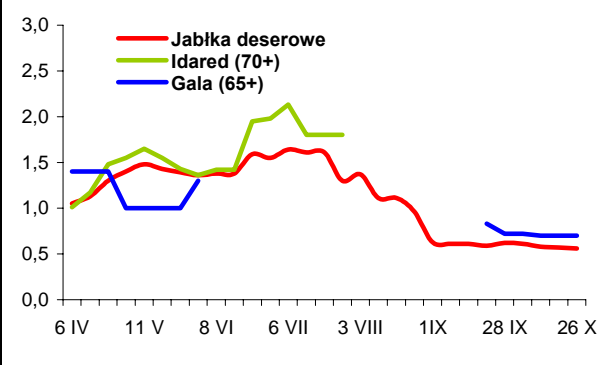
Rys. 1. Ceny skupu owoców w spółdzielniach ogrodniczych w 2008 - 2009 r. (zł/kg)

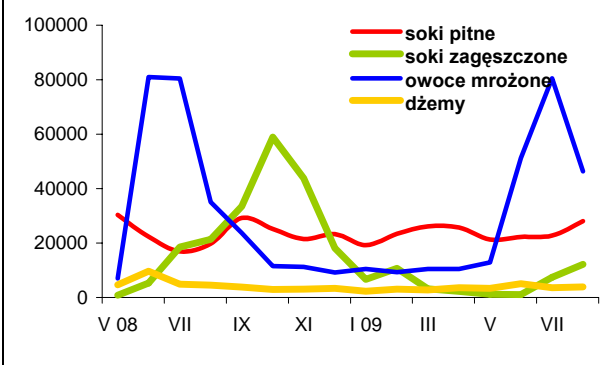
Rys. 2. Ceny hurtowe owoców w latach 2008-2009 (zł/kg)

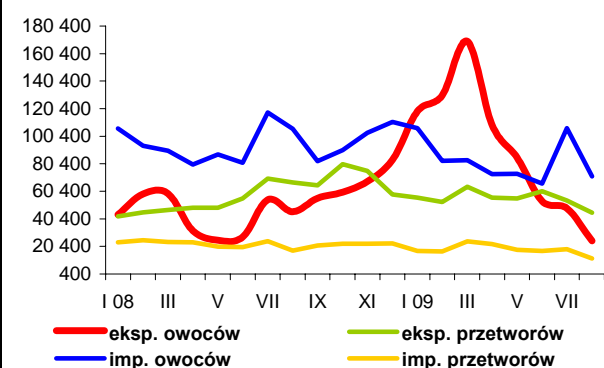
Rys. 3. Ceny skupu jabłek deserowych przeznaczonych na eksport w okresie od IV 2009 r. do X 2009 r. (zł/kg)

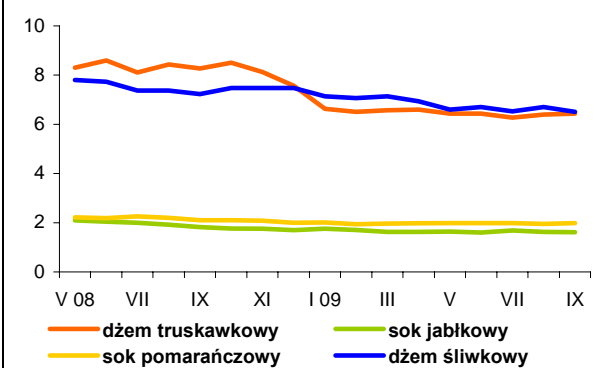
Rys. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w 2008 i w 2009 r. (tony)

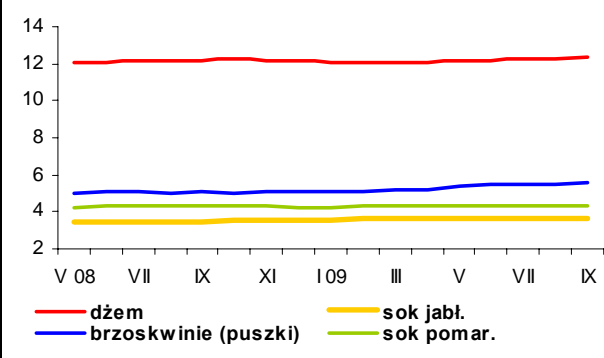
Rys. 5. Handel owocami i ich przetworami w 2008 i 2009 r. (tony)

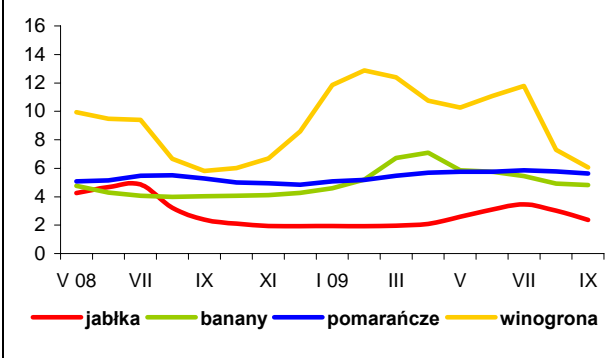
Rys. 6. Ceny zbytu wybranych przetworów owocowych w 2008 i 2009 r. (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych w 2008 i 2009 r. (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne wybranych owoców w 2008 i 2009 r. (zł/kg)

Rynek mleka

Zygmunt Smoleński
Teresa Zdziarska

We wrześniu br. przeciętne ceny skupu mleka kształtowały się na poziomie 87,64 zł/100 l i były o 2,4% wyższe niż w sierpniu. Natomiast ceny skupu mleka o standardowych parametrach wynosiły średnio 94,42 zł/100 kg, przy dużym zróżnicowaniu regionalnym od 85,55 zł/100 kg w m. centralnym, 86,61 zł/100 kg w m. południowo-wschodnim, 90,69 zł/100 kg w m. zachodnim do 103,83 zł/100 kg w m. północnym.

Ceny bydła mlecznego w październiku 2009 r. nie wykazywały istotnych zmian. Za jałówki cielne płacono 1800-3350 zł/szt., przeciętnie ok. 2500 zł/szt. Natomiast taniały krowy dojne, najniższe ceny utrzymały się przez cały miesiąc na poziomie 2000 zł/szt., a najwyższe stopniowo malały z 2458 zł/szt. na początku października do 2355 zł/szt. w ostatnim tygodniu miesiąca.

Ceny zbytu wyrobów mleczarskich w październiku nie wykazywały tendencji do zmian, przy znacznym zróżnicowaniu regionalnym. Za mleko spożywcze 2% płacono od 139 zł/100 kg w m. zachodnim, 159 zł/100 kg w m. centralnym do 168 zł/100 kg w m. południowo-wschodnim i północnym, średnio w kraju ok. 160 zł/100 kg. Ceny mleka UHT 2% notowano tylko w m. północnym – ok. 180 zł/100 kg i centralnym – ok. 168 zł/100 kg, a jogurtu naturalnego 2% jedynie w m. południowo-wschodnim – ok. 312 zł/100 kg. Ceny kefiru 2% wynosiły od 215 zł/100 kg w m. zachodnim, 250-260 zł/100 kg w m. północnym i południowo-wschodnim i 277 zł/100 kg w m. centralnym. Śmietana i śmietanka 10-29% kosztowały od 495-500 zł/100 kg w m. zachodnim i północnym do ok. 500-504 zł/100 kg w m. południowo-wschodnim i ok. 518 zł/100 kg w m. centralnym.

Ceny masła w blokach wahały się od 1210 zł/100 kg w makroregionie południowo-wschodnim do 1442 zł/100 kg w makroregionie zachodnim z wyraźną tendencją wzrostową. Ceny masła konfekcjonowanego wzrosły z ok. 1250 do ok. 1300 zł/100 kg.

Ceny pełnego mleka w proszku były zróżnicowane regionalnie i wykazywały różne kierunki zmian. Przeciętnie w kraju PMP drożało, z 811 do 886 zł/100 kg, ale w m. centralnym staniało z 907 do 896 zł/100 kg. Ceny odtłuszczonego mleka w proszku nie zmieniły się i wahały się od 683 zł/100 kg w m. centralnym do 743 zł/100 kg w m. zachodnim.

Ceny serów Edam, Gouda, Podlaskiego, Zamojskiego i Morawskiego w poszczególnych makroregionach były bardzo zbliżone i wynosiły ok. 1100 zł/100 kg. Natomiast ceny serów twarogowych charakteryzowały się dużym zróżnicowaniem regionalnym, od ok. 710 zł/100 kg w m. północnym do ponad 995 zł/100 kg w m. centralnym, przy średniej krajowej ok. 890 zł/100 kg.

W Unii Europejskiej, wzrostowe tendencje cen wyraźnie przyspieszyły w październiku. Ceny masła podniosły się: w Niemczech z 3100 do 3200 EUR/t, we Francji z 2670 do 2760 EUR/t, we Włoszech z 2700 do 3050 EUR/t, w Holandii z 2670 do 3180 EUR/t, w Polsce z 2463 do 2891 EUR/t oraz w Wlk. Brytanii z 2865 do 3166 EUR/t.

Ceny pełnego mleka w proszku wzrosły: w Niemczech z 2350 do 2560 EUR/t, we Francji z 2350 do 2500 EUR/t, w Holandii z 2380 do 2430 EUR/t i w Polsce z 1859 do 1941 EUR/t. Ceny odtłuszczonego mleka w proszku wzrosły: w Niemczech z 1715 do 1825 EUR/t, w Holandii z 1720 do 1850 EUR/t i w Polsce z 1631 do 1878 EUR/t.

Podwyżki cen serwatki były mniejsze. Serwatka w proszku zdrożała: w Niemczech i we Francji z 600 do 630 EUR/t, a w Holandii z 630 do 660 EUR/t.

Tab.1. Skup mleka surowego

Miesiące	Ilość mleka skupionego mln litrów	Cena skupu mleka	
		średnia (zł/100 litrów)	o standardowych parametrach (zł/100 kg)
2007 I-XII	8 379,9	107,46	.
2008 I-XII	8 686,4	102,58	.
2008 VIII	780,0	94,83	99,71
IX	739,4	93,29	99,33
X	711,9	90,80	97,15
XI	647,3	90,20	95,98
XII	674,7	88,97	96,03
2009 I	663,3	87,92	93,98
II	673,9	86,84	94,05
III	737,4	87,05	94,53
IV	752,0	87,71	93,42
V	834,6	86,84	92,71
VI	818,9	86,40	92,60
VII	811,2	85,77	91,95
VIII	796,2	85,58	92,77
IX	737,6	87,64	94,42
Wskaźnik zmian w %			
<u>IX 2009</u> VIII 2009	92,6	102,4	101,8
<u>IX 2009</u> IX 2008	99,8	93,9	95,1

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab.2. Produkcja wyrobów mleczarskich (tys. ton i mln l)

Miesiące	Mleko przetworzone (mln l)	Mleko w proszku		Jogurt (mln l)	Śmietana (mln l)	Masło	Sery	
		chude	pełne				świeże	dojrzewające
2007 I-XII	2 408,4	129,9	40,5	368,4	350,6	181,9	329,6	252,6
2008 I-XII	2 343,4	120,0	47,9	368,7	371,5	182,5	335,1	281,9
2008 ^a VII	185,2	16,1	3,5	30,7	35,0	15,3	26,1	25,6
VIII	177,9	11,9	3,1	30,0	31,4	14,6	25,7	24,5
IX	176,4	10,7	2,6	28,4	30,4	15,7	25,7	24,8
X	179,8	10,6	1,8	30,5	29,3	15,6	26,6	24,7
XI	176,2	6,9	1,9	28,5	25,7	13,5	25,5	23,3
XII	176,4	9,5	2,5	23,8	25,2	15,4	25,4	23,6
2009 ^a I	186,4	5,3	2,2	36,9	23,8	14,1	28,1	24,6
II	178,7	6,3	2,0	33,6	22,5	12,9	25,5	20,8
III	212,6	8,4	2,9	40,7	29,3	15,1	31,9	23,7
IV	213,6	8,7	2,7	35,9	29,4	13,8	27,7	22,4
V	225,2	10,5	3,5	38,5	33,5	14,3	28,9	23,7
VI	215,0	12,4	3,1	33,7	37,0	14,1	26,7	24,5
VII	215,2	11,3	3,1	37,1	32,5	15,1	26,9	24,9
VIII	212,5	10,1	3,1	37,3	31,4	14,7	26,0	23,1
Wskaźnik zmian w %								
<u>VIII 2009</u> VII 2009	98,7	89,4	100,0	100,5	96,6	97,4	96,7	92,8
<u>VIII 2009</u> VIII 2008	119,4	84,9	100,0	124,3	100,0	100,7	101,2	94,3

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw zatrudniających 50 i więcej pracowników.

Źródło: Dane GUS.

Tab.3. Ceny producentów (z VAT) wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone (1 l)		Mleko w proszku (1 kg)		Masło świeże 85% tł. (1 kg)		Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (1 l)	Twaróg półtłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Edam (1 kg)
	w folii 2-2,5% tł.	UHT 1-2,5% tł.	chude	pełne	w blokach	konfekcjonowane				
2008 VIII	1,51	1,86	8,40	9,78	11,38	11,53	0,79	5,50	8,63	11,58
IX	1,51	1,85	8,09	9,57	11,34	11,32	0,80	5,47	8,66	11,53
X	1,51	1,82	7,53	9,00	11,26	11,19	0,79	5,48	8,68	11,37
XI	1,50	1,79	7,35	9,04	10,81	11,12	0,80	5,48	8,64	11,08
XII	1,51	1,78	7,09	8,90	11,00	10,97	0,80	5,49	8,64	10,86
2009 I	1,51	1,76	6,75	8,53	10,00	10,77	0,81	5,51	8,67	10,68
II	1,51	1,76	7,02	8,38	10,89	10,85	0,81	5,50	8,59	10,75
III	1,50	1,73	7,21	8,74	10,83	10,80	0,80	5,49	8,53	10,87
IV	1,50	1,73	7,38	8,71	11,00	10,96	0,79	5,51	8,56	10,96
V	1,49	1,73	7,36	8,62	10,77	10,82	0,79	5,50	8,58	10,93
VI	1,49	1,71	7,41	8,72	10,85	10,92	0,78	5,49	8,58	10,87
VII	1,49	1,71	7,43	8,80	10,65	11,14	0,77	5,44	8,56	10,87
VIII	1,49	1,70	7,28	8,79	10,73	11,14	0,78	5,38	8,54	10,85
IX	1,49	1,72	7,36	8,80	10,89	.	0,77	5,34	8,53	11,07
X ^a	1,61	1,75	7,62	9,00	13,64	13,41	.	5,02	9,01	11,61
Wskaźnik zmian w %										
<u>IX 2009</u> VIII 2009	100,0	101,2	101,1	100,1	101,5	.	98,7	99,3	99,9	102,0
<u>IX 2009</u> IX 2008	98,7	93,0	91,0	92,0	96,0	.	96,3	97,6	98,5	96,0

^a ceny 1 kg produktu wg ZSRIR za okres 26 X – 1 XI 2009 r.

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab.4. Ceny detaliczne wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone (1 l)		Mleko w proszku pełne (350 g)	Mleko zagęszcz., niesłodz. (400 g)	Masło Ekstra konfekcj. (200 g)	Kefir (150 g)	Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (200 g)	Twaróg półtłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Edam (1 kg)
	w folii	UHT								
2008 VIII	2,05	2,74	12,94	3,07	3,58	0,71	1,16	1,59	11,82	17,93
IX	2,04	2,74	12,85	3,07	3,57	0,71	1,16	1,59	11,84	17,77
X	2,05	2,72	12,93	3,07	3,54	0,71	1,14	1,59	11,83	17,56
XI	2,04	2,72	12,87	3,07	3,52	0,71	1,12	1,59	11,85	17,44
XII	2,05	2,70	12,86	3,09	3,50	0,71	1,10	1,59	11,84	17,08
2009 I	2,05	2,71	12,84	3,10	3,49	0,71	1,09	1,59	11,85	16,80
II	2,05	2,71	12,77	3,11	3,46	0,71	1,08	1,58	11,86	16,42
III	2,04	2,70	12,71	3,11	3,45	0,71	1,10	1,57	11,83	16,42
IV	2,04	2,69	12,75	3,10	3,40	0,71	1,10	1,57	11,71	16,51
V	2,04	2,69	12,77	3,11	3,43	0,70	1,10	1,57	11,74	16,46
VI	2,04	2,70	12,73	3,10	3,42	0,70	1,09	1,58	11,76	16,34
VII	2,04	2,69	12,80	3,10	3,39	0,70	1,10	1,58	11,81	16,32
VIII	2,04	2,69	12,75	3,10	3,40	0,69	1,11	1,58	11,87	16,06
IX	2,04	2,68	12,75	3,11	3,42	0,69	1,11	1,57	11,83	16,07
Wskaźnik zmian w %										
<u>IX 2009</u> VIII 2009	100,0	99,6	100,0	100,3	100,6	100,0	100,0	99,4	99,7	100,1
<u>IX 2009</u> IX 2008	100,0	97,8	99,2	101,3	95,8	97,2	95,7	98,7	99,9	90,4

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport i import produktów mleczarskich (tys. ton)

Miesiące	Eksport					Import				
	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne
2007 I-XII	99,2	131,5	32,1	171,5	97,7	16,8	26,8	6,6	61,2	35,7
2008 I-XII	132,7	153,2	30,5	252,5	95,5	22,6	30,2	6,6	47,0	30,9
2008 VII	12,0	15,4	1,9	26,6	6,7	0,8	2,3	0,6	4,0	3,0
VIII	9,0	12,9	1,3	23,2	6,8	1,3	2,5	0,5	4,2	2,3
IX	11,2	12,5	1,5	25,7	8,2	2,5	2,5	0,5	4,5	3,0
X	12,2	12,7	2,2	26,9	8,1	1,4	2,8	0,7	4,4	1,9
XI	8,4	12,5	1,9	24,5	7,9	1,2	3,8	0,5	3,5	1,8
XII	10,3	11,3	1,1	23,0	6,0	1,6	3,1	0,6	6,1	1,5
2009 I	13,2	10,9	2,1	21,4	9,5	1,1	2,9	0,5	6,5	2,4
II	10,1	11,1	1,9	22,0	8,7	2,3	2,2	0,5	4,7	1,9
III	12,6	12,5	1,3	22,1	9,5	3,9	2,7	0,6	6,0	2,1
IV	8,9	11,2	1,0	10,9	7,8	1,8	3,7	0,4	5,0	2,5
V	6,6	10,9	1,4	22,4	8,2	1,4	3,0	0,4	4,7	2,5
VI	10,4	11,7	1,8	26,3	7,5	1,1	2,9	0,5	3,1	1,7
VII	8,3	11,4	1,4	21,9	7,5	1,4	3,3	0,7	1,5	1,1
VIII	8,1	9,7	0,7	19,9	8,3	1,3	1,9	0,6	1,9	1,0
Wskaźnik zmian w %										
<u>VIII 2009</u> <u>VII 2009</u>	97,6	85,1	50,0	90,9	110,7	92,9	57,6	85,7	126,7	90,9
<u>VIII 2009</u> <u>VIII 2008</u>	90,0	75,2	53,8	85,8	122,1	100,0	76,0	120,0	45,2	43,5

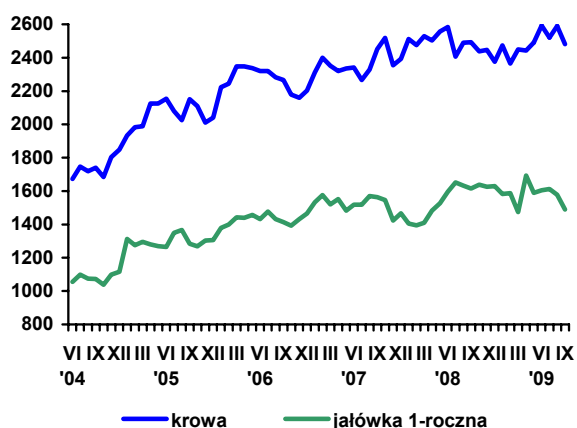
Źródło: Opracowanie IERiGŻ - PIB na podstawie wstępnych danych MF i CAAC.

Tab. 6. Ceny w eksporcie i imporcie produktów mleczarskich (EUR/tone)

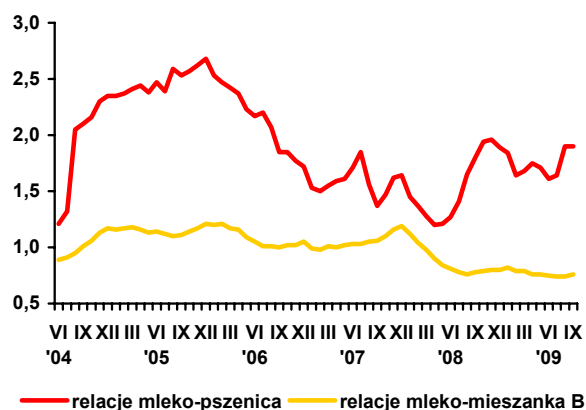
Miesiące	Eksport					Import				
	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne
2007 I-XII	2 963	2 766	2 738	841	1 014	2 229	3 138	3 291	571	933
2008 I-XII	2 114	3 104	2 564	598	1 183	2 220	3 319	3 246	741	1 083
2008 VII	2 193	2 965	2 648	666	1 191	2 192	3 248	2 893	795	953
VIII	1 974	3 114	2 698	687	1 269	2 915	3 595	3 269	791	1 102
IX	1 657	3 146	2 626	594	1 228	2 942	3 762	3 328	823	1 119
X	2 130	3 203	2 563	564	1 236	2 947	3 688	3 376	803	1 223
XI	1 689	2 911	2 266	442	1 124	2 728	2 350	2 613	702	1 168
XII	1 663	2 930	2 360	389	1 128	2 406	2 833	2 663	639	1 142
2009 I	1 377	2 707	2 135	370	1 004	2 421	3 071	2 862	537	999
II	1 233	2 697	2 314	378	1 005	1 609	3 222	2 879	622	1 053
III	1 168	2 535	2 012	336	909	1 188	2 887	2 523	479	1 133
IV	1 365	2 499	2 041	474	924	2 280	2 252	2 459	419	1 145
V	1 387	2 461	2 086	386	953	1 720	2 670	2 606	387	1 105
VI	1 392	2 524	2 150	427	948	2 345	2 750	2 515	542	1 160
VII	1 138	2 328	2 166	376	902	1 932	2 586	2 441	844	1 146
VIII	1 365	2 398	2 284	407	941	2 771	2 681	2 672	507	1 057
Wskaźnik zmian w %										
<u>VIII 2009</u> <u>VII 2009</u>	119,9	103,0	105,4	108,2	104,3	143,4	103,7	109,5	60,1	92,2
<u>VIII 2009</u> <u>VIII 2008</u>	69,1	77,0	84,7	59,2	74,2	95,1	74,6	81,7	64,1	95,9

Źródło: Opracowanie IERiGŻ - PIB na podstawie wstępnych danych MF i CAAC.

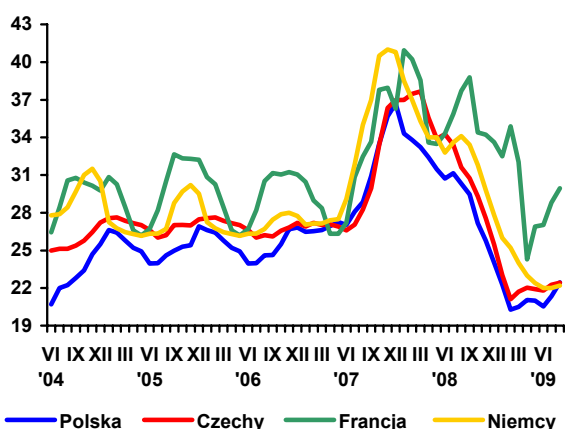
Rys. 1. Przeciętne ceny targowiskowe (zł/szt.)

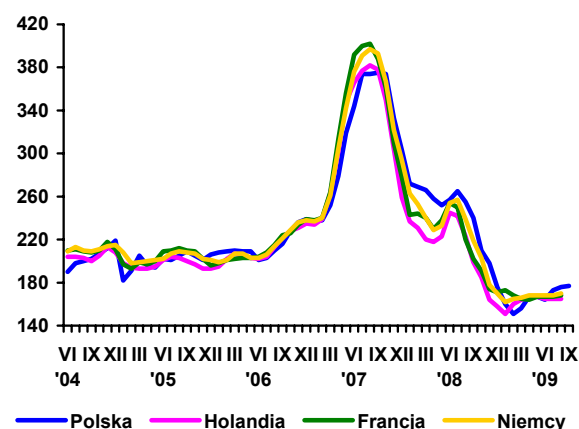
Rys. 2. Ceny mleka wyrażone w kg pszenicy oraz mieszanki B

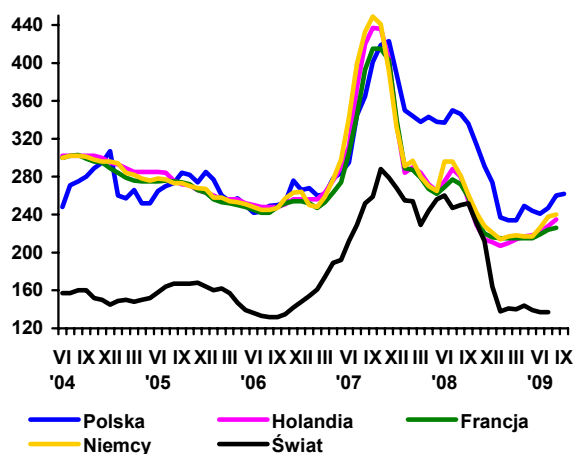
Rys. 3. Ceny skupu mleka surowego (EUR/100 kg)

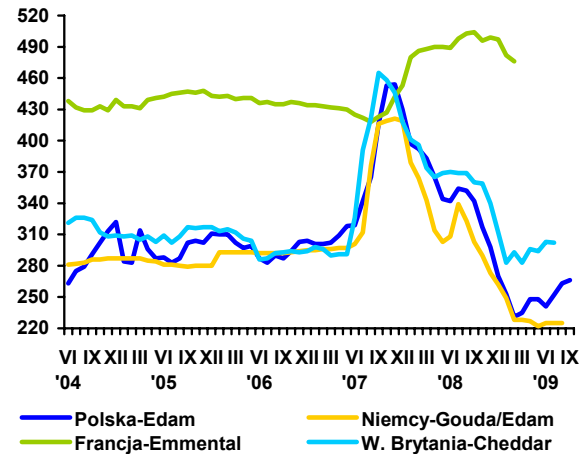
Rys. 4. Ceny zbytu mleka odtłuszczonego w proszku (EUR/100 kg)

Rys. 5. Ceny zbytu masła w blokach (EUR/100 kg)

Rys. 6. Ceny zbytu serów dojrzewających (EUR/100 kg)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ - PIB na podstawie danych GUS, ZSRIR, Milk Products i Preserved Milk.

Rynek wołowiny

Danuta Rycombel

W III kwartale 2009 r. cena skupu bydła wynosiła 4,64 zł/kg wagi żywej i była o ok. 13,7% wyższa niż w III kwartale 2008 r., a cena skupu cieląt wzrosła o 21% (do 8,94 zł/kg wagi żywej). W sierpniu i wrześniu br. ceny skupu były niższe niż w poprzednich miesiącach 2009 r. W październiku 2009 r. ceny płacone przez zakłady mięsne za krowy rzeźne obniżyły się o 3,7% w ciągu miesiąca (z 3,62 do 3,49 zł/kg), a za buhajki o 1,8% (z 5,60 do 5,50 zł/kg). Cena zbytu mięsa wołowego z kością w III kwartale 2009 r. wynosiła 19,42 zł/kg i była o 10,3% większa niż w III kwartale 2008 r., a jego cena detaliczna wzrosła o 9,4% (do 20,1 zł/kg). Zahamowanie tendencji wzrostowej cen skupu bydła spowodowało powolny spadek cen zbytu w zakładach mięsnych. W końcu października 2009 r. cena sprzedaży ćwierci z buhajków wynosiła 10 723 zł/tonę i była o ok. 15% niższa niż przed miesiącem, a cena sprzedaży ćwierci z krów spadła o 3,5% do 7571 zł/tonę.

Spadek cen skupu bydła wystąpił również w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej. We wrześniu 2009 r. w UE-27 przeciętna cena referencyjna wołowiny wynosiła 311,9 EUR/100kg i była o 3,8% niższa niż przed rokiem. W końcu października br. nastąpił jej dalszy spadek do 307,6 EUR/100kg. Spadek cen wołowiny w UE spowodowany jest mniejszym jej eksportem na rynek światowy, większym importem z państw trzecich i obniżkami cen wieprzowiny. W ciągu ośmiu miesięcy 2009 r. eksport mięsa i żywca wołowego z UE-27 do państw trzecich wyniósł 157,6 tys. ton i był o ok. 16% mniejszy niż przed rokiem. Głównymi rynkami zbytu była Rosja, Chorwacja i Szwajcaria. W br. Unia zredukowała przede wszystkim eksport wołowiny do Rosji. W 2008 r. wyniósł on 102 tys. ton, a w ciągu ośmiu miesięcy 2009 r. zaledwie 34 tys. ton. W Rosji udział importu w spożyciu wołowiny wynosi ok. 31%. W br. spadek

konsumpcji tego gatunku mięsa wpływa na mniejszy jego import z państw trzecich do Rosji. W ciągu ośmiu miesięcy 2009 r. import żywca i mięsa wołowego z państw trzecich do UE-27 wyniósł ok. 285 tys. ton i był o ok. 6% większy niż przed rokiem. Z tego ok. 81% sprowadzano z Brazylii, Argentyny i Urugwaju.

W Polsce w ciągu ośmiu miesięcy 2009 r. eksport mięsa wołowego chłodzonego i mrożonego wyniósł 155,8 tys. ton i był o ok. 16% większy niż przed rokiem. Wpływy z jego sprzedaży wzrosły o ok. 9%, gdyż średnia cena mięsa wołowego w eksporcie wynosiła 2,56 EUR/kg wobec 2,72 EUR/kg w ciągu ośmiu miesięcy 2008 r. Głównymi rynkami zbytu były państwa UE-27, w tym: Włochy (38 tys. ton), Holandia (32 tys. ton), Niemcy (27 tys. ton), Hiszpania (11 tys. ton). W miesiącach styczeń-sierpień 2009 r. wpływy z eksportu bydła i cieląt wyniosły 74,5 mln EUR i były o 3,4 mln EUR niższe niż w analogicznym okresie 2008 r. Średnia cena w eksporcie żywca wołowego i cielęcgo wynosiła 2,34 EUR/kg wagi żywej i były o 5% niższe niż przed rokiem. Eksport bydła i cieląt wyniósł ok. 308 tys. sztuk, w tym cieląt 243,5 tys. sztuk. Ich eksport do Włoch wyniósł 99 tys. sztuk, do Holandii 98 tys. sztuk i do Hiszpanii 43 tys. sztuk. Do państw trzecich Polska wyeksportowała 45 tys. sztuk bydła i cieląt, w tym najwięcej do Bośni i Hercegowiny (22 tys. sztuk) oraz do Chorwacji (21,7 tys. sztuk).

Uboje bydła są większe niż przed rokiem. Od stycznia do września br. wyniosły one 1019,9 tys. sztuk i były o 9,3% większe niż w analogicznych miesiącach 2008 r. Największy był wzrost ubojów jałówek (o 19,3%), uboje byków i krów były o ponad 7% większe niż przed rokiem.

Tab. 1. Produkcja, skup, eksport i import wołowiny (tys. ton)

Wyszczególnienie		Skup żywca wołowego i cielęcego w ekw. mięsa	Eksport wołowiny w ekw. mięsa			Import wołowiny
			ogółem	żywiec	mięso	
I-XII 2004		255,7 ^a	124,0	45,0	68,0	4,8
I-XII 2005 ^c		204,5 ^b	167,2	44,6	115,3	3,7
2006	XII	13,1	12,0	1,4	10,9	0,5
2007	XII	13,3	14,5	2,1	11,7	1,0
2008	III	13,4	14,4	1,7	12,4	1,2
	IV	14,9	12,0	1,6	10,1	0,3
	V	13,8	16,8	2,1	14,7	0,7
	VI	13,3	14,8	1,8	12,7	0,4
	VII	12,8	12,7	1,6	10,8	0,5
	VIII	11,5	11,5	1,5	9,0	0,8
	IX	12,9	15,5	1,3	13,4	0,6
	X	15,3	17,0	2,6	13,5	0,9
	XI	13,7	15,4	1,2	11,8	0,8
2009	XII	13,5	16,8	1,8	14,2	0,9
	I	11,1	13,0	1,6	10,4	0,5
	II	13,2	17,6	1,8	15,0	0,4
	III	15,5	19,0	2,1	15,7	0,5
	IV	13,8	17,5	1,4	14,3	0,6
	V	13,1	21,0	2,3	18,6	0,7
	VI	11,9	16,0	2,8	12,7	0,6
	VII	12,0	15,3	1,7	12,1	0,7
	VIII	9,2	13,0	1,3	10,1	0,9
IX	10,8					

^a obejmuje zakłady zatrudniające powyżej 10 osób, ^b obejmuje zakłady zatrudniające powyżej 50 osób, ^c dane szacunkowe

Źródło: Na podstawie danych GUS – miesięcznych informacji o produkcji i handlu zagranicznym, skup na podstawie Biuletynu GUS.

Tab. 2. Cena skupu, zbytu i cena detaliczna wołowiny

Wyszczególnienie		Cena skupu żywca wołowego w zł/kg żywca	Cena skupu cieląt w zł/kg żywca	Cena zbytu mięsa wołowego z kością	Cena detaliczna mięsa wołowego z kością	Relacje ceny skupu bydła rzeźnego do ceny mięsa wołowego z kością		
						zbytu	detalicznej	
2006	XII	4,00	9,53	15,39	17,22	3,84	4,30	
2007	XII	3,91	8,56	16,09	17,68	4,11	4,52	
2008	III	4,03	8,03	17,10	17,93	4,24	4,45	
	IV	4,05	7,71	17,15	18,02	4,23	4,45	
	V	4,08	7,51	17,16	18,10	4,21	4,44	
	VI	4,19	7,67	17,20	18,14	4,11	4,33	
	VII	4,03	7,58	17,57	18,23	4,36	4,52	
	VIII	4,10	7,38	17,64	18,21	4,30	4,44	
	IX	4,12	7,26	17,63	18,35	4,28	4,45	
	X	4,06	7,62	17,79	18,38	4,38	4,52	
	XI	4,09	7,91	17,76	18,40	4,34	4,49	
	XII	4,13	7,97	17,88	18,42	4,34	4,47	
	2009	I	4,25	8,07	18,40	18,61	4,33	4,38
		II	4,54	9,10	18,50	18,79	4,07	4,14
III		4,73	9,67	18,79	19,18	3,97	4,05	
IV		4,83	9,87	18,81	19,53	3,89	4,04	
V		4,64	9,46	18,84	19,70	4,06	4,24	
VI		4,90	9,71	19,18	19,84	3,99	4,05	
VII		4,78	9,03	19,48	20,08	4,07	4,19	
VIII		4,56	8,83	19,37	20,14	4,25	4,42	
IX		4,59	8,98	19,40	20,19	4,23	4,39	
w % ceny	sprzed roku	111,4	-	-	-	-	-	
	sprzed m-ca	100,6	-	-	-	-	-	

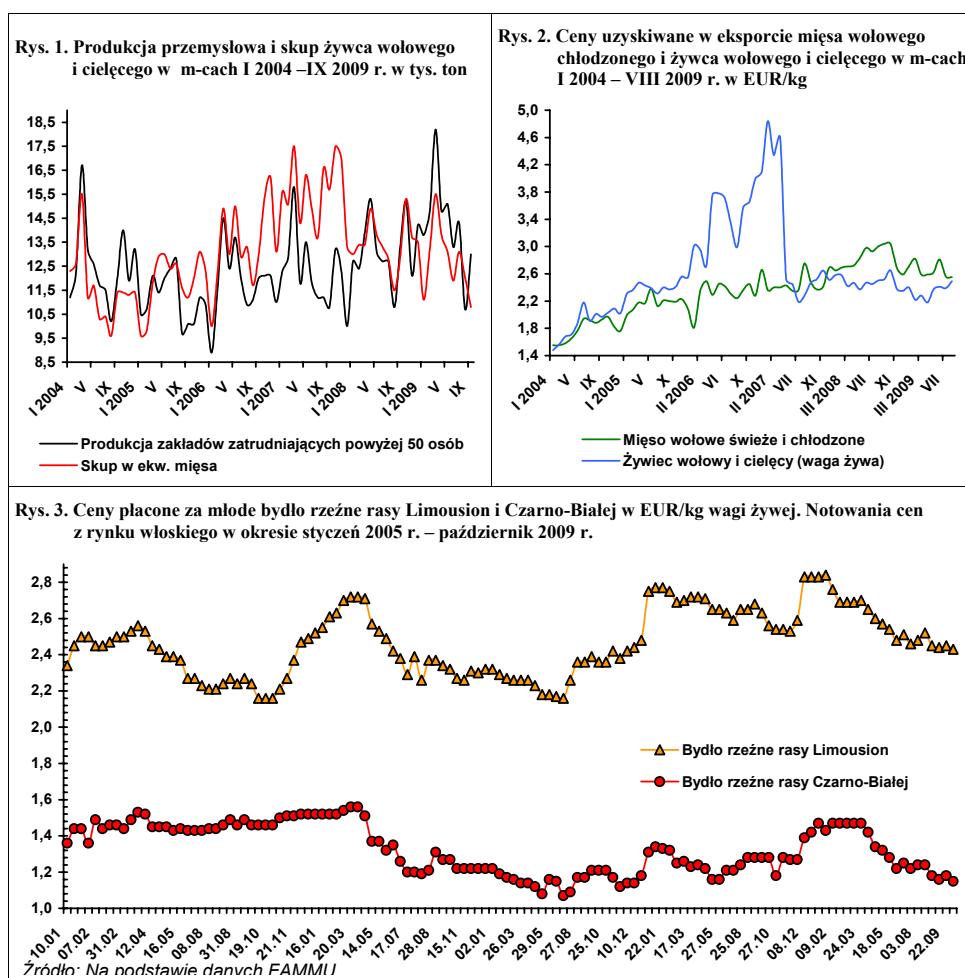
Źródło: Na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Cena targowiskowa, cena zbytu i cena referencyjna wołowiny

Wyszczególnienie	III 2009	IV 2009	V 2009	VI 2009	VII 2009	VIII 2009	IX 2009	X 2009	XI 2009
	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca
Cena zakupu bydła rzeźnego w ubojniach w zł/kg wagi żywej:									
Bydło ogółem	4,74	4,93	4,81	4,92	5,12	4,81	4,84	4,77	4,55
Buhaje	5,28	5,46	5,32	5,49	5,82	5,73	5,57	5,51	5,32
Krowy	3,77	4,00	3,92	3,95	4,17	3,80	3,81	3,67	3,49
Średnia cena targowiskowa cieląt 60-100 kg w zł/kg wagi żywej	8,56	9,77	9,31	9,04	9,28	9,36	8,94	9,06	9,51
Cena sprzedaży w zakładach mięsnych w zł/tonę:									
Ćwierci z buhajów do 2 lat	11 217	11 373	11 357	11 398	11 370	11 172	10 880	10 810	10 723
Ćwierci z krów rzeźnych	8 990	9 227	9 016	9 165	9 375	8 169	8 196	7 842	7 571
Cena referencyjna w EUR/100 kg tuszy schłodzonej ^a :									
UE-25	333,5	327,6	322,98	317,7	308,2	312,8	310,52	314,19	307,60
Polska	224,3	233,5	239,8	243,2	246,2	261,3	259,08	257,95	246,57

^a ceny referencyjne, są to ceny otrzymywane przez producentów żywcia wołowego, których notowania pochodzą z rynków reprezentatywnych państw członkowskich UE i są przekazywane co tydzień do Komisji Europejskiej. Są one porównywane z ceną bazową, ustaloną przez Komisję Europejską w wysokości 2224 EUR/tonę kl. R3. Jeśli ceny referencyjne wykazują tendencję spadkową i stanowią mniej niż 103% ceny bazowej, wówczas kraj członkowski może ubiegać się o dopłaty do magazynowania, które od 01.07.2002 są podstawowym instrumentem utrzymania równowagi na tym rynku

Źródło: Na podstawie tygodniowych informacji Departamentu Wspólnej Organizacji Rynków.

Rynek wieprzowiny

Jan Małkowski
Danuta Zawadzka

Od początku 2009 roku ceny trzody w Unii Europejskiej charakteryzują się nasilającą się tendencją spadkową. W I kwartale przeciętna w UE-27 cena trzody klasy E utrzymała się jeszcze na poziomie z I kwartału 2008 roku, ale w II i III kwartale była niższa o 5 i 10% niż w analogicznych kwartałach poprzedniego roku. W październiku 2009 roku Komisja Europejska oceniała, że w IV kwartale przeciętna cena w Unii Europejskiej wyniesie 139,90 EUR/100 kg wagi poubojowej i będzie niższa niż w IV kwartale 2008 roku o 8%. Naszym zdaniem cena ta może wynieść około 130 EUR/100 kg i być niższa niż rok wcześniej o 15%, a zbliżona do poziomu z IV kwartału 2007 roku. Powodem załamania cen w Unii Europejskiej jest spadek eksportu wieprzowiny do krajów trzecich i popytu wewnętrznego, który zrekompensował z nadwyżką 2-3% spadek produkcji.

W Polsce ceny trzody wyrażone w euro również charakteryzują się tendencją spadkową o sile zbliżonej do tendencji w Unii Europejskiej. W I kwartale br. cena trzody klasy E też była zbliżona do ceny z I kwartału 2008 roku. W II i III kwartale ceny w Polsce wyrażone w euro były niższe odpowiednio o 6,5 i 14% niż rok wcześniej. Mimo nieco głębszego spadku, ceny w Polsce nadal były wyższe niż przeciętne ceny w Unii Europejskiej, dlatego import rósł, a eksport malał. Według danych Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej, w okresie I-VIII 2009 roku import mięsa wieprzowego był o około 19% większy, a eksport o 45% mniejszy niż w tym samym okresie 2008 roku.

Ceny trzody w Polsce wyrażone w złotych na skutek spadku produkcji i wartości złotego względem euro od początku 2009 roku rosły, ale ze słabnącą tendencją. W I kwartale przeciętna cena skupu trzody wyniosła 4,55 zł/kg, a w II kwartale 4,92 zł/kg. Ceny te były wyższe niż przed rokiem o tej porze odpowiednio o 31 i 23%. W III kwartale przeciętna cena skupu osiągnęła 4,90 zł/kg i była o 8% wyższa niż w III kwartale 2008 roku. Przewiduje się, że w IV kwartale 2009 roku przeciętna cena trzody w Polsce wyniesie około 4,25 zł/kg, wobec 4,37 zł/kg w IV kwartale 2008 roku, który charakteryzował się silnym wzrostem cen w stosunku do IV kwartału 2007 roku. W związku ze spadkiem cen skupu trzody w IV kwartale w Unii i w Polsce, ceny detaliczne wieprzowiny na polskim rynku będą w tym okresie malały z miesiąca na miesiąc.

W 2009 roku chów trzody stał się opłacalny w wyniku wzroście cen trzody i spadku cen zbóż. Wyrazem tego jest niewielki w połowie 2009 roku, ale nasilający się, jak należy przypuszczać, wzrost pogłowia macior prośnych, który zapowiada wygasanie spadkowej tendencji pogłowia i produkcji trzody chlewnej.

Wygasania spadkowej tendencji produkcji trzody chlewnej w 2010 roku spodziewać się można także w całej Unii Europejskiej. Komisja Europejska przewiduje, że w I kwartale 2010 roku produkcja trzody będzie o 0,4%, a w II kwartale już tylko o 0,1% mniejsza niż w odpowiednich kwartałach 2009 roku.

Tab. 1. Skup trzody i handel zagraniczny wieprzowiną

Lata i miesiące	Skup trzody ^a		Eksport mięsa, podrobów i przetworów ^{c,d}		Import mięsa, podrobów i przetworów ^{c,d}		Saldo handlu zagranicznego tys. ton	
	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	Tys. ton	Wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b		
2007	I-XII	2210,0	101,5	289,5	88,4	257,5	140,5	32,0
	I-VI	1127,6	109,4	155,7	99,2	107,8	51,9	47,9
2008	I-XII	1931,2	87,4	399,0	137,8	514,0	199,6	-115,0
	I	120,7	87,9	26,5	81,8	31,9	211,3	-5,4
	II	121,0	87,9	38,3	112,3	28,7	194,6	9,6
	III	128,9	91,4	36,9	116,0	30,3	131,7	6,6
	IV	126,1	105,3	44,7	166,7	28,6	190,5	16,1
	V	111,6	84,6	37,3	131,7	40,0	246,9	-2,7
	VI	103,3	95,6	42,3	148,4	37,8	169,1	4,5
	I-VI	1027,0	91,1	204,0	131,0	212,0	196,7	-8,0
	VII	107,5	91,5	38,8	167,8	47,8	191,5	-9,0
	VIII	98,1	83,3	36,9	148,8	47,9	164,3	-11,0
	IX	104,8	99,3	39,1	156,5	52,5	213,2	-13,4
	X	116,3	86,6	38,5	147,9	46,9	187,3	-8,4
	XI	102,6	77,4	29,8	104,9	45,1	191,1	-15,3
	XII	108,8	96,2	23,2	91,2	41,3	193,1	-18,1
2009	I	99,8	82,7	26,9	101,5	43,1	135,1	-16,2
	II	88,1	72,8	31,3	81,7	32,1	111,8	-0,8
	III	97,7	75,8	23,9	64,8	46,9	154,8	-23,0
	IV	92,0	72,9	29,7	66,4	42,1	147,2	-12,4
	V	84,0	75,3	29,3	78,6	40,8	102,0	-11,5
	VI	87,3	87,5	29,4	69,5	46,4	122,8	-17,0
	I-VI	857,4	83,5	151,0	74,0	259,0	122,2	-108,0
	VII	87,4	81,3	24,6	63,4	48,1	100,6	-23,5
	VIII	85,6	87,3	20,3	55,0	31,0	64,7	-10,7
	IX	92,7	88,5	x	x	x	x	x

^a miesięczny skup nie jest pełny, gdyż nie obejmuje skupu realizowanego przez małe jednostki, w przeciwieństwie do okresów rocznych i półrocznych, ^b analogiczny okres poprzedniego roku = 100, ^c w wadze produktu, ^d dane miesięczne eksportu i importu nie są pełne, gdyż nie obejmują żywych zwierząt, niektórych przetworów i podrobów, dane półroczne i roczne przeliczone są na wagę mięsa.

Źródło: Dane GUS, CIHZ, CAAC i przeliczenia własne

Tab. 2. Ceny żywca wieprzowego, żyta, mieszanki T2, Prowitu i prosiąt

Lata i miesiące	Cena skupu trzody w zł/kg wagi żywej	Targowiskowa cena żyta w zł/dt	Relacje cen trzoda: Żyto	Cena mieszanki T2 w zł/dt	Relacja cen trzoda: mieszanka T2	Cena Prowitu w zł/dt	Relacja cen trzoda: Prowit	Cena prosiąt w zł/szt.	
2008	IV	3,63	77,18	4,7	116,19	3,1	183,39	2,0	77
	V	4,02	78,29	5,1	117,56	3,4	184,02	2,2	82
	VI	4,31	78,28	5,5	117,73	3,7	184,50	2,3	99
	VII	4,46	77,17	5,8	117,47	3,8	184,85	2,4	101
	VIII	4,51	69,00	6,5	116,19	3,9	184,36	2,4	108
	IX	4,64	62,66	7,4	111,50	4,2	183,53	2,5	124
	X	4,32	59,74	7,2	108,13	4,0	181,59	2,4	129
	XI	4,28	53,93	7,9	104,38	4,1	179,87	2,4	140
	XII	4,50	52,22	8,6	102,86	4,4	179,04	2,5	146
2009	I	4,43	51,64	8,6	102,18	4,3	179,12	2,5	150
	II	4,45	50,06	8,9	102,18	4,4	186,37	2,4	159
	III	4,78	51,38	9,3	101,34	4,7	189,65	2,5	176
	IV	4,88	51,34	9,5	102,52	4,8	193,06	2,5	184
	V	4,81	47,51	10,1	100,51	4,8	195,21	2,5	181
	VI	5,06	45,77	11,1	100,57	5,0	198,68	2,5	187
	VII	5,08	45,11	11,3	100,54	5,1	200,42	2,5	188
	VIII	4,92	41,14	12,0	99,69	4,9	200,29	2,5	180
	IX	4,67	42,06	11,1	98,05	4,8	198,50	2,4	180

Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne.

Tab. 3. Ceny producenta, zbytu i ceny detaliczne wieprzowiny w Polsce (w zł/kg)

Lata i miesiące	Cena skupu za wagę poubojową schłodzoną	Ceny zbytu			Ceny detaliczne			Cena detaliczna w % cen zbytu		
		schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej
2008 I	4,57	12,48	16,11	9,74	14,13	20,35	12,27	113,2	126,3	126,0
II	4,28	12,31	16,08	9,74	13,70	20,25	12,13	111,3	125,9	124,5
III	4,74	12,55	16,04	9,74	13,83	20,07	12,11	110,2	125,1	124,3
IV	4,76	12,42	15,94	9,71	13,90	20,08	12,22	111,9	126,0	125,8
V	5,27	12,65	16,22	9,79	14,26	20,31	12,37	112,7	125,2	126,4
VI	5,65	13,06	16,35	9,91	14,94	20,68	12,64	114,4	126,5	127,5
VII	5,84	13,21	16,73	10,18	14,93	20,70	12,75	113,0	123,7	125,2
VIII	5,91	13,27	16,80	10,33	15,00	20,94	12,83	113,0	124,6	124,2
IX	6,08	13,23	16,80	10,39	15,09	20,97	12,96	114,1	124,8	124,7
X	5,66	12,98	16,77	10,52	14,89	21,11	12,96	114,7	125,9	123,2
XI	5,61	12,90	16,77	10,61	14,61	21,13	13,02	113,3	126,0	122,7
XII	5,90	13,03	16,76	10,67	14,62	21,06	13,04	112,2	125,7	122,2
2009 I	5,80	13,10	17,06	10,72	14,94	21,11	13,13	114,0	123,7	122,5
II	5,83	13,12	17,15	10,75	14,69	21,32	13,15	112,0	124,3	122,3
III	6,26	13,55	17,46	11,08	15,03	21,66	13,41	110,9	124,1	121,0
IV	6,39	13,77	17,61	11,24	15,50	21,93	13,49	112,6	124,6	120,0
V	6,30	13,79	17,58	11,33	15,58	21,92	13,78	113,0	124,7	121,6
VI	6,63	14,02	17,86	11,37	15,63	22,08	13,83	111,5	123,6	121,6
VII	6,65	14,13	18,04	11,60	15,88	22,35	14,11	112,4	123,9	121,6
VIII	6,45	14,02	18,04	11,65	15,76	22,35	14,16	112,4	123,9	121,5
IX	6,07	13,76	17,92	11,65	15,60	22,38	14,23	113,4	124,9	122,1

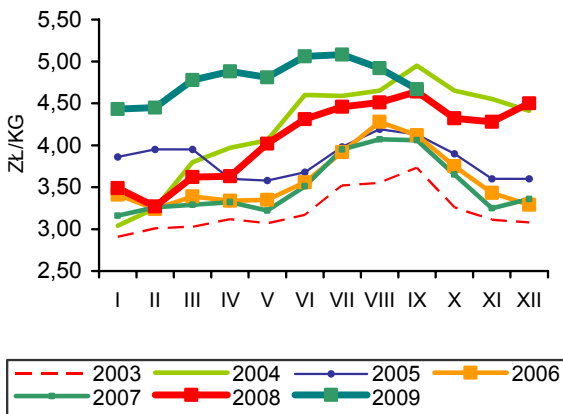
Źródło: Dane GUS i przeliczeni własne.

Tab. 4. Rynkowe ceny trzody w Unii Europejskiej (EUR/100 kg wagi poubojowej)

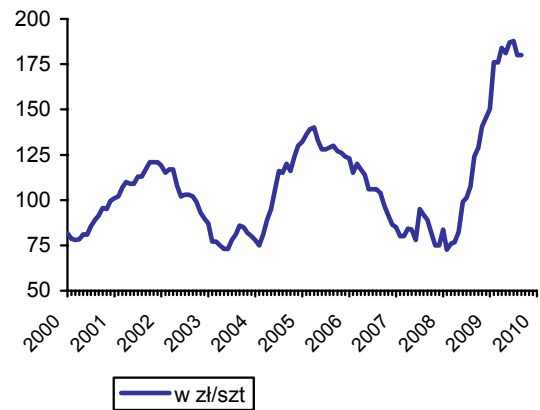
Lata i miesiące	UE-27	Polska	Niemcy	Dania	Ceny w Polsce w % cen w:		
					UE-27	Niemczech	Danii
2007 X	134,70	133,31	140,42	121,42	94,9	94,9	109,8
XI	130,13	123,52	134,62	120,00	97,8	91,8	102,9
XII	132,11	129,82	135,40	112,06		95,9	115,8
2008 I	131,94	134,44	135,29	107,10	101,9	99,4	125,5
II	133,67	125,71	141,46	110,49	94,0	88,9	113,8
III	143,78	139,82	150,12	120,33	97,2	93,1	116,2
IV	144,30	144,62	147,95	126,71	100,2	97,7	114,1
V	151,78	161,09	162,54	130,94	106,1	99,1	123,0
VI	163,94	174,24	172,09	138,26	106,3	101,2	126,0
VII	169,22	185,13	178,08	139,51	109,4	104,0	132,7
VIII	173,96	184,62	184,81	145,36	106,1	99,9	127,0
IX	172,33	183,01	179,79	148,31	106,2	101,8	123,4
X	161,30	162,05	168,92	142,18	100,5	95,9	114,0
XI	148,29	154,83	155,27	131,72	104,4	99,7	117,5
XII	144,36	150,27	150,82	125,21	104,1	99,6	120,0
2009 I	136,81	140,25	140,83	119,91	102,5	99,5	117,0
II	133,43	128,99	148,96	114,68	96,7	86,6	112,5
III	137,81	139,61	141,33	113,85	101,3	98,8	122,6
IV	142,88	147,77	147,21	121,73	103,4	100,4	121,4
V	144,24	148,11	149,62	125,91	102,7	99,0	117,6
VI	150,35	152,93	154,90	132,05	101,7	98,7	115,8
VII	156,48	160,62	158,40	134,27	102,6	101,4	119,6
VIII	155,00	160,30	160,20	131,40	103,4	100,0	122,0
IX	148,40	151,55	150,44	130,22	102,1	100,7	116,4
X	135,00	134,00	137,00	119,00	99,2	97,8	112,6

Źródło: Dane Komisji Europejskiej.

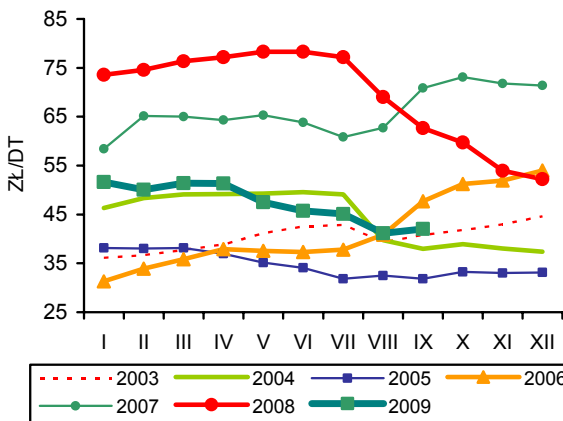
Rys. 1. Ceny skupu żywca wieprzowego w Polsce

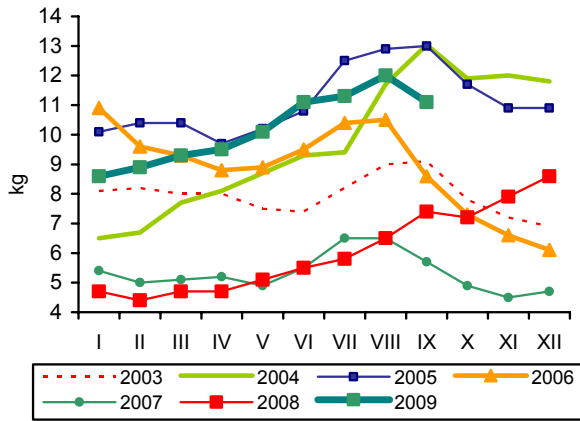
Rys. 2. Ceny psziąt w Polsce

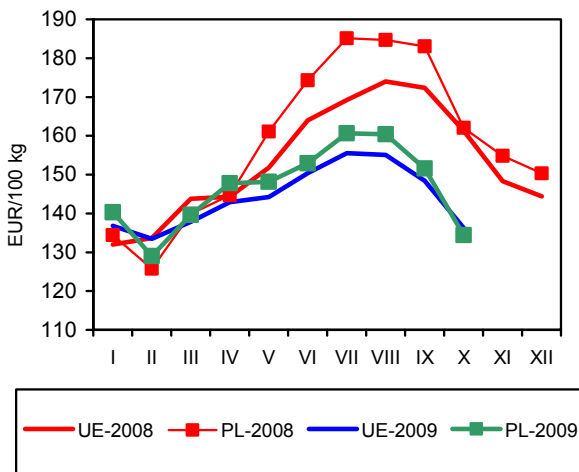
Rys. 3. Targowiskowe ceny żyta w Polsce

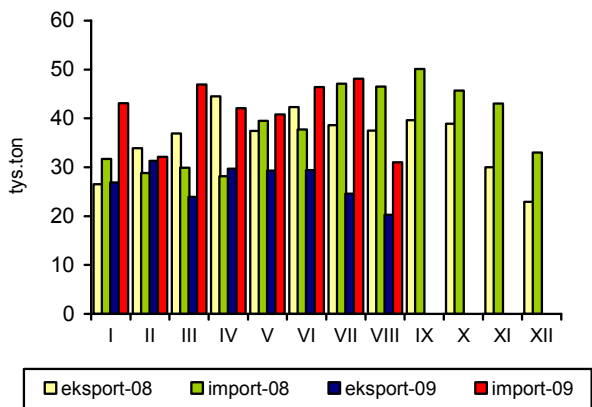
Rys. 4. Ceny żywca wieprzowego wyrażone w kg żyta w Polsce

Rys. 5. Przeciętne ceny trzody klasy E w UE (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Rys. 6. Polski handel zagraniczny wieprzowiną

Źródło: GUS, CIHZ, CAAC, Komisja Europejska oraz przeliczenia własne.

Rynek mięsa drobiowego i jaj

Mira Kobuszyńska
Grzegorz Dybowski

Rynek mięsa drobiowego

Od czerwca do września 2009 r., produkcja mięsa drobiowego w zakładach drobiarskich, zatrudniających powyżej 50 pracowników, utrzymywała się na wyższym poziomie niż w poprzednich miesiącach, ale łącznie w ciągu 3 kwartałów bieżącego roku wyniosła ona 892 tys. ton i była o 0,5% mniejsza niż w tym samym okresie roku 2008.

W pierwszych ośmiu miesiącach 2009 roku eksport mięsa drobiowego, według danych wstępnych, był o 2,2% niższy niż w tym samym czasie roku poprzedniego. W pierwszych miesiącach roku spadek eksportu w stosunku do roku poprzedniego był znacznie głębszy niż w drugim kwartale. Największym rynkiem zbytu były Niemcy, choć ich udział zmniejszył się w stosunku do pierwszych ośmiu miesięcy poprzedniego roku, zarówno pod względem wielkości jak i wartości sprzedaży. Obniżyła się sprzedaż do niemal wszystkich głównych odbiorców unijnych, z wyjątkiem Czech, Słowacji i Belgii.

Po kilku latach malejącego importu drobiu (w 2008 r. jego wolumen stanowił tylko 60% wielkości przywozu z analogicznego okresu poprzedniego roku) od początku 2009 roku notuje się wzrost wielkości przywozu. W ciągu 8 miesięcy 2009 r. przyrost ten wyniósł 7% w stosunku do analogicznego okresu 2008 roku.

Od sierpnia 2009 roku tanieją pasze dla drobiu. We wrześniu średnia cena mieszanki dla kurcząt obniżyła się o 2,7% w stosunku do poprzedniego miesiąca. Od stycznia do końca lipca pełnoporcjowe mieszanki dla kurcząt podrożały o 18%. Wzrost cen następował po dziewięciomiesięcznym okresie silnej tendencji spadkowej, kiedy to od maja 2008 r. do stycznia 2009 r. mieszanki potaniały o 22%.

Od lipca bieżącego roku ceny skupu żywca kurcząt obniżają się. W październiku spadły one o 8,6% w stosunku do poprzedniego miesiąca i były o 18,1% mniejsze w relacji do czerwca 2009 roku. W pierwszym półroczu 2009 roku tendencja cenowa była odwrotna, ceny wzrastały. W czerwcu 2009 żywiec był o 27% droższy niż w końcu roku 2008.

Pomimo drożejących pasz w pierwszych miesiącach 2009 roku, opłacalność chowu rosła. W maju równoczesny spadek cen skupu i silny wzrost cen pasz, spowodował istotne pogorszenie

opłacalności chowu. W następnych miesiącach relacje cen ponownie poprawiły się na rzecz hodowców. W czerwcu i sierpniu bieżącego roku opłacalność chowu kurcząt była najwyższa, począwszy od stycznia 2008 roku.

Od lipca 2009 roku ceny zbytu maleją w stosunku do poprzednich miesięcy. Obniżyła się również marża przetwórcza. W październiku bieżącego roku tuszka kurczęcia była o 26,4% tańsza niż w czerwcu. Nastąpiło więc odwrócenie wzrostowego trendu cenowego, który występował w pierwszych miesiącach 2009 roku. W czerwcu b. r. tuszki kurcząt były o 32% droższe niż w grudniu 2008 roku. Od początku roku 2009 marża przetwórcza utrzymywała się na poziomie wyższym niż przeciętnie w roku poprzednim. Wyjątek stanowił początek drugiego kwartału, gdy wystąpił krótkotrwały spadek cen zbytu. Od początku drugiego półroczu 2009 roku przeciętna marża przetwórcza maleje.

Ceny żywca oraz mięsa indyczego w zakładach przetwórczych, rosły od stycznia do lipca 2009 roku. Skala wzrostu cen skupu była wyższa niż na rynku kurcząt, głównie z uwagi na ich niski poziom pod koniec poprzedniego roku. Od sierpnia do października ceny żywca ustabilizowały się na poziomie niższym niż w miesiącach poprzednich, oscylując wokół 5 zł/ kg.

Do lipca bieżącego roku, rosły również ceny mięsa indyków. Ceny zbytu mięsa indyczego zwiększyły się w tym okresie o 7,7%. Od lipca bieżącego roku ceny mięsa indyczego wahają się, nie wykazując trwałych tendencji. W październiku wzrosły one o 0,4% w stosunku do poprzedniego miesiąca.

We wrześniu 2009 r. polskie ceny wyrażone w euro stanowiły 72% przeciętnej ceny unijnej. W stosunku do tego samego okresu roku 2008, przewaga cenowa polskich eksporterów zwiększyła się. We wrześniu 2009 r. polskie ceny sprzedaży mięsa kurcząt, wyrażone w euro, były o 12% niższe niż we wrześniu 2008 r., podczas gdy w tym czasie średnie ceny unijne spadły o 3%. Polska nadal należy do najtańszych producentów mięsa drobiowego w Europie. Pod względem cenowym do największych konkurentów Polski tradycyjnie należą Holandia i Hiszpania oraz od początku bieżącego roku – Węgry.

Tab. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu powyżej 50 osób (tys. ton)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009
I	74,4	89,1	93,7	108	95,2
II	71,0	84,0	79,7	92,9	85,8
III	84,9	94,3	94,9	95,1	98,1
IV	82,7	83,7	89,2	105,0	99,0
V	77,8	91,6	96,2	99,1	97
VI	79,6	94,1	86,4	94,2	101,5
VII	82,9	91,3	93,4	105	107,0
VIII	86,3	94,4	97,4	96	101,0
IX	87,3	94,9	95,6	101	105,0
X	91,4	101	109,0	108	
XI	91,6	97,2	99,9	93	
XII	90,9	90,4	91,0	97,7	
RAZEM	1000,8	1106	1126,4	1195	892

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Wyszczególnienie	Import		Eksport	
	2008 ^a	2009 ^a	2008 ^a	2009 ^a
I	2549	3692	22212	19693
II	2261	2713	22846	19805
III	2074	3789	20585	22254
IV	2350	6684	22596	21328
V	2548	2511	21662	24508
VI	2508	2810	21109	23910
VII	3487	2672	19766	24240
VIII	3949	1359	17456	15906
IX	3777		22218	
X	3269		24632	
XI	3021		21685	
XII	3495		21289	
RAZEM	35293	23234	258056	171935

^a dane nieostateczne (na dzień 06.11.2009)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 3. Spożycie mięsa drobiowego i wędlin drobiowych wg budżetów rodzinnych (w kg/1 mieszkańca miesięcznie)

Kwartał	Mięso drobiowe			Wędliny drobiowe		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
I	1,40	1,41	1,42	0,22	0,20	0,21
II	1,42	1,44	1,46	0,21	0,21	0,21
III	1,46	1,48		0,22	0,21	
IV	1,48	1,58		0,21	0,21	

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Ceny na rynku kurcząt brojlerów

Miesiące	Mieszanka dla kurcząt brojlerów pełnoporcjowa grower/finisz (zł/tonę)		Pisklęta (zł/szt.)		Żywiec (skup) (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt) patroszona, z szyją (zł/kg) ^{a, b}		Tuszka (detal) (zł/kg)	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
I	1245	1020	1,19	1,17	2,92	3,05	3,90	4,81	5,95	6,91
II	1270	1119	1,20	1,19	3,22	3,32	5,27	5,70	6,02	6,72
III	1289	1149	1,21	1,21	3,24	3,46	5,27	5,91	6,36	7,12
IV	1304	1151	1,23	x	3,16	3,50	4,82	5,42	6,21	7,28
V	1293	1163	1,22	1,25	3,25	3,40	5,16	5,69	6,35	6,95
VI	1279	1204	1,22	1,25	3,27	3,76	5,34	6,24	6,32	7,39
VII	1263	1209	1,22	1,26	3,22	3,64	5,26	5,78	6,51	7,33
VIII	1225	1183	1,22	1,25	3,30	3,65	5,24	5,73	6,51	7,22
IX	1139	1151	1,21		3,18	3,37	4,80	5,10	6,37	6,90
X	1082		1,20		3,04	3,08	4,58	4,59	6,11	
XI	1037		1,18		2,94		4,47		5,93	
XII	1024		1,17		2,95		4,72		5,83	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca, ^b świeże i schłodzone, Polska+UE

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, KRDiG i MRiRW.

Tab. 5. Ceny na rynku indyków brojlerów

Wyszczególnienie	Pisklęta (zł/szt.)		Żywiec (skup) – indory (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt), (zł/kg) ^a	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
I	5,60	5,00	4,25	4,37	6,53	7,32
II	5,60	5,50	4,20	4,67	6,57	7,72
III	5,60	5,60	4,36	4,94	7,54	7,70
IV	5,60	x	4,52	5,35	6,33	7,88
V	6,00	5,60	4,62	5,47	6,57	7,97
VI	6,00	5,60	4,56	5,44	6,86	7,86
VII	6,00	5,60	4,25	5,48	6,71	7,61
VIII	6,00		4,09	5,07	6,70	7,49
IX	5,50		4,11	4,95	6,78	7,57
X	5,50		4,23	5,01	7,21	7,60
XI	5,10		4,17		7,07	
XII	5,00		4,25		7,30	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca, ^b świeże i schłodzone, Polska+ UE

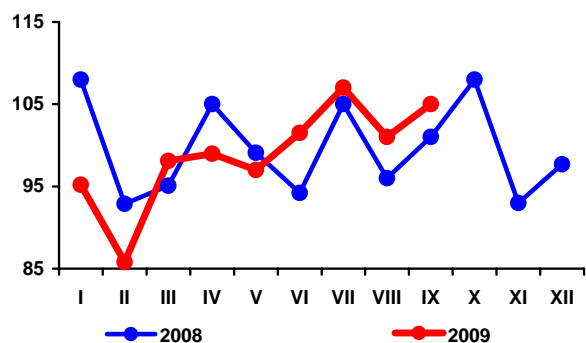
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 6. Ceny sprzedaży mięsa kurcząt w wybranych krajach UE (EUR/100 kg)

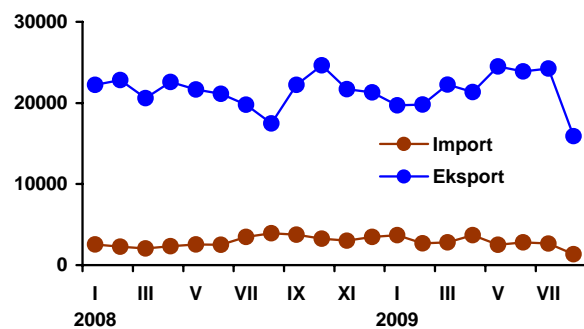
Wyszczególnienie	Polska	Niemcy	Czechy	Węgry	Francja	Holandia	Hiszpania	UE
2008 VII	160,21	229,00	198,33	225,05	225,00	175,00	163,02	184,75
VIII	157,31	229,00	190,13	219,19	225,00	177,26	170,03	185,49
IX	142,93	229,00	189,23	208,98	224,67	180,00	174,58	180,65
X	126,88	230,53	186,09	189,87	220,00	180,00	159,23	176,74
XI	121,31	227,42	185,32	184,57	219,07	180,00	161,50	175,09
XII	124,69	226,50	178,06	185,42	215,00	180,00	168,31	175,52
2009 I	125,44	226,50	167,64	180,68	214,23	176,77	175,64	175,05
II	120,14	226,50	162,25	162,70	210,04	176,07	180,67	171,92
III	127,56	232,81	170,72	159,26	210,00	180,00	180,67	172,04
IV	128,46	229,90	176,77	166,50	210,00	180,00	158,15	173,58
V	123,13	250,71	174,48	175,62	214,06	180,00	148,41	174,03
VI	136,19	268,00	173,26	176,66	215,00	185,00	147,98	174,26
VII	132,54	268,00	180,40	181,79	215,00	183,65	153,09	173,25
VIII	137,26	268,00	175,93	184,41	214,94	178,60	164,36	176,94
IX	125,37	268,00	178,06	180,94	210,60	176,44	168,46	175,08

Źródło: Dane MRiRW.

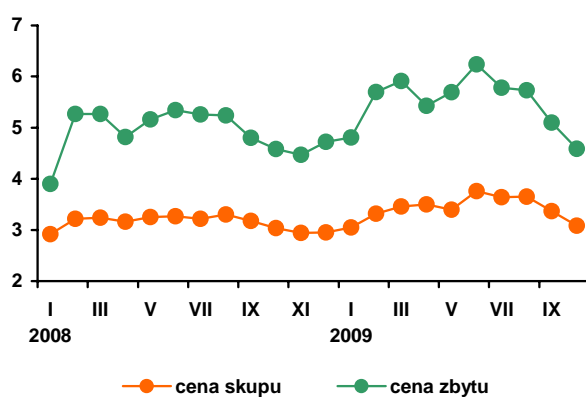
Rys. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu pow. 50 osób (tys. ton)

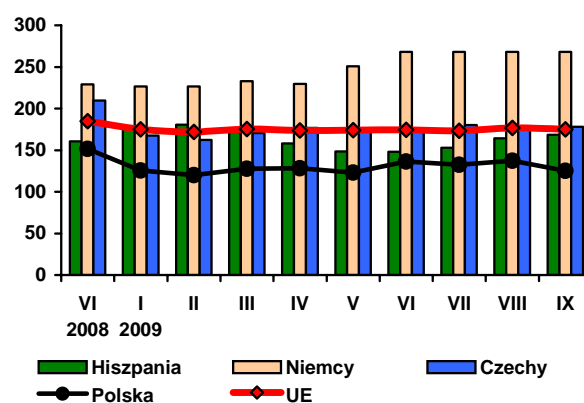
Rys. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Rys. 3. Ceny skupu brojlerów kurcząt i ceny zbytu tuszek kurcząt średnio w Polsce w zł/kg

Rys. 4. Ceny zbytu tuszek kurcząt w wybranych krajach UE, w EUR/100 kg

Źródło: Dane GUS, MRiRW i CIHZ.

Rynek jaj

We październiku 2009 r. średnia cena zbytu jaj wyniosła 31,28 zł/100 sztuk i była o 18,1% wyższa niż w styczniu 2009 i o 22,9% wyższa niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. W stosunku do poprzedniego miesiąca podrożały jaja wszystkich klas, z wyjątkiem klasy S. Ceny jaj wzrosły o 4,9% (klasa L), 4,8% (klasa XL), 6,2% (klasa M). Jaja najmniejsze S potaniały o 10,3%. W 2008 r. przeciętne ceny zbytu jaj konsumpcyjnych były o 4,3% wyższe w porównaniu z poprzednim rokiem. W relacji rok do roku najsilniej podrożały jaja klasy S (o 24%) oraz M (o 22%). Jaja klasy L były droższe o 16% oraz klasy XL o 11%. Podobnie jak w latach poprzednich rynek jaj konsumpcyjnych w 2009 r. był bardzo niestabilny pod względem cenowym. Występowały na nim silne krótkookresowe wahania cen. W okresach rocznych na rynku jaj świeżych zaznacza się wzrostowa tendencja cenowa.

Po krótkim okresie spadków cenowych w miesiącach letnich – lipiec, sierpień, we wrześniu i październiku ponownie odnotowano wzrost cen jaj kierowanych do przetwórstwa, w relacji do miesiąca poprzedniego. Od początku roku 2009 ceny tych jaj silnie wahają się. W styczniu pozostawały na poziomie zbliżonym do grudnia z 2008 roku. W lutym i marcu nastąpił wzrost cen skupu o 44% w stosunku do poziomu z końca poprzedniego roku.

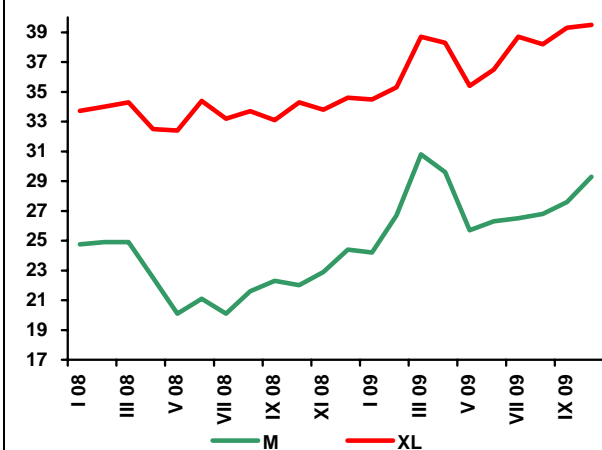
Na rynku jaj skupowanych przez przemysł, wahania cen są silniejsze niż na rynku jaj konsumpcyjnych. Wahania cenowe od stycznia do sierpnia 2009 roku wynosiły od 3181 tys. zł/ tonę od początku roku do 4498 w marcu i 3416 zł/ tonę w sierpniu.

W pierwszych ośmiu miesiącach 2009 roku wzrosły obroty handlowe jajami świeżymi. W relacji do analogicznego okresu poprzedniego roku, zwiększył się import jaj świeżych (o 30%). Wzrósł też eksport (o 5%). Poziom eksportu w okresach miesięcznych utrzymuje się na poziomie ok. 11,2 tys. ton jaj, a import wykazuje bardzo duże wahania w okresach miesięcznych – od ok. 0,4 do 2,7 tys. ton w pierwszej połowie 2009 roku.

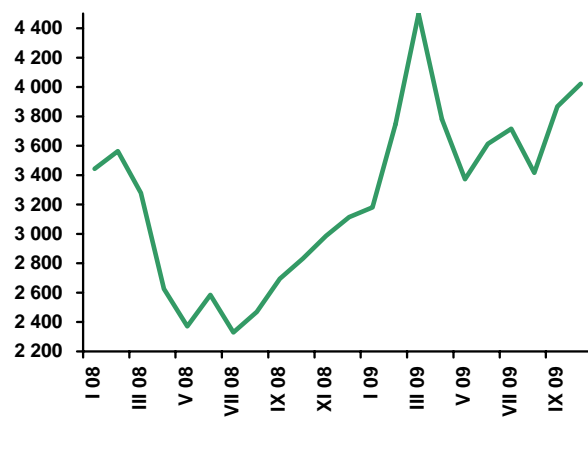
W pierwszych miesiącach 2009 roku, obniżyły się obroty przetworami z jaj. Od stycznia do sierpnia b. r., obniżka obrotów wyniosła 11% w odniesieniu do tego samego okresu 2008 roku. Bardzo silnie obniżył się import przetworów (34%). Eksport spadł o 3%.

Od początku bieżącego roku ceny jaj w UE wykazują duże wahania, ale w lipcu i sierpniu zmiany były nieduże. Jaja we wrześniu podrożały średnio o 4,2% w relacji do czerwca. Istotnie wzrosły natomiast polskie ceny jaj w wyrażeniu EUR – o 17,3% (relacja ceny z września do czerwca b. r.).

Rys. 1. Średnie ceny sprzedaży jaj spożywczych w Polsce (klasa wagowa M i XL – zł/szt)

Rys. 2. Ceny skupu jaj do przetwórstwa (zł/tonę)

Tab. 1. Handel zagraniczny jajami i przetworami z jaj (tony)

Miesiące	Jaja świeże				Przetwory z jaj			
	Import		Eksport		Import		Eksport	
	2008	2009 ^a	2008	2009 ^a	2008	2009 ^a	2008	2009 ^a
I	1224	2684	11473	10678	430	281	1292	1205
II	1226	1781	9584	9953	414	232	1198	997
III	1141	916	10074	11824	303	209	1066	1193
IV	2051	2254	8500	10622	219	204	909	927
V	1314	427	9220	12383	226	223	963	228
VI	1475	2109	9580	12728	380	211	1032	1296
VII	1563	2555	11945	11239	334	210	1083	1023
VIII	1343	2122	8946	3633	400	215	728	1132
IX	2168		7845		267		1068	
X	1973		12317		595		1163	
XI	1599		12031		361		958	
XII	1224		6732		186		850	
RAZEM	18301	14849	118248	83061	4114	1785	12311	8000

^a dane nieostateczne (na dzień 06.11.2009)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 2. Ceny sprzedaży jaj klasy A w zakładach pakujących (zł/100 szt.)^a

Miesiące	XL		L		M		S	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
I	33,71	34,50	28,25	28,30	24,76	24,20	23,84	18,90
II	34,00	35,30	28,60	31,30	24,90	26,70	23,80	25,60
III	34,30	38,70	28,80	34,40	24,90	30,80	23,40	27,00
IV	32,50	38,30	24,80	31,80	22,50	29,60	22,70	27,70
V	32,40	35,40	24,30	27,30	20,10	25,70	18,50	24,40
VI	34,40	36,50	26,10	30,30	21,10	26,30	17,20	24,80
VII	33,20	38,70	24,50	30,40	20,10	26,50	15,50	25,50
VIII	33,70	38,20	26,00	29,30	21,60	26,80	16,90	23,40
IX	33,10	37,70	27,70	32,90	22,30	27,60	16,80	24,30
X	34,30	39,50	27,80	34,50	22,00	29,30	17,70	21,80
XI	33,80		28,30		22,90		19,10	
XII	34,60		28,50		24,40		19,05	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Dane MRiRW.

Tab. 3. Ceny sprzedaży jaj w Polsce i innych krajach (średnio klasy L i M), (EUR/100 kg)

Miesiące	Polska	Czechy	Niemcy	Francja	Holandia	UE
2008 VII	118,32	103,23	84,97	94,32	68,52	107,13
VIII	121,76	102,90	89,97	88,04	72,45	109,60
IX	122,96	105,10	90,97	95,78	70,43	111,10
X	118,43	106,99	96,14	97,80	71,94	113,45
XI	114,62	107,55	99,28	106,88	72,70	114,62
XII	109,33	107,58	115,48	113,43	88,50	118,10
2009 I	103,38	96,09	103,85	109,00	89,39	112,30
II	102,28	98,28	101,97	104,54	87,39	110,53
III	114,92	106,64	117,20	118,12	93,42	120,78
IV	119,05	107,42	116,34	118,37	83,07	119,34
V	105,60	100,54	93,59	118,69	70,19	113,43
VI	102,33	98,78	93,44	104,98	66,70	110,66
VII	111,54	101,55	93,44	100,11	66,00	111,43
VIII	114,99	101,19	93,44	96,22	69,73	111,69
IX	120,05	100,31	93,44	104,69	75,00	115,35

Źródło: Dane MRiRW.

Rynek baraniny

Danuta Zawadzka

Od początku 2009 roku ceny skupu owiec rosną. W I kwartale 2009 roku przeciętna cena wyniosła 6,51 zł/kg, w II kwartale 6,83 zł/kg, a w III kwartale 6,35 zł/kg. Ceny te były wyższe niż w analogicznych kwartałach przed rokiem odpowiednio o 14 i 44 i 35%. O tak wysokim ich wzroście zdecydował głównie kurs euro względem złotego, który był wyższy niż odpowiednich kwartałach 2008 roku o 26, 30 i 27%. Jednakże ważnymi sprzymierzeńcami wzrostu cen na polskim rynku są w 2009 roku rosnące ceny owiec i jagniąt w Unii Europejskiej.

W I kwartale 2009 roku przeciętna cena jagniąt w UE-27 wyniosła 611 EUR, w II kwartale 559 EUR, a w III kwartale 658 EUR/100 kg wagi poubojowej. Ceny te były wyższe niż przed rokiem o 4 i 7 i 8%. Z kolei przeciętna cena owiec ciężkich w I kwartale 2009 roku wynosiła 448 EUR, w II kwartale 481, a w III kwartale 421 EUR/100 kg wagi poubojowej. W dwu pierwszych kwartałach ceny były wyższe niż analogicznych kwartałach 2008 roku o 8 i 5%, natomiast w III kwartale cena owiec ciężkich była taka sama jak przed rokiem. Jak więc widać w Unii Europejskiej mamy do czynienia z nasilającą się tendencją wzrostową cen jagniąt i być może z wygasającą tendencją wzrostową cen owiec ciężkich. Potwierdzają to bieżące ceny. W październiku przeciętna cena owiec lekkich była wyższa niż w październiku 2008 roku o 8%, zaś owiec ciężkich niższa o 3%.

Ceny owiec ciężkich wywierają ostatnio znaczny wpływ na ceny skupu żywca baraniego w Polsce. Duży jest bowiem ich udział w sprzedaży. Z danych Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej wynika, że owce o wadze 36-40 kg stanowiły we wrześniu 17% skupionych owiec, owce o wadze 31-35 kg – 26%, a o wadze 24-30 kg – 40%. Owce o wadze 17-23 kg stanowiły tylko 17% skupu.

W tej sytuacji, w najbliższych miesiącach, wzrost cen skupu żywca baraniego na polskim rynku byłby możliwy jedynie w przypadku dalszego osłabienia złotego. W październiku 2009 roku kurs złotego względem euro był wyższy o 14% niż w październiku 2008 roku.

Pomimo słabego złotego, rośnie polski import mięsa baraniego. W okresie od stycznia do sierpnia 2009 wyniósł on 430 ton i był prawie trzykrotnie większy niż w tym samym okresie poprzedniego roku. Tymczasem eksport wyniósł 701 ton i był o 1,5% mniejszy niż rok wcześniej. Spadek eksportu wiąże się z mniejszą tegoroczną produkcją. Skala spadku jest w obu przypadkach podobna.

Tab. 1. Produkcja baraniny w Polsce (w tonach wagi poubojowej)

Wyszczególnienie	2007	2008	2009 ^P	Zmiana w % 2009/2008
I półrocze	1438	1373	1309	95,3
II półrocze	901	1113	1050	94,0
Rok	2339	2486	2359	95,0

P – prognoza IERiGŻ-PIB

Źródło: Dane GUS

Tab. 2. Polski handel zagraniczny żywcem i mięsem baranym w ekwiwalencie mięsa (tony)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Eksport 2008	25,5	42,2	297,9	35,6	44,0	108,6	71,4	85,9	39,2	33,3	23,3	114,0	920,9
2009	48,8	53,4	196,7	169,1	95,9	55,6	66,9	14,5	x	x	x	x	900 ^x
miesiąc roku poprzedniego = 100	191,3	126,5	66,0	475,0	218,0	51,2	93,7	16,9	x	x	x	x	98,0
Import 2008	16,6	32,3	38,2	8,6	14,9	10,0	16,0	10,0	18,6	14,7	10,5	8,8	199,2
2009	69,7	2,9	84,4	22,0	62,5	52,1	124,2	12,2	x	x	x	x	500 ^x
miesiąc roku poprzedniego = 100	419,9	9,0	220,9	255,8	419,5	521,0	776,0	122,0	x	x	x	x	251,0

** Prognoza IERiGŻ-PIB*

Źródło: Dane CAAC

Tab. 3. Przeciętne ceny skupu owiec w Polsce (w zł/kg wagi żywej)

Lata	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
2007/2008	5,11	5,02	5,66	6,62	5,23	5,27	6,68	5,00	4,29	4,92	4,57	4,79
2008/2009	4,68	4,84	5,20	6,97	5,69	6,20	7,64	7,58	6,65	6,27	6,24	6,49
miesiąc roku poprzedniego = 100	91,6	96,4	91,8	105,3	108,8	117,6	114,4	151,6	155,0	127,4	136,5	135,5

Źródło: Dane GUS oraz prognoza IERiGŻ-PIB.

Tab. 4. Ceny zakupu wybranych kategorii wagowych owiec i jagniąt w Polsce

Wyszczególnienie	Jagnięta o wadze 13-16 kg				Owce o wadze 36-40 kg			
	cena za wagę żywą		cena za wagę poubojową		cena za wagę żywą		cena za wagę poubojową	
	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg
IX	-	-	-	-	4,51	1,34	9,60	2,85
X	-	-	-	-	4,98	1,39	10,6	2,96
XI	-	-	-	-	5,04	1,35	10,7	2,66
XII	9,63	2,40	20,50	5,10	5,93	1,48	12,6	3,14
I 2009	10,45	2,47	22,23	5,27	6,02	1,43	12,8	3,03
II	-	-	-	-	5,97	1,29	12,7	2,74
III	9,30	2,01	19,79	4,28	6,00	1,30	12,8	2,77
IV	8,87	2,01	18,87	4,27	6,00	1,36	12,8	2,90
V	-	-	-	-	5,98	1,33	12,7	2,82
VI	-	-	-	-	6,12	1,36	13,0	2,89
VII	-	-	-	-	5,68	1,32	12,1	2,81
VIII	-	-	-	-	5,74	1,39	12,2	2,95
IX	-	-	-	-	5,94	1,41	12,6	2,99

Źródło: Dane Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW oraz przeliczenia własne.

Tab. 5. Przeciętne ceny detaliczne udźca baraniego w Polsce (zł/kg)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2008	33,14	33,14	33,94	36,98	37,10	37,43	37,43	37,64	34,85	34,79	35,17	36,15
2009	36,78	36,63	39,06	38,14	38,64	40,91	41,61	41,83	42,84	x	x	x
miesiąc roku poprzedniego = 100	111,0	110,5	115,1	103,4	104,2	109,3	111,2	111,1	122,9	x	x	x

Źródło: Dane GUS

Tab. 6. Przeciętne ceny jagniąt w UE-27 i we Włoszech (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
UE-27												
2007/2008	686,7	672,9	628,1	558,5	578,2	526,6	508,5	527,0	572,9	602,0	645,2	687,6
2008/2009	741,4	701,7	677,0	600,9	555,2	558,0	554,2	564,2	620,5	649,5	705,3	742,2
miesiąc roku poprzedniego = 100	108,0	102,2	107,8	107,6	96,0	106,0	109,0	107,1	108,3	107,9	109,3	107,9
Włochy												
2007	733,4	719,6	690,9	596,2	699,4	556,0	557,8	615,9	613,1	622,9	666,8	662,1
2008	667,6	599,8	534,3	552,7	568,3	598,4	567,7	601,7	634,9	644,7	695,4	671,1
miesiąc roku poprzedniego = 100	91,0	83,4	77,3	92,7	81,3	107,6	101,8	97,7	103,6	103,5	104,3	101,4

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab.7. Przeciętne ceny owiec w UE-25 i w Wielkiej Brytanii (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VII	IX	X
UE-25												
2007/2008	394,9	388,3	390,4	413,7	438,3	442,1	479,8	459,1	422,3	415,8	424,1	419,9
2008/2009	415,1	415,8	439,2	454,3	449,6	481,4	492,5	470,3	423,6	417,6	421,5	412,7
miesiąc roku poprzedniego = 100	105,1	107,1	112,5	109,8	102,6	108,9	102,6	102,4	100,3	100,4	99,4	98,3
Wielka Brytania												
2007	285,2	277,0	312,3	364,5	391,2	406,1	476,0	444,1	368,9	355,9	362,7	347,8
2008	324,3	355,9	365,0	414,3	407,7	452,1	475,8	446,5	368,6	368,1	360,2	338,6
miesiąc roku poprzedniego = 100	113,7	128,5	116,9	113,9	104,2	111,3	100,0	100,5	99,9	103,4	99,3	97,4

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab. 8. Ceny jagniąt w Nowej Zelandii

Wyszczególnienie	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
2007/2008												
NZD/100 kg cwe	61,08	54,00	51,55	50,49	49,75	50,36	56,23	61,55	65,88	70,76	77,23	80,10
2008/2009												
NZD/100 kg cwe	82,54	74,00	73,50	75,30	78,81	82,20	84,62	88,02	88,90	89,73	88,26	85,12
miesiąc roku poprzedniego = 100	135,1	137,0	142,6	149,1	158,4	163,2	150,5	143,0	134,9	126,8	114,3	106,3

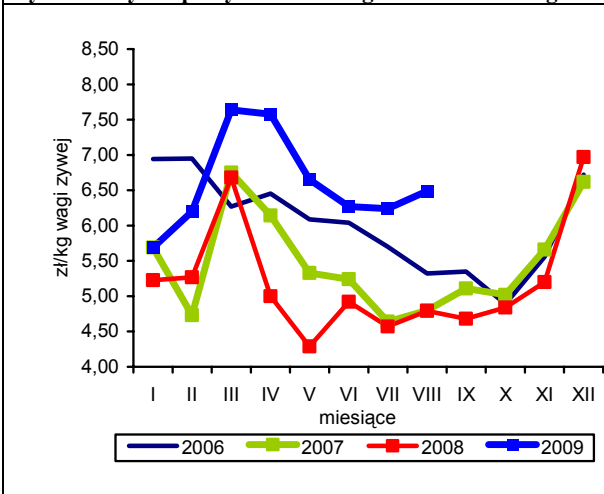
Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków Fencepost, New Zealand.

Tab. 9. Ceny jagniąt w Australii

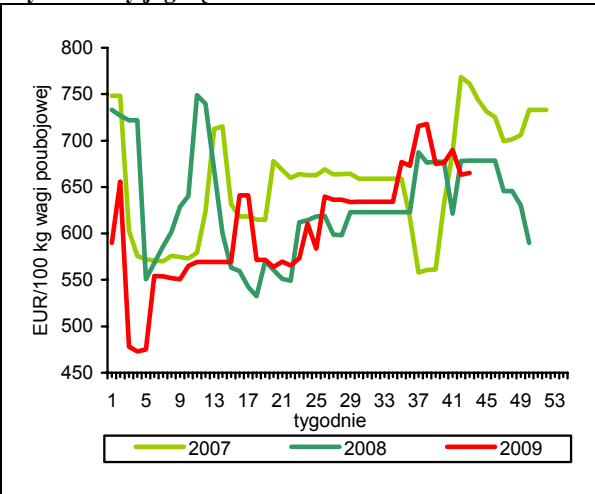
Wyszczególnienie	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
2007/2008												
AUD/100 kg cwe	294	298	351	379	345	354	361	392	332	335	342	303
2008/2009												
AUD/100 kg cwe	323	350	365	406	439	395	391	398	385	372	384	394
miesiąc roku poprzedniego = 100	109,9	117,4	104,0	107,1	127,2	111,6	108,3	101,5	116,0	111,0	112,3	130,0

Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków MLA, Australia.

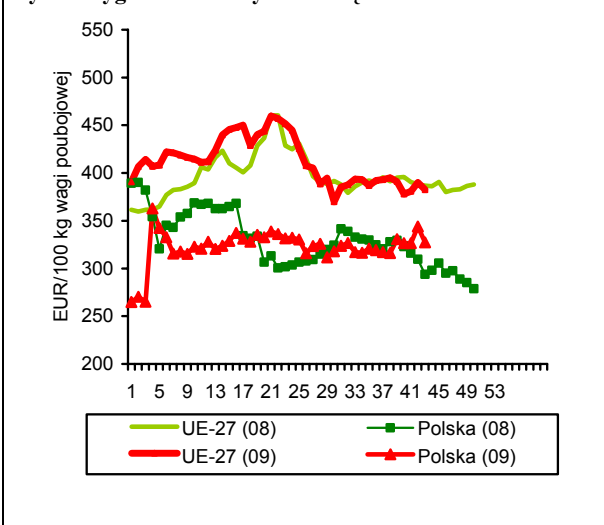
Rys. 1. Ceny skupu żywca baraniego w Polsce w zł/kg

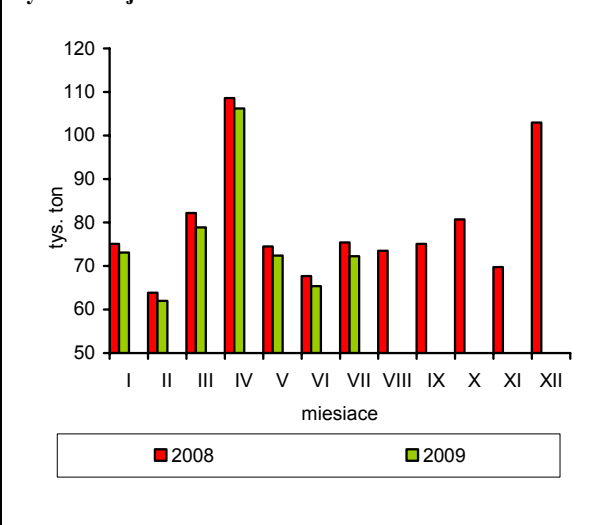
Rys. 2. Ceny jagniąt we Włoszech

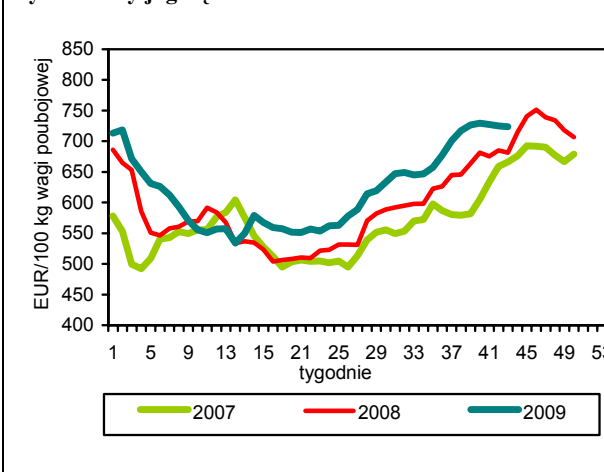
Rys. 3. Tygodniowe ceny owiec ciężkich w UE-27 i w Polsce

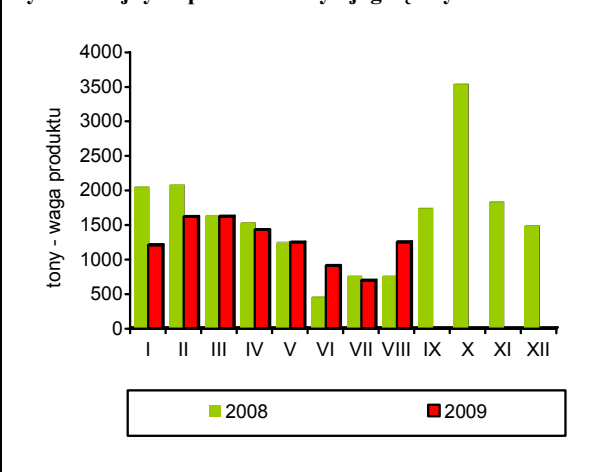
Rys. 4. Uboje owiec w UE-27

Rys. 5. Ceny jagniąt w UE-27

Rys. 6. Unijny import baraniny i jagnięciny z Australii

Źródło: GUS, Komisja Europejska, MAF, AFFA.

Rynek ryb

Krzysztof Hryszko

Połowy ryb na Bałtyku wyniosły w okresie styczeń-wrzesień 2009 r. 97,0 tys. ton i były o 17% większe niż w analogicznym okresie roku ubiegłego, jednak dynamika wzrostu wyraźnie słabnie w ostatnich miesiącach. O dużym wzroście w I półroczu zadecydowały bardzo dobre wyniki połowowe w odniesieniu do szprotów i śledzi, przy ograniczeniu wyładunków dorszy i storni. Po regresie w połowach łososi i troci w 2008 r., w roku bieżącym nastąpiła ich odbudowa i ok. 2,5-krotny wzrost wyładunków.

Produkcja ryb i przetworów rybnych w zakładach zatrudniających 50 i więcej była w sierpniu br. nieznacznie niższa niż przed rokiem i wyniosła 17,8 tys. ton (spadek o 1,3%), natomiast w okresie ośmiu miesięcy zwiększyła się o 1,4% do 170,8 tys. ton. Spośród głównych grup produktowych rośnie przede wszystkim produkcja ryb wędzonych (o 32%), wyrobów wysokoprzetworzonych, takich jak: sałatki, paprykarze, pasty i pasztety z ryb, konserw i przetworów z innych ryb poza tradycyjnymi śledziami, szprotami i makrelami (o 48%) oraz mrożonego mięsa z ryb morskich (o 48%). Zmniejszyła się natomiast produkcja przetworów i konserw ze śledzi i szprotów (o 16 i 15%), mrożonych filetów z ryb morskich (o 9%) oraz ryb morskich mrożonych (o 16%). Wyraźnie poprawiła się sytuacja finansowa sektora rybnego. W I półroczu 2009 r. zysk netto w zakładach zatrudniających ponad 9 osób zwiększył się do 114 mln zł wobec 54 mln zł rok wcześniej. Wyższa była dynamika przychodów ze sprzedaży produktów w kraju (+30%) niż z eksportu bezpośredniego (+18%), na skutek czego obniżył się udział eksportu w strukturze do 50,1% (o 2,5 p. p.). Nieznacznie zwiększył się udział liczby firm rentownych w ogólnej liczbie firm (do 76,4%), ale znacznie zmniejszył się w odniesieniu do przychodów sektora (z 89,5 do 71,1%).

Obroty handlu zagranicznego sektora rybnego w 2009 r. stymulowane są przede wszystkim przez utrzymujący się w porównaniu z rokiem poprzednim wysoki kurs złotego wobec innych walut. Mimo umocnienia w ostatnich miesiącach we wrześniu br. był on nadal o ponad 1/5 wyższy niż przed rokiem. Sprzyja to eksporterom, ale powoduje także duże podwyżki cen ryb pochodzących z importu i ogranicza konsumpcję. Słaby złoty rekompensuje eksporterom spadek wolumenu sprzedaży wynikający z globalnego kryzysu gospodarczego i spadku popytu na podstawowych rynkach zbytu. W okresie styczeń-sierpień br. eksport zmniejszył o 2,5%, przy 15,3% wzroście jego wartości. W imporcie zanotowano natomiast 7,2% spadek wolumenu i 18,7% wzrost wydat-

ków. Wyraźnie szybsze tempo wzrostu cen transakcyjnych w imporcie spowodowało pogorszenie ujemnego salda obrotów rybami i ich przetworami do 140 mln zł wobec 69 mln zł rok wcześniej. W ujęciu gatunkowym mniej niż przed rokiem wyeksportowaliśmy przede wszystkim dorszy (o 21%), śledzi (o 18%) i łososi (o 12%), a zwiększyła się sprzedaż szprotów (wzrost o 30%). Po stronie importu ograniczono przywóz wszystkich podstawowych gatunków ryb, w tym: tuńczyków (o 43%), pang (o 29%), mintajów (o 17%), makreli (o 9%), śledzi (o 7%) i łososi (o 5%). Zwiększył się tylko przywóz czarniaków, dorszy i łupaczy.

Znaczny wzrost cen ryb importowanych, które stanowią ok. 70% podaży rynkowej ryb, spowodował że ceny detaliczne, po okresie kilkuletniej stabilizacji i relatywnie niższego tempa wzrostu, w roku bieżącym szybko rosną. Największy wzrost cen w okresie styczeń-wrzesień 2009 r. dotyczył nieprzetworzonych ryb morskich, które podrożały średnio o 12,7%, w tym: mrożone filety z mintajów i morszczuków o 18-19%. Znacznie droższe niż w roku ubiegłym są również ryby morskie wędzone (wzrost o 7,8%) – szproty i makrele o 10-11% oraz łososie o 5%, a także konserwy rybne (wzrost o 8,1%), z tego najbardziej szproty w oleju i tuńczyki w sosie własnym (o 11-12%). Zdecydowanie mniejszą dynamikę wzrostu cen detalicznych odnotowano w przypadku ryb słodkowodnych oraz owoców morza – odpowiednio 1,6 i 1,9%. Popularne pangie zdrożały w okresie trzech kwartałów 2009 r. tylko o 1,2%, świeże karpie o 2,7%, a pstrągi o 4,9%. Jedynym produktem objętym badaniami cenowymi GUS, który potaniał w analizowanym okresie były mrożone paluszki z krabów (o 4,1%).

Kryzys gospodarczy negatywnie wpływa na sytuację europejskiego sektora rybnego. Okres letni nie przyniósł tradycyjnego wzrostu popytu na drogie owoce morza, a producenci i przetwórcy pozostali ze znacznymi zapasami, mimo dużych obniżek cen. Poprawę sytuacji może przynieść zbliżający się sezon świąteczny i zwiększona sprzedaż już od początku listopada. Na rynku światowym ceny ryb wykazują w ostatnim czasie tendencję spadkową. Na rynku krajowym istotny jest przewidywany duży wzrost światowych połowów mintajów w 2010 r., a w związku z tym niższe ceny, które w 2009 r. dynamicznie rosły. Od sierpnia br. w trendzie spadkowym pozostają także ceny norweskich łososi pod wpływem zwiększonej produkcji i mniejszego popytu.

Tab. 1. Połowy ryb bałtyckich (tony, sztuki)

Miesiące	tony						sztuki	
	szprot	śledź	dorsz	pląskie	pozostałe	razem	troć wędrowną	łosoś bałtycki
2006 I-XII	55 944	20 654	15 091	9 585	2 984	104 258	128 303	21 377
2007 I-XII	60 146	22 087	10 972	10 694	3 311	107 213	121 951	18 209
2008 I-XII	55 241	17 023	10 081	9 102	2 785	94 232	32 023	8 633
2008 VIII	398	2 130	11	575	400	3 514	1 870	5
IX	569	2 644	234	1 077	409	4 933	1 739	8
X	689	2 023	481	1 107	251	4 551	4 689	128
XI	980	1 172	365	366	65	2 948	862	138
XII	2 069	740	448	499	47	3 803	5 312	6 196
2009 ^a I	6 015	864	1 343	1 444	63	9 729	13 843	1 178
II	11 275	1 035	1 043	1 288	26	14 667	15 491	1 002
III	22 656	1 352	1 394	785	143	26 330	13 159	962
IV	16 351	2 790	1 527	200	553	21 421	7 715	680
V	6 562	2 750	1 002	322	295	10 931	1 750	283
VI	2 417	2 109	850	464	245	6 085	1 055	28
VII	400	1 945	160	1 132	285	3 922	2 613	22
VIII	13	1 842	94	578	174	2 701	2 040	13
IX	196	789	175	57	12	1 229	293	5
Wskaźnik zmian (%)								
<u>IX 2009</u> <u>IX 2008</u>	34,4	29,8	74,8	5,3	2,9	24,9	16,8	62,5
<u>I-IX 2009</u> <u>I-IX 2008</u>	127,9	118,3	86,3	87,9	74,1	117,0	273,9	192,2

^a dane nieostateczne

Źródło: Morski Instytut Rybacki na podstawie danych MRiRW.

Tab. 2. Produkcja ryb i produktów rybnych (tony)^a

Miesiące	Filety z ryb morskich świeże lub chłodzone ^b	Ryby, filety oraz mięso z ryb mrożone	Ryby solone, suszone i wędzone	Przetwory i konserwy rybne				Razem
				razem	w tym			
					śledzie	sardynki i szproty	makrele	
2006 I-XII	7 437	84 621	61 066	134 737	94 389	9 669	7 739	287 861
2007 I-XII	9 830	61 570	60 807	140 273	97 188	10 508	6 770	272 480
2008 I-XII	12 771	37 969	65 875	154 761	101 968	13 022	7 599	271 376
2008 VII	810	1 901	4 061	9 931	6 440	827	498	16 703
VIII	842	1 846	4 024	11 305	7 255	927	619	18 017
IX	1 229	2 633	5 675	14 171	9 412	972	677	23 708
X	799	3 274	6 562	15 141	10 010	1 252	689	25 776
XI	1 104	2 691	7 012	15 062	10 178	1 019	697	25 869
XII	1 186	3 030	9 217	14 068	9 758	914	603	27 501
2009 I	658	3 425	5 226	13 396	7 423	1 195	635	22 705
II	795	3 519	6 324	13 236	7 484	1 124	596	23 874
III	899	5 139	7 495	15 368	9 314	1 148	779	28 901
IV	709	4 169	5 886	11 383	6 104	733	727	22 147
V	812	2 643	5 263	10 261	5 230	1 176	707	18 979
VI	594	2 730	5 643	10 824	5 903	951	618	19 791
VII	456	1 895	5 140	9 185	5 353	533	434	16 640
VIII	334	1 367	5 595	10 490	5 699	692	615	17 786
Wskaźnik zmian (%)								
<u>VIII 2009</u> <u>VIII 2008</u>	39,7	74,1	139,0	92,8	78,6	74,6	99,4	98,7
<u>I-VIII 2009</u> <u>I-VIII 2008</u>	62,2	94,5	124,5	97,7	83,9	85,2	103,6	101,4

^a dane miesięczne o produkcji wytworzonej pochodzą od tzw. dużych jednostek przemysłowych i nieprzemysłowych, zatrudniających 50 osób i więcej, które złożyły sprawozdania

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Handel zagraniczny rybami i produktami (tys. ton)

Miesiące	Eksport ^a					Import				
	razem	przetwory i konserwy	filety i mięso	ryby solone, suszone i wędzone	ryby mrożone	razem	filety i mięso	ryby mrożone	przetwory i konserwy	ryby świeże lub chłodzone
2006 I-XII	208,85	69,47	35,04	25,96	17,57	347,22	156,25	75,95	31,54	56,03
2007 I-XII	253,13	75,83	35,60	28,11	13,54	377,35	174,47	74,64	37,31	64,05
2008 I-XII	232,46	90,92	42,23	31,94	14,75	425,04	191,63	77,70	45,23	84,09
2008 VII	17,46	7,03	2,84	2,41	1,08	27,18	11,55	4,06	3,28	5,94
VIII	14,36	6,53	2,68	2,34	0,83	27,42	12,15	3,86	3,33	6,27
IX	17,39	8,25	3,56	2,32	0,86	34,90	17,59	6,69	4,05	4,08
X	19,40	9,25	3,80	2,81	1,32	50,54	27,46	9,45	4,33	7,18
XI	16,20	8,15	3,19	2,95	0,79	44,89	22,29	8,12	3,87	8,58
XII	19,83	9,38	3,50	3,94	1,19	42,64	20,02	6,20	4,37	9,26
2009 ^b I	19,43	7,96	3,65	2,40	1,10	36,24	16,54	7,21	2,85	7,32
II	21,94	7,92	3,49	2,60	1,49	35,56	14,83	8,86	3,22	6,83
III	30,33	7,66	4,77	1,63	1,87	35,91	14,40	7,56	3,74	7,77
IV	26,72	7,00	3,76	2,68	1,32	24,77	9,91	5,65	2,57	4,26
V	16,47	6,38	3,57	2,66	1,06	27,17	9,71	5,12	1,71	8,44
VI	16,26	6,34	4,14	1,04	1,15	23,97	9,97	5,19	2,28	3,74
VII	14,22	6,39	2,48	2,33	1,22	25,49	10,39	4,43	2,29	5,77
VIII	10,30	5,68	1,67	1,37	0,79	24,81	10,55	4,76	2,45	5,20
Wskaźnik zmian (%)										
VIII 2009 VIII 2008	71,7	86,9	62,3	58,5	94,8	90,5	86,8	123,3	73,7	83,0
I-VIII 2009 I-VIII 2008	97,5	99,0	97,7	83,9	94,4	92,8	92,3	103,3	73,8	89,7

^a wraz z eksportem z burt statków, ^b dane wstępne

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 4. Ceny ryb w imporcie (zł/kg)

Miesiące	Filety ze śledzia 03049923 ^b		Mrożona makrela 03037430 ^b			Filety z mintaja 03042985 ^b		Filety z morszczuka 03042956 ^b	Łosoś świeży 03021200 ^b	Konserwy z tuńczyka 160414 ^b
	Norwegia	Islandia	Holandia	W. Brytania	Norwegia	Chiny	USA	Argentyna	Norwegia	Tajlandia
2006 I-XII	3,94	2,79	4,63	4,42	4,40	5,60	7,58	7,47	15,54	7,56
2007 I-XII	3,31	3,14	3,85	4,10	3,79	4,99	7,44	8,82	13,31	8,38
2008 I-XII	3,63	3,40	4,09	4,24	3,94	5,07	8,22	8,84	12,02	10,01
2008 VII	2,77	3,31	3,48	3,90	2,20	4,41	8,75	7,93	11,37	8,55
VIII	2,86	3,38	3,67	3,65	3,31	4,92	8,65	7,80	11,20	8,83
IX	3,85	3,71	5,15	4,40	3,66	5,32	8,38	9,40	12,22	9,98
X	3,76	3,66	3,47	4,78	4,02	5,17	9,67	9,74	11,67	11,94
XI	4,11	3,69	4,52	5,08	4,40	5,72	10,73	10,62	11,70	13,58
XII	4,24	3,81	4,52	5,04	4,56	6,64	10,93	10,61	12,30	13,31
2009 ^a I	3,96	3,58	5,16	5,03	4,09	6,92	12,54	10,37	12,97	11,44
II	4,41	4,00	5,61	5,10	4,67	8,54	13,33	12,16	14,82	12,96
III	4,51	4,12	5,33	5,12	4,71	8,64	13,27	11,25	15,66	11,88
IV	4,26	3,83	5,27	4,59	3,99	8,33	13,11	11,23	15,83	10,57
V	4,23	3,75	5,18	4,36	4,31	8,00	15,37	9,63	16,50	10,31
VI	3,85	3,56	5,58	4,42	4,38	8,10	12,30	8,41	16,46	10,52
VII	4,53	3,68	5,26	5,12	-	8,54	12,78	8,85	16,90	10,47
VIII	4,23	3,70	5,15	3,53	4,26	6,24	11,53	8,20	14,80	9,53
Wskaźnik zmian (%)										
VIII 2009 VIII 2008	147,8	109,3	140,4	96,8	128,7	126,8	133,4	105,1	132,1	107,9
I-VIII 2009 I-VIII 2008	136,5	123,6	139,4	123,3	128,5	167,1	169,3	126,8	128,9	123,4

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie CAAC.

Tab. 5. Ceny ryb eksportu (zł/kg)

Miesiące	Konserwy ze śledzi 16041291 ^b	Filety z dorsza 03042929 ^b			Łosoś wędzony 03054100 ^b	Pstrąg wędzony 03054945 ^b	Krewetki przetw. 160520 ^b	Filety z flądry 03042973 ^b	Szprotki świeże 03026180 ^b
	Niemcy	Wielka Brytania	Dania	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Dania	Dania
2006 I-XII	7,44	18,70	16,78	18,52	41,64	33,76	37,91	11,29	0,36
2007 I-XII	7,20	22,76	20,71	21,37	37,92	34,07	43,13	12,28	0,53
2008 I-XII	6,86	20,03	19,68	20,81	34,57	32,23	47,37	8,99	0,38
2008 VII	6,19	20,80	19,06	20,90	30,05	30,42	44,17	8,66	0,40
VIII	6,40	19,57	-	20,99	30,06	29,86	41,32	8,89	0,43
IX	6,40	18,18	17,60	19,74	31,19	32,29	36,65	6,34	0,42
X	6,70	18,15	18,99	20,55	35,67	32,29	37,15	9,60	0,44
XI	7,02	17,88	17,29	17,98	37,95	33,36	38,99	9,41	0,47
XII	7,72	18,38	18,48	19,72	41,69	35,28	42,33	9,85	0,55
2009 ^a I	8,78	17,77	18,85	17,65	34,05	37,27	42,21	11,04	0,52
II	8,60	17,70	16,05	25,54	44,16	40,23	48,12	11,39	0,55
III	10,28	17,56	16,96	22,61	43,85	41,59	49,25	11,28	0,50
IV	8,65	17,51	17,48	29,68	43,63	36,84	46,50	10,32	0,46
V	8,80	15,89	16,95	30,63	40,44	38,59	47,95	-	0,35
VI	9,44	15,93	15,49	20,16	45,50	38,97	55,39	10,97	0,32
VII	8,73	15,15	14,16	17,71	43,93	37,94	49,87	10,33	-
VIII	8,50	14,27	20,79	12,10	46,17	35,18	44,25	9,92	-
Wskaźnik zmian (%)									
VIII 2009 / VIII 2008	132,7	72,9	x	57,7	153,6	117,8	107,1	111,6	x
I-VIII 2009 / I-VIII 2008	131,8	79,8	90,0	97,6	127,4	180,6	91,4	113,1	131,6

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 6. Ceny zbytu ryb i produktów rybnych (zł/kg z VAT) oraz udział ceny zbytu w cenie detalicznej

Miesiące	Karp żywy		Pstrąg świeży niepatroszony		Filety z morszczuka		Filety z mintaja		Śledź solony, odgłowiony niepatroszony		Płaty/filety ze śledzi	
2006 I-XII	8,51	-	9,06	58%	9,60	72%	7,81	60%	5,90	69%	7,17	67%
2007 I-XII	8,82	-	9,57	59%	9,82	72%	8,22	65%	5,60	66%	6,77	65%
2008 I-XII	9,22	-	9,51	58%	9,91	69%	7,54	59%	5,49	64%	7,04	67%
2008 VII	9,02	-	9,39	57%	9,39	66%	7,56	60%	5,43	64%	7,06	67%
VIII	9,04	-	9,39	57%	9,35	66%	7,32	58%	5,42	63%	7,00	67%
IX	9,04	-	9,22	55%	9,62	67%	7,28	57%	5,45	64%	6,91	66%
X	9,25	-	9,30	56%	9,92	69%	7,45	58%	5,63	66%	6,94	66%
XI	9,41	-	9,63	58%	10,27	70%	7,51	57%	5,78	67%	7,25	68%
XII	9,03	-	9,56	58%	10,66	71%	7,53	55%	5,88	68%	7,29	68%
2009 I	8,81	-	9,63	58%	10,39	67%	7,91	57%	6,10	69%	7,16	67%
II	9,08	-	9,70	58%	10,99	69%	8,28	57%	6,28	71%	7,41	69%
III	9,09	-	9,99	59%	11,04	67%	8,34	56%	6,37	71%	7,50	69%
IV	9,28	-	10,33	60%	11,06	65%	8,61	56%	6,40	71%	7,60	70%
V	9,36	-	10,44	60%	10,97	64%	8,76	57%	6,46	72%	7,67	70%
VI	9,66	-	10,61	61%	10,97	64%	8,69	57%	6,51	72%	7,72	70%
VII	9,48	-	10,31	59%	10,68	62%	8,64	56%	6,60	73%	7,85	71%
VIII	9,36	-	10,42	60%	10,66	61%	8,64	55%	6,59	72%	7,91	71%
IX	9,34	-	10,39	59%	10,59	61%	8,50	54%	6,71	73%	7,90	71%
Wskaźnik zmian (%)												
IX 2009 / IX 2008	103,3	x	112,7	x	110,1	x	116,8	x	123,1	x	114,3	x
I-IX 2009 / I-IX 2008	100,6	x	107,2	x	110,5	x	112,4	x	119,3	x	109,1	x

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 7. Ceny detaliczne wybranych ryb i produktów rybnych (zł/kg)

Miesiące	Filety mrożone				Ryby wędzone			Konserwy			Płaty śledziowe	Karp świeży
	morszczuk	panga	mintaj	dorsz	łosoś	szprot	makrela	śledź w sosie pom.	szprot w sosie pom.	tuńczyk w sosie wł.		
2006 I-XII	13,30	-	13,09	-	58,83	7,18	13,59	13,56	12,82	19,97	10,67	11,36
2007 I-XII	13,59	-	12,67	16,41	62,79	7,84	13,33	14,18	13,56	20,37	10,48	12,04
2008 I-XII	14,30	13,00	12,86	17,63	62,88	8,96	13,32	15,30	14,43	22,22	10,49	12,79
2008 VII	14,23	12,92	12,64	17,61	62,70	8,96	13,31	15,48	14,45	22,35	10,48	-
VIII	14,26	12,84	12,68	17,62	63,00	8,97	13,30	15,55	14,55	22,53	10,51	-
IX	14,34	12,68	12,71	17,67	63,40	9,05	13,26	15,58	14,60	22,59	10,52	-
X	14,36	12,71	12,86	17,86	63,10	9,14	13,36	15,58	14,70	22,71	10,52	13,32
XI	14,59	12,94	13,26	18,06	63,60	9,29	13,47	15,77	14,70	23,00	10,60	13,30
XII	14,93	12,76	13,63	18,17	63,60	9,41	13,66	15,84	14,80	23,12	10,67	12,58
2009 I	15,41	12,87	13,91	18,27	64,60	9,49	13,74	15,94	14,90	23,41	10,70	12,71
II	15,89	12,95	14,43	18,31	64,70	9,57	14,11	16,03	14,95	23,65	10,74	12,86
III	16,51	13,04	14,89	18,57	64,70	9,69	14,46	16,13	14,95	23,82	10,90	13,07
IV	16,92	13,15	15,28	18,96	64,40	9,83	14,66	16,26	15,10	24,06	10,92	13,09
V	17,12	13,44	15,28	18,99	64,70	9,88	14,74	16,58	15,50	24,47	10,95	-
VI	17,26	13,36	15,37	19,13	65,80	9,88	14,78	16,84	15,80	24,94	11,05	-
VII	17,32	13,37	15,55	19,28	67,20	9,92	14,89	17,00	15,95	25,29	11,09	-
VIII	17,35	13,41	15,62	19,37	68,10	9,98	14,92	17,19	16,15	25,18	11,10	-
IX	17,39	13,39	15,71	19,41	68,50	10,05	14,97	17,35	16,25	25,47	11,17	-
Wskaźnik zmian (%)												
<u>IX 2009</u> <u>IX 2008</u>	121,3	105,6	123,6	109,8	108,0	111,0	112,9	111,4	111,3	112,7	106,2	x
<u>I-IX 2009</u> <u>I-IX 2008</u>	118,4	101,1	118,8	108,2	105,0	110,8	110,0	109,5	108,2	111,4	104,8	102,7

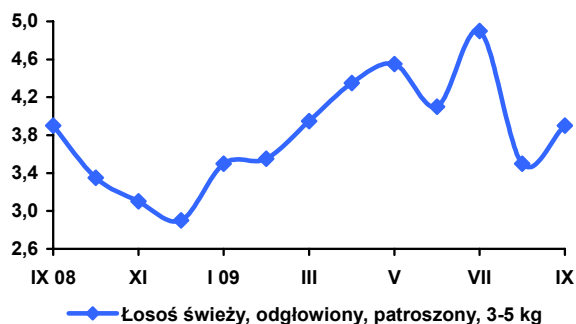
Źródło: Dane GUS.

Tab. 8. Spożycie ryb i produktów rybnych w kg/osobę (waga produktu)

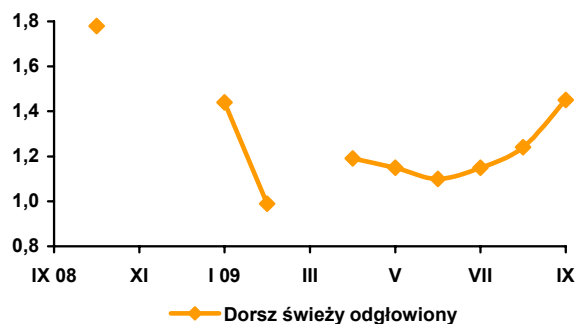
Miesiące	Razem	Ryby morskie (świeże, mrożone i chłodzone)	Konserwy rybne	Ryby morskie suszone lub wędzone	Ryby morskie solone	Ryby słodkowodne (świeże, mrożone i chłodzone)
2006	5,03	2,40	0,76	0,51	0,59	0,77
2007	5,32	2,52	0,77	0,53	0,59	0,91
2008	5,58	2,52	0,79	0,58	0,56	1,13
I-VI 2008	2,43	1,20	0,39	0,29	0,25	0,30
I-VI 2009	2,48	1,12	0,40	0,32	0,26	0,38
Wskaźnik zmian (%)						
<u>I-VI 2009</u> <u>I-VI 2008</u>	102,1	93,3	102,6	110,3	104,0	126,7

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

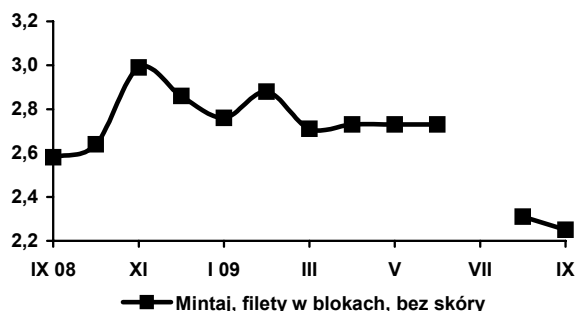
Rys. 1. Cena lososi w imporcie do Europy (poch. Norwegia) EUR/kg

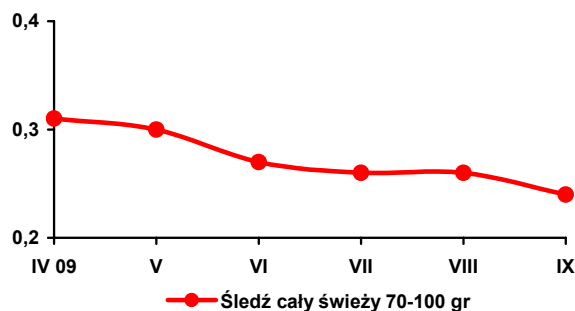
Rys. 2. Cena dorszy w imporcie z Polski FOB (EUR/kg)

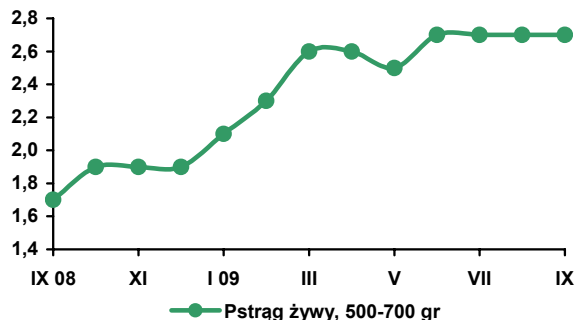
Rys. 3. Cena mintajów w imporcie do Niemiec CFR (poch. Chiny) EUR/kg

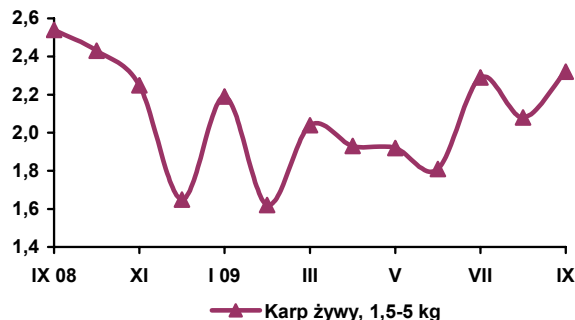
Rys. 4. Cena śledzi w imporcie z Polski DES (EUR/kg)

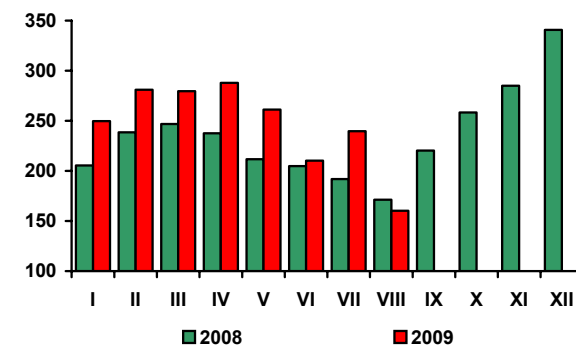
Rys. 5. Cena zbytu pstrągów we Włoszech (hodowlany) EUR/kg

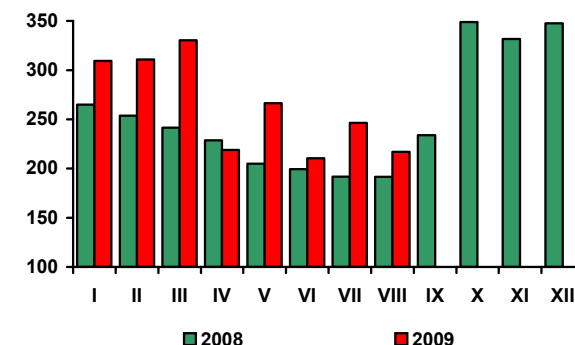
Rys. 6. Cena zbytu karpia na Węgrzech (hodowlany) EUR/kg

Rys. 7. Eksport ryb i produktów rybnych (mln zł)

Rys. 8. Import ryb i produktów rybnych (mln zł)

Źródło: Rys. 1-6 - European Price Report, Rys. 7-8 - dane CAAC.

Rynek żywnościowy

Krystyna Świetlik

Wrzesień br. był czwartym kolejnym miesiącem sezonowego spadku cen żywności. We wrześniu w porównaniu z sierpnem br. łączne ceny detaliczne artykułów żywnościowych i napojów bezalkoholowych obniżyły się o 0,2%, w tym żywności o 0,3%. Najbardziej potaniały owoce (o 6,3%), w tym jabłka o 21,4%. Zmalały ceny cukru (o 3,2%), mięsa drobiowego i wieprzowego (odpowiednio o 2,6% i 0,3%), mąki (o 0,6%), olejów roślinnych i ryżu (po 0,5%) oraz artykułów mleczarskich (o 0,2%). Nie zmieniły się ceny pieczywa. Wzrosły ceny owoców cytrusowych (o 4,5%), warzyw (o 2,5%), masła (o 0,5%), mięsa wołowego (o 0,4%), wędlin (o 0,2%) oraz ryb i jaj (po 0,3%).

Od grudnia 2008 r. do września 2009 r. ceny detaliczne artykułów żywnościowych i napojów bezalkoholowych wzrosły o 1,9%, tj. w stopniu ponad dwukrotnie większym niż w analogicznym okresie przed rokiem (0,8%). Głównymi czynnikami sprzyjającymi wzrostowi cen żywności w br. były: spadek krajowej podaży artykułów rolno-spożywczych, w tym zwłaszcza mięsa, cukru i niektórych warzyw oraz podrożenie importu na skutek wcześniejszej deprecjacji kursu złotego. Czynnikiem hamującym tempo wzrostu cen żywności był słabnący popyt konsumpcyjny.

We wrześniu 2009 r., w porównaniu z grudniem 2008 r., najbardziej wzrosły ceny jaj (o 9,6%) oraz mięsa i przetworów mięsnych (o 9,0%), w tym mięsa wieprzowego o 7,6%, wołowego o 11,2%, a drobiowego o 16,3%. Ceny ryb i przetworów rybnych zwiększyły się o 8,7%, a cukru i wyrobów cukierniczych o 4,7%, w tym cukru o 9,0%. Pieczywo i produkty zbożowe podrożały średnio o 1,8%, w tym ryż i makarony po 4,0%, przy niewielkim wzroście cen pieczywa (o 0,9%). Za tłuszcze jadalne we wrześniu 2009 r. konsumenci płacili średnio o 1,0% mniej niż w końcu 2008 r. Spadkowi cen masła (o 1,3%) oraz margaryn (o 2,8%) i olejów (o 1,4%) towarzyszył wydatny wzrost cen tłuszczów wieprzowych surowych i topionych, tj. smalcu i słoniny (o 7,1%). Potaniały artykuły mleczarskie (o 1,7%), w tym zwłaszcza sery dojrzewające (o 3,6%) oraz owoce (o 4,2%) i warzywa (o 16,8%), w tym ziemniaki o 11,0%.

W okresie trzech pierwszych kwartałów 2009 r. średni poziom cen żywności i napojów bezalkoholowych był o 4,3% wyższy niż w analogicznym okresie 2008 r. Najwyższy wzrost (o 9,1%) osią-

gnęły ceny mięsa, w tym wieprzowego o 9,7%, wołowego o 9,5%, a drobiowego o 10,8%. Istotnie podrożały ryby (o 8,0%) i jaja (o 7,2%). Ceny cukru i wyrobów cukierniczych zwiększyły się o 7,3%, w tym cukru o 17,8%, a wyrobów cukierniczych o 3,9%. Za warzywa w okresie styczeń-wrzesień 2009 r. konsumenci musieli zapłacić o 6,8% więcej, a za pieczywo i produkty zbożowe 4,0% więcej niż rok wcześniej. Droższe niż przed rokiem były tłuszcze wieprzowe (o 24,0%), oleje (o 6,5%) i margaryny (o 2,4%), a tańsze masło (o 7,3%). Zmalały średnie ceny artykułów mleczarskich (o 3,0%) i owoców (o 6,3%).

Wzrost cen żywności w okresie styczeń-wrzesień 2009 r., w stosunku do analogicznego okresu przed rokiem przewyższył stopę inflacji o 0,8 pkt proc. Żywność podrożała bardziej, niż wszystkie pozostałe grupy towarów i usług konsumpcyjnych, z wyjątkiem użytkowania mieszkania (7,8%), nośników energii (11,9%) oraz towarów i usług w zakresie restauracji i hoteli (5,3%).

W okresie trzech kwartałów 2009 r., w stosunku do analogicznego okresu 2008 r., średnie ceny artykułów żywnościowych i napojów bezalkoholowych wzrosły w stopniu zbliżonym do wzrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw (4,3% wobec 4,6%). Zwiększyła się siła nabywczą płac w odniesieniu m.in. do artykułów mleczarskich, mąki, masła, margaryn, jabłek i owoców cytrusowych. Zmniejszyły się natomiast możliwości nabycia za przeciętną płacę m.in. mięsa i wędlin, ryb, jaj, olejów, pieczywa, makaronów, kasz, ryżu, warzyw i ziemniaków oraz cukru i wyrobów cukierniczych. Korzystniej kształtowały się możliwości nabywcze osób utrzymujących się ze świadczeń społecznych.

Przewiduje się, że wzrost cen żywności w ostatnich miesiącach 2009 r. będzie wolniejszy niż przed rokiem. Sprzyjać temu będą m.in. niższe ceny zbóż, rzepaku, mięsa i cukru, oczekiwana stabilizacja cen surowców rolno-spożywczych na rynkach światowych na niskim poziomie, spowolnienie dynamiki eksportu oraz bariera popytu wewnętrznego, nasilająca się pod wpływem negatywnych tendencji na rynku pracy i pogorszenia sytuacji dochodowej ludności.

Tab. 1. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych we wrześniu 2009 r.

Wyszczególnienie	IX 2009			I-IX 2009
	VIII 2009=100	XII 2008=100	IX 2008=100	I-IX 2008=100
O G Ó Ł E M	100,0	103,1	103,4	103,5
Żywność i napoje bezalkoholowe	99,8	101,9	103,6	104,3
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	100,3	107,6	109,4	109,7
Odzież i obuwie	101,7	92,9	92,4	92,2
Mieszkanie	100,2	104,5	106,4	107,8
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	100,2	105,3	107,6	109,4
W tym nośniki energii	100,3	105,3	108,9	111,9
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	100,2	101,8	102,0	102,0
Zdrowie	100,3	102,9	103,3	103,1
Transport	99,2	107,4	99,0	95,9
w tym paliwa do prywatnych środków transportu	98,7	113,3	95,1	89,9
Łączność	100,0	99,9	99,8	99,8
Rekreacja i kultura	99,5	103,2	103,0	102,1
Edukacja	101,1	101,6	102,8	103,7
Restauracje i hotele	100,3	103,6	104,6	105,3
Inne towary i usługi	100,2	102,8	103,2	102,3

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Wskaźniki cen podstawowych grup żywności we wrześniu 2009 r.

Wyszczególnienie	IX 2009			I-IX 2009
	VIII 2009=100	IX 2008=100	XII 2008=100	I-IX 2008=100
Żywność (bez napojów)	99,7	103,6	101,7	104,4
Pieczywo i produkty zbożowe	100,0	102,2	101,8	104,0
Pieczywo	100,0	101,6	100,9	103,7
Ryż	99,5	104,7	104,0	118,5
Makarony	99,9	104,7	104,1	106,5
Mięso i przetwory	99,6	108,4	109,0	109,2
Mięso wieprzowe	99,7	107,4	107,6	109,7
Mięso wołowe	100,4	111,9	111,2	109,5
Drób	97,4	110,5	116,3	110,8
Przetwory mięsne i wędliny	100,2	107,7	107,4	108,2
Ryby	100,3	110,6	108,7	108,0
Mleko, sery i jaja	99,9	99,0	99,7	98,3
Artykuły mleczarskie	99,8	97,3	98,3	97,0
Mleko	99,8	98,9	99,4	99,3
Sery twarogowe	99,9	99,1	99,3	98,7
Sery dojrzewające i topione	99,8	94,2	96,4	90,9
Jaja	100,3	110,5	109,6	107,2
Oleje i pozostałe tłuszcze	100,0	99,1	99,0	101,2
Masło	100,5	97,3	98,7	92,7
Pozostałe tłuszcze zwierzęce	99,9	114,8	107,1	124,0
Margaryna i inne tłuszcze roślinne	99,9	96,9	97,2	102,4
Oleje roślinne	99,5	98,9	98,6	106,5
Owoce	93,7	99,6	95,8	93,7
Jablka	78,6	98,9	122,8	62,6
Owoce cytrusowe	104,5	112,4	126,6	95,9
Banany	97,7	119,0	112,4	121,9
Warzywa	102,5	98,9	83,2	106,8
Ziemniaki	96,3	84,5	89,0	111,6
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze	99,4	107,3	104,7	107,3
Cukier	96,8	118,8	109,0	117,8
Napoje bezalkoholowe	100,3	103,8	103,9	103,3

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy ^a (miesiąc poprzedni = 100)

Wyszczególnienie	Miesiące												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2006	100,3	100,3	99,8	100,7	101,3	98,9	98,5	100,7	100,6	100,8	100,2	99,7
	2007	101,1	100,7	100,8	100,9	101,2	99,0	98,4	99,4	102,4	101,7	101,5	100,3
	2008	101,1	100,2	100,4	100,7	101,2	99,4	98,9	98,4	100,6	100,8	100,7	100,8
	2009	101,1	100,6	101,9	101,6	100,7	98,9	98,8	98,7	99,8			
Pieczywo i produkty zbożowe	2006	100,0	100,1	100,0	99,9	100,0	100,2	100,1	100,1	102,8	101,3	100,4	100,0
	2007	100,4	100,8	100,4	100,2	100,2	100,3	100,2	100,3	104,2	102,6	100,9	100,7
	2008	100,8	100,8	100,4	100,7	101,0	100,9	100,6	100,5	100,3	100,1	100,4	100,0
	2009	100,5	100,1	100,1	100,3	100,2	100,2	100,2	100,1	100,0			
Mięso	2006	99,5	99,2	98,1	99,6	101,3	99,8	101,1	102,8	100,4	98,7	99,1	98,8
	2007	101,9	100,5	101,1	99,4	100,2	100,8	103,1	100,5	100,5	99,8	99,8	98,7
	2008	101,4	99,2	100,4	100,0	100,8	102,0	100,7	100,8	100,6	99,9	99,7	99,9
	2009	102,5	99,9	102,5	101,6	100,4	101,2	101,0	100,1	99,6			
Ryby	2006	100,2	100,1	100,1	100,1	100,0	100,2	100,1	100,1	100,4	100,1	100,2	99,9
	2007	100,2	100,2	100,1	100,0	100,0	100,1	100,2	100,1	100,2	100,2	100,4	100,2
	2008	100,5	100,2	100,2	100,4	100,1	99,9	100,2	100,2	100,1	100,4	101,0	100,4
	2009	101,0	101,1	101,6	101,4	101,1	100,7	100,8	100,4	100,3			
Mleko, sery, jaja	2006	100,2	100,1	100,1	99,8	100,0	99,6	99,9	99,8	100,5	100,3	100,3	100,1
	2007	100,4	100,1	100,2	100,2	100,2	100,2	100,5	101,2	103,4	103,4	102,5	101,2
	2008	101,0	100,2	100,0	100,0	99,7	99,5	99,8	99,6	99,9	99,9	99,7	99,7
	2009	99,7	99,8	100,4	100,4	100,1	99,7	99,9	99,8	99,9			
Tłuszcze	2006	100,1	99,8	99,6	99,5	100,1	99,8	100,1	100,3	100,2	100,2	99,9	99,7
	2007	100,4	100,0	99,9	99,8	100,2	100,1	101,5	101,8	104,2	103,5	102,6	100,6
	2008	100,1	99,0	99,7	100,4	99,7	100,9	100,8	100,6	100,5	100,2	100,0	99,9
	2009	100,2	99,5	100,0	99,2	100,3	100,0	99,6	100,2	100,0			
Owoce	2006	99,2	100,6	101,6	104,1	109,6	89,8	105,4	94,9	89,5	102,5	102,2	100,5
	2007	98,0	101,4	102,1	105,0	112,5	92,4	101,3	101,5	103,6	104,9	100,0	97,0
	2008	103,5	103,0	102,5	103,7	104,8	83,7	97,3	87,3	96,9	103,1	100,4	105,1
	2009	96,9	103,4	110,6	105,6	108,0	88,7	102,7	88,7	93,7			
Warzywa	2006	104,9	104,8	102,0	105,2	104,1	95,4	79,7	100,5	104,7	108,3	102,9	101,2
	2007	105,2	103,7	103,0	107,2	103,8	92,5	75,2	86,1	107,9	103,4	110,0	106,0
	2008	101,2	100,3	101,6	103,7	104,7	97,3	86,3	84,7	106,5	108,2	108,4	107,0
	2009	104,7	103,5	103,2	106,8	99,3	92,5	81,9	90,3	102,5			
Cukier i wyroby cukiernicze	2006	100,1	99,8	100,0	100,1	100,3	100,3	100,6	101,9	101,0	100,2	99,4	98,8
	2007	99,8	99,7	99,7	99,8	100,1	99,6	99,7	99,7	100,3	100,6	100,5	100,2
	2008	100,3	100,0	99,5	99,5	100,4	99,8	99,8	99,8	100,3	101,3	100,7	100,5
	2009	100,3	101,1	103,8	101,3	100,2	99,6	99,7	99,4	99,4			
Cukier	2006	99,9	99,4	99,8	100,5	100,9	100,5	101,7	105,0	102,5	100,3	98,4	97,2
	2007	98,9	99,2	99,0	99,4	99,6	98,9	98,6	99,1	99,8	100,1	100,4	100,0
	2008	99,7	98,6	96,8	96,8	99,4	97,9	98,1	99,2	100,4	104,4	102,8	101,6
	2009	100,2	103,9	112,8	104,4	99,4	97,7	97,0	97,4	96,8			
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2006	100,2	100,0	99,9	100,7	100,5	99,7	100,0	100,3	100,2	100,1	100,0	99,8
	2007	100,4	100,3	100,5	100,5	100,5	100,0	99,7	99,6	100,8	100,6	100,7	100,3
	2008	100,7	100,4	100,4	100,4	100,8	100,2	100,0	99,6	100,3	100,4	100,2	99,9
	2009	100,5	100,9	100,7	100,7	100,5	100,2	100,1	99,6	100,0			
III. Średnia płaca ^a	2006	88,6	102,2	103,5	98,3	99,2	103,0	100,9	98,6	100,0	101,8	103,8	109,7
	2007	88,0	100,9	106,1	97,7	99,7	103,3	100,8	99,7	99,1	103,2	104,8	105,0
	2008	91,5	102,1	103,7	99,8	97,8	104,8	100,4	98,0	100,2	102,2	102,4	103,0
	2009	93,8	99,4	104,3	98,9	96,9	102,9	102,3	97,2	100,4			

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób
Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy ^a (miesiąc analogiczny = 100)

Wyszczególnienie	Miesiące												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2006	99,1	99,8	99,3	99,4	99,8	99,5	100,2	101,8	102,4	102,2	102,2	101,8
	2007	102,8	103,2	104,3	104,6	104,3	104,4	104,4	102,8	105,1	106,6	107,6	107,9
	2008	107,8	107,3	107,0	106,8	107,0	107,6	107,8	106,9	105,1	104,0	102,9	103,2
	2009	103,1	103,4	104,8	105,6	105,2	104,7	104,0	104,5	103,6			
Pieczywo i produkty zbozowe	2006	99,4	99,4	99,6	99,5	99,7	99,9	100,1	100,2	103,0	104,3	104,8	104,9
	2007	105,2	105,9	106,4	106,7	106,9	107,1	107,2	107,4	109,0	106,9	111,0	111,8
	2008	112,0	112,0	112,0	112,6	113,5	114,2	114,9	114,9	110,7	108,0	107,4	106,6
	2009	106,3	105,6	105,3	104,9	104,0	103,2	102,8	102,4	102,2			
Mięso	2005	94,6	95,2	93,6	93,6	94,6	94,6	95,8	97,7	98,0	97,9	98,7	98,7
	2006	101,1	102,3	105,6	105,0	103,7	104,7	106,8	104,3	104,5	105,9	106,6	106,5
	2007	105,9	104,6	104,0	104,5	105,2	106,5	104,0	104,3	104,3	104,3	104,1	105,4
	2008	106,4	107,1	109,3	111,2	110,7	109,8	110,1	109,4	108,4			
Ryby	2005	102,2	102,1	102,2	102,0	101,8	101,8	101,9	101,8	101,9	101,6	101,7	101,6
	2006	101,5	101,6	101,6	101,6	101,7	101,6	101,6	101,6	101,4	101,6	101,8	102,1
	2007	102,4	102,3	102,7	102,8	102,8	102,7	102,7	102,8	102,6	102,9	103,4	103,7
	2008	104,0	105,0	106,4	107,5	108,6	100,7	110,0	110,3	110,6			
Mleko, sery, jaja	2005	99,6	99,5	99,7	99,8	100,1	100,1	100,4	100,3	100,2	100,4	100,7	100,7
	2006	100,8	100,8	100,9	101,3	101,5	102,2	102,9	104,3	107,4	110,7	113,1	114,4
	2007	114,9	115,0	114,7	114,4	113,9	113,1	112,3	110,5	106,7	103,1	100,3	98,8
	2008	97,6	97,2	97,7	98,1	98,4	98,7	98,8	98,9	100,0			
Tłuszcze	2005	96,0	96,2	96,5	96,5	97,3	97,5	97,7	98,2	98,5	98,8	100,9	99,2
	2006	99,5	99,8	100,0	100,3	100,4	100,7	102,1	103,6	107,8	111,4	114,3	115,3
	2007	115,0	113,8	113,6	114,2	113,6	114,6	113,9	112,6	108,6	105,1	102,4	101,8
	2008	102,2	102,7	102,9	101,7	102,2	101,2	99,9	99,5	99,1			
Owoce	2005	106,0	107,2	106,0	104,0	105,4	104,4	107,0	108,9	100,1	96,7	97,1	97,8
	2006	98,4	99,1	100,0	101,9	104,5	104,2	103,2	108,8	126,1	131,0	126,9	120,0
	2007	127,4	130,7	130,2	128,6	118,6	110,5	104,0	92,1	87,5	84,8	83,9	88,9
	2008	83,3	83,5	90,5	90,4	96,0	102,8	99,5	100,9	99,6			
Warzywa	2005	110,1	114,4	111,5	112,7	111,7	107,8	110,5	122,5	128,2	121,3	115,9	110,9
	2006	112,7	111,3	111,6	114,1	111,6	109,4	103,2	86,7	93,0	92,9	96,2	97,4
	2007	93,6	90,9	90,0	87,6	90,8	96,6	108,9	107,9	106,8	109,8	106,0	106,3
	2008	108,7	111,4	112,4	115,2	108,5	102,2	96,7	104,6	98,9			
Cukier i wyroby cukiernicze	2005	96,7	97,5	98,8	99,2	99,4	100,2	100,9	103,0	103,8	103,7	103,3	102,5
	2006	102,1	101,9	101,6	101,3	101,1	100,5	99,6	97,5	96,9	97,3	98,4	99,7
	2007	100,6	100,9	100,6	100,3	100,6	100,7	100,8	100,9	100,9	101,7	101,9	102,1
	2008	102,2	103,3	107,7	109,6	109,4	109,1	108,8	108,3	107,4			
Cukier	2005	89,4	91,5	94,8	96,4	97,3	99,2	101,4	107,3	109,3	109,2	107,9	106,0
	2006	105,0	104,8	104,0	102,8	101,5	99,8	96,9	91,4	89,0	88,9	90,7	93,2
	2007	94,0	93,4	91,3	88,9	88,8	87,9	87,4	87,5	88,0	91,8	94,1	95,6
	2008	96,0	101,1	117,9	127,2	127,2	126,9	125,5	123,2	118,8			
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2005	100,6	100,7	100,4	100,7	100,9	100,8	101,1	101,6	101,6	101,2	101,4	101,4
	2006	101,6	101,9	102,5	102,3	102,3	102,6	102,3	101,5	102,3	103,0	103,6	104,0
	2007	104,0	104,2	104,1	104,0	104,4	104,6	104,8	104,8	104,5	104,2	103,7	103,3
	2008	102,8	103,3	103,6	104,0	103,6	103,5	103,6	103,7	103,4			
III. Średnia płaca ^a	2006	103,6	104,8	105,4	104,0	105,2	104,5	105,6	105,3	105,1	104,7	103,1	108,5
	2007	107,8	106,4	109,1	108,4	108,9	109,3	109,3	110,5	109,5	111,0	112,0	107,2
	2008	111,5	112,8	110,2	112,6	110,5	112,0	111,6	109,7	110,9	109,8	107,4	105,4
	2009	108,1	105,1	105,7	104,8	103,8	102,0	103,9	103,0	103,3			

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób

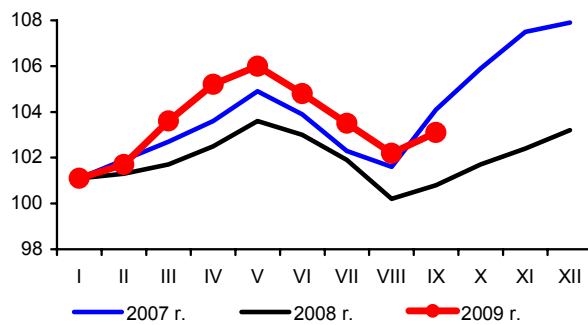
Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Miesięczne ceny detaliczne wybranych artykułów żywnościowych

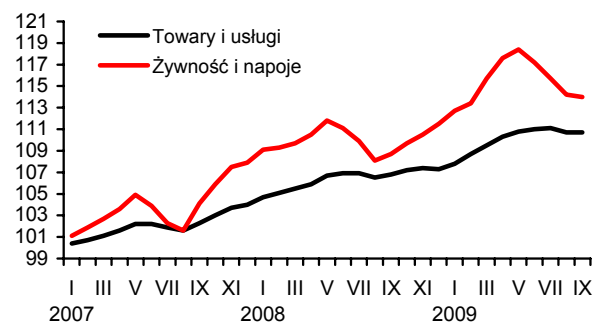
Wyszczególnienie a – 2008 r. b – 2009 r.		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
		w złotych											
Ryż – 1 kg	a	3,26	3,33	3,38	3,46	3,69	3,97	4,21	4,38	4,48	4,55	4,58	4,60
	b	4,58	4,60	4,62	4,71	4,74	4,72	4,72	4,70	4,66			
Chleb mieszany – 0,5 kg	a	1,75	1,76	1,76	1,77	1,79	1,82	1,83	1,84	1,85	1,85	1,85	1,85
	b	1,87	1,87	1,87	1,87	1,88	1,88	1,88	1,89	1,88			
Makaron – 250 g	a	1,97	2,00	2,01	2,04	2,07	2,10	2,12	2,13	2,15	2,15	2,16	2,15
	b	2,17	2,16	2,17	2,19	2,18	2,20	2,19	2,20	2,19			
Mąka pszenna „Poznańska” – 1kg	a	1,97	2,00	2,03	2,05	2,06	2,07	2,08	2,09	2,09	2,08	2,04	2,01
	b	2,00	1,99	1,97	1,95	1,95	1,93	1,94	1,92	1,92			
Mięso wołowe z kością (rostbef) – 1kg	a	17,82	17,94	17,93	18,02	18,10	18,14	18,23	18,21	18,35	18,38	18,40	18,42
	b	18,61	18,79	19,18	19,53	19,70	19,84	20,08	20,14	20,19			
Mięso wołowe bez kości (z udźca) – 1kg	a	23,28	23,28	23,43	23,46	23,55	23,72	23,68	23,70	23,90	23,84	23,96	24,03
	b	24,42	24,59	25,24	25,68	26,00	26,15	26,45	26,55	26,65			
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – 1 kg	a	14,13	13,70	13,83	13,90	12,00	14,94	14,93	15,00	15,09	14,89	14,61	14,62
	b	14,94	14,69	15,03	15,50	15,83	15,63	15,88	15,76	15,60			
Kurczę patroszone – 1 kg	a	5,95	6,02	6,36	6,21	6,35	6,32	6,51	6,51	6,37	6,11	5,93	5,83
	b	6,91	6,72	7,12	7,28	6,95	7,39	7,33	7,22	6,90			
Szynka wieprzowa gotowana – 1 kg	a	20,35	20,25	20,07	20,08	20,31	20,68	20,70	20,94	20,97	21,11	21,13	21,06
	b	21,11	21,32	21,66	21,93	21,92	22,08	22,35	22,35	22,38			
Kiełbasa „Toruńska” – 1kg	a	12,27	12,13	12,11	12,22	12,37	12,64	12,75	12,83	12,96	12,96	13,02	13,04
	b	13,13	13,15	13,41	13,49	13,78	13,83	14,11	14,16	14,23			
Filety mrożone z mintaja, niepanierowane, na wagę – 1 kg	a	12,80	12,79	12,72	12,74	12,75	12,69	12,64	12,68	12,71	12,86	13,26	13,63
	b	13,91	14,43	14,89	15,28	15,28	15,37	15,55	15,62	15,71			
Mleko 3,0-3,5% tł., sterylizowane, w kartonie – 1 l	a	2,81	2,83	2,84	2,84	2,83	2,83	2,81	2,80	2,79	2,78	2,75	2,74
	b	2,76	2,75	2,74	2,72	2,74	2,73	2,72	2,71	2,71			
Jogurt naturalny – 150 g	a	1,00	1,01	1,02	1,02	1,02	1,02	1,03	1,04	1,04	1,04	1,05	1,04
	b	1,02	1,00	0,99	0,98	0,96	0,96	0,96	0,95	0,96			
Ser twarogowy półtłusty – 1 kg	a	11,66	11,72	11,71	11,78	11,78	11,77	11,81	11,82	11,84	11,83	11,85	11,84
	b	11,85	11,86	11,83	11,71	11,74	11,76	11,81	11,87	11,83			
Ser dojrzewający „Gouda” – 1 kg	a	22,08	21,29	20,82	19,90	19,23	18,42	18,09	17,54	17,47	17,35	17,00	16,70
	b	16,32	16,25	16,14	16,15	16,14	16,02	15,83	15,80	15,57			
Śmietana 30% tł. (kremówka) – 500g	a	5,21	5,21	5,19	5,23	5,27	5,21	5,18	5,17	5,17	5,23	5,24	5,20
	b	5,21	5,22	5,17	5,13	5,16	5,14	5,16	5,17	5,16			
Jaja świeże – 1 szt.	a	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,39	0,40	0,40	0,40
	b	0,40	0,41	0,42	0,44	0,44	0,44	0,44	0,43	0,44			
Masło 82,0-82,5% tł. „Extra” świeże, w kostkach 200 g	a	4,07	3,94	3,86	3,78	3,67	3,65	3,61	3,58	3,57	3,54	3,52	3,50
	b	3,49	3,46	3,45	3,40	3,43	3,42	3,39	3,40	3,42			
Margaryna do smarowania pieczywa (np. „Rama”) – 400 g	a	3,09	3,17	3,31	3,39	3,41	3,51	3,67	3,75	3,78	3,79	3,80	3,79
	b	3,81	3,81	3,79	3,75	3,75	3,72	3,68	3,66	3,67			
Olej rzepakowy krajowy – 1l	a	5,44	5,54	5,77	5,96	6,03	6,10	6,16	6,20	6,17	6,14	6,16	6,12
	b	6,17	6,17	6,17	6,12	6,18	6,17	6,14	6,13	6,08			
Ślonina – 1 kg	a	3,53	3,52	3,49	3,49	3,50	3,60	3,72	3,92	4,22	4,58	4,78	4,85
	b	4,88	4,98	5,23	5,28	5,27	5,31	5,43	5,39	5,38			
Smalec bez dodatków – 250 g	a	1,18	1,18	1,20	1,20	1,21	1,22	1,26	1,30	1,37	1,43	1,46	1,48
	b	1,48	1,49	1,48	1,49	1,50	1,49	1,49	1,49	1,48			
Cukier biały kryształ – 1 kg	a	2,93	2,90	2,80	2,71	2,69	2,62	2,57	2,54	2,55	2,67	2,75	2,80
	b	2,80	2,91	3,31	3,46	3,44	3,36	3,25	3,17	3,06			
Jabłka – 1 kg	a	3,47	3,57	3,67	3,92	4,25	4,68	4,87	3,23	2,40	2,10	1,95	1,92
	b	1,94	1,93	1,96	2,09	2,60	3,10	3,47	3,01	2,37			

Źródło: Dane GUS

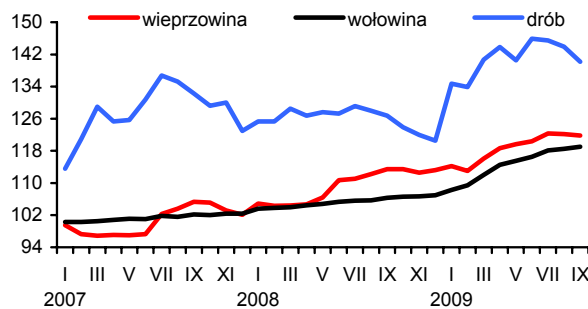
Rys. 1. Wskaźniki cen detalicznych żywności i napojów (XII roku poprzedniego = 100) (w %)

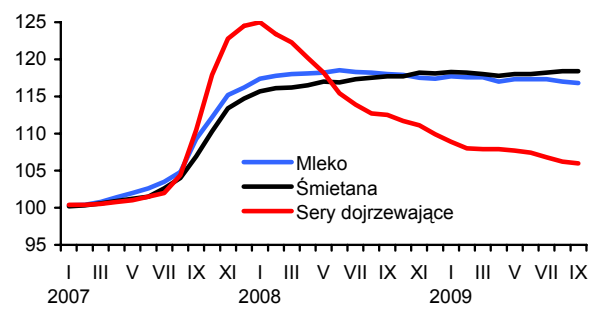
Rys. 2. Dynamika cen detalicznych (XII 2006 = 100) (w %)

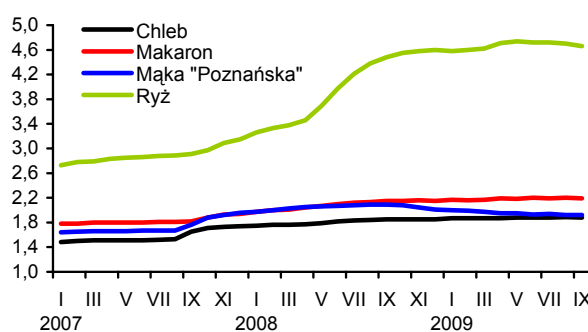
Rys. 3. Dynamika cen detalicznych wybranych rodzajów mięsa (XII 2006 = 100) (w %)

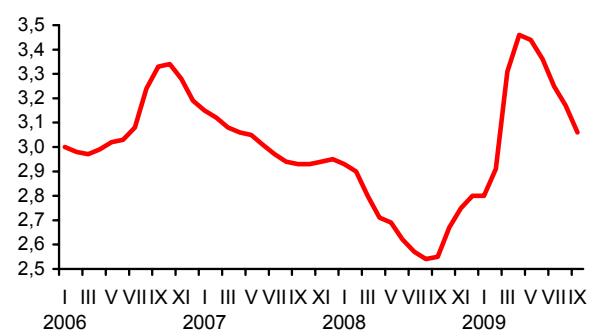
Rys. 4. Dynamika cen detalicznych nabiału (XII 2006 = 100) (w %)

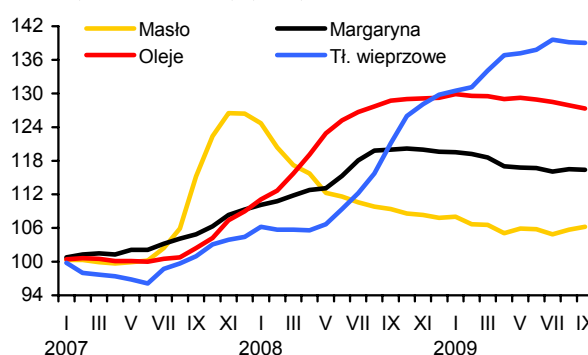
Rys. 5. Ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (w złotych)

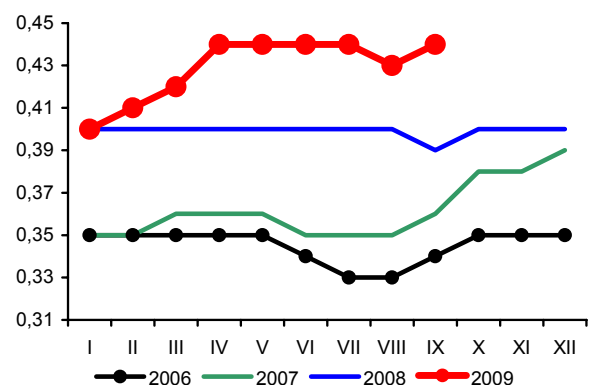
Rys. 6. Ceny detaliczne cukru w zł/kg (cukier biały kryształ)

Rys. 7. Dynamika cen detalicznych tłuszczów (XII 2006 = 100) (w %)

Rys. 8. Ceny detaliczne jaj (w zł za 1 szt.)

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Rynek środków produkcji dla rolnictwa

Aldon Zalewski
Lucyna Mieszkowska

We wrześniu na rynku środków produkcji dla rolnictwa dominowały obniżki cen, które dotyczyły przede wszystkim nawozów mineralnych oraz w mniejszym stopniu pozostałych grup asortymentowych. Nieznacznie poprawiły się relacje cen środków produkcji do cen pszenicy, a pogorszyły się w stosunku do cen trzody chlewnej.

Zwiększa się dynamika spadku cen nawozów mineralnych. Potaniecie nawozów w Polsce jest następstwem globalnego spadku popytu na nawozy w warunkach rosnącej podaży oraz zmniejszonej opłacalności produkcji roślinnej. We wrześniu ceny nawozów mineralnych w Polsce zostały obniżone o 3,7%. Najbardziej potaniał fosforan amonu (o 5,1%) oraz sól potasowa (o 4,6%). Znacząco potaniały również superfosfaty (o 4,3%) oraz nawozy azotowe (3,1-3,5%). Od początku roku nawozy mineralne potaniały o 11,5%, w tym najbardziej obniżono ceny fosforanu amonu (o 26,4%) i mocznika (o 17,3%). Podrożała natomiast sól potasowa (o 9,0%). Mimo to we wrześniu relacje cen nawozów do cen zbóż nadal były bardzo niekorzystne. Na zakup 1 kg NPK należało przeznaczyć równowartość 8,5 kg pszenicy, o 0,5 kg mniej niż w miesiącu poprzednim, ale o 0,4 kg więcej niż przed rokiem i 3-krotnie mniej niż we wrześniu 2007 r.

Nawozy wapniowe podrożały we wrześniu o 1,4%, od początku roku o 10,7%, a w ciągu 12 miesięcy o 12,7%.

Ceny nawozów mineralnych na światowych rynkach¹ systematycznie spadają od września 2008 r. We wrześniu 2009 r. w porównaniu z sierpniem ceny zostały obniżone o 2,5%, w tym najbardziej obniżono ceny mocznika² (o 5,3%). W ciągu 12 miesięcy ceny nawozów na światowych rynkach zostały obniżone o blisko 70%, w tym superfosfatu potrójnego³ o 79%, fosforanu amonu⁴ o 71%, mocznika o 67%, a soli potasowej⁵ o 39%.

Od maja 2009 r. systematycznie zmniejsza się dynamika wzrostu cen środków ochrony roślin, a we wrześniu ceny pozostały na poziomie miesiąca poprzedniego. Preparaty owadobójcze podrożały o 0,6%, grzybobójcze o 0,4%, a ceny herbicydów zostały obniżone o 0,4%. We wrześniu najbardziej podrożało Di-

thane (o 1,7%) i Chwastox (o 1,6%). Potaniał natomiast Roundup (o 4,0%). Od początku roku pestycydy podrożały o 8%, w tym Ditahane o 53,8%.

Kolejny miesiąc taniej materiały budowlane. We wrześniu średni spadek ich cen wyniósł 0,4%. Potaniał tynk Atlas (o 1,6%) oraz dwuteowniki grube (o 1,1%). Podrożały natomiast drzwi płytowe (o 0,6%). Od początku roku materiały budowlane potaniały o 5,2%, w tym najbardziej potaniały materiały ze stali – dwuteowniki o 18,2%, a stal płaska w formie płaskowników o 16,8%.

Taniejące paliwa ropopochodne wpłynęły na spadek średnich cen bezpośrednich nośników energii. Ceny nośników energii w sierpniu zostały obniżone średnio o 0,6%. Najbardziej obniżono cenę oleju opałowego (o 3,1%). Nastąpiła sezonowa podwyżka ceny węgla kamiennego (o 0,7%). Od początku roku bezpośrednio nośniki energii zdrożały średnio o 0,8%. Najbardziej podniesiono ceny benzyn (o 20,8%) oraz energii elektrycznej (o 11,5%). Potaniał koks opałowy (o 20,4%).

Stabilizują się ceny na rynku maszyn rolniczych. Średni spadek ich cen we wrześniu wyniósł 0,2%. Najbardziej potaniały sardzarki 2-rzędowe (o 4,3%) oraz agregaty uprawowe do siewnika (o 2,5%). Podrożały natomiast przyczepy samowładowcze (o 1,1%). Od początku roku maszyny rolnicze podrożały o 3,2%, a w ciągu 12 miesięcy o 3,8%.

- 1 Na podstawie danych Banku Światowego
- 2 Notowania fob Yuzhnyy
- 3 Notowania fob Tunis
- 4 Notowania fob US Gulf
- 5 Notowania fob Vancouver

Tab. 1. Ceny na rynku nawozów mineralnych i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj nawozu	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje 1 kg NPK do:	
		IX 2008	XII 2008	IX 2009	IX 2009 VIII 2009	IX 2009 XII 2008	IX 2009 IX 2008	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Saletrzak 28%N	dt	104,44	109,52	96,56	96,6	88,2	92,5	7,46	7,38
Saletra amonowa 34%N	„	118,88	120,96	104,88	96,9	86,7	88,2	6,67	6,61
Mocznik 46%N	„	159,36	158,60	131,20	96,5	82,7	82,3	6,17	6,11
Superfosfat prosty 20% P ₂ O ₅	„	111,68	122,44	119,20	95,7	97,4	106,7	12,89	12,76
Superfosfat potrójny 40%P ₂ O ₅	„	228,40	240,44	202,88	95,7	84,4	88,8	10,97	10,86
Fosforan amonu 18%N i 46% P ₂ O ₅	„	281,56	296,08	218,04	94,9	73,6	77,4	7,37	7,30
Sól potasowa 60%K ₂ O	„	189,52	194,72	212,32	95,4	109,0	112,0	7,65	7,58
Polifoska 8%N, 24% P ₂ O ₅ , 24% K ₂ O	„	244,28	253,36	218,60	98,7	86,3	89,5	8,44	8,36
Nawóz trójskładnikowy z dodatkiem mikroelementów 10%N, 20%P, 20%K	„	180,16	210,52	196,44	97,7	93,3	109,0	8,50	8,41
Wapno tlenkowe 60%CaO	„	67,21	68,40	75,74	101,4	110,7	112,7	2,73	2,70

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 2. Ceny środków ochrony roślin i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje środka do:	
		IX 2008	XII 2008	IX 2009	IX 2009 VIII 2009	IX 2009 XII 2008	IX 2009 IX 2008	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Actara 25 WG	40 g	25,07	25,29	28,12	100,6	111,2	112,2	6,08	6,02
Dursban 480 EC	1 l	42,39	42,48	47,79	100,9	112,5	112,7	10,34	10,23
Karate Zeon O50 CS	100 ml	22,40	22,67	23,16	100,2	102,2	103,4	5,01	4,96
Decis 2,5 EC	250 ml	27,18	27,32	28,50	100,0	104,3	104,9	6,16	6,10
Dithane M-45	1 kg	22,12	22,1	34,00	101,7	153,8	153,7	7,35	7,28
Zaprawa nasienna „Oxafun T”	0,8 kg	43,11	43,45	45,31	99,6	104,3	105,1	9,80	9,70
Bravo	1 l	46,69	47,17	51,26	100,3	108,7	109,8	11,09	10,98
Miedzian 50 EC	1,5 l	52,27	52,91	54,21	99,9	102,5	103,7	11,72	11,61
Roundup	1 l	45,76	47,19	44,63	96,0	94,6	97,5	9,65	9,56
Granstar	8 g	20,04	20,12	21,10	99,9	104,9	105,3	4,56	4,52
Fusilade Forte	1 l	113,73	113,7	118,63	100,4	104,3	104,3	25,66	25,40
Chwastox extra	1 l	15,55	15,55	16,16	101,6	103,9	103,9	3,49	3,46
Huzar Pak	300 g	201,23	201,51	210,29	99,2	104,4	104,5	45,48	45,03
Środek gryzoniobójczy	1 kg	28,22	28,43	28,44	100,1	100,0	100,8	6,15	6,09

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 3. Ceny środków energii i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje nośników do:	
		IX 2008	XII 2008	IX 2009	IX 2009 VIII 2009	IX 2009 XII 2008	IX 2009 IX 2008	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Węgiel kamienny	t	638,03	698,03	691,86	100,7	99,1	108,4	149,62	148,15
Koks opałowy	t	1032,87	1210,1	963,55	98,1	79,6	93,3	208,38	206,33
Benzyna „Euro Super” 95	1 l	4,46	3,66	4,42	98,4	120,8	99,1	0,96	0,95
Olej napędowy	1 l	4,40	3,69	3,76	99,7	101,9	85,5	0,81	0,81
Olej opałowy, Ekoterm Plus	1 l	3,13	2,5	2,47	96,9	98,8	78,9	0,53	0,53
Gaz propan-butan „LPG”	1 l	2,26	2,07	1,89	99,0	91,3	83,6	0,41	0,40
Olej silnikowy „Sektrol” 20 W/40	1 l	11,58	11,63	11,91	100,3	102,4	102,8	2,58	2,55
Olej silnikowy „Elf” SJ SAE 15W/40	1 l	20,68	20,68	20,73	100,0	100,2	100,2	4,48	4,44
Smar stały (do łożysk)	0,9 kg	11,08	11,05	11,23	100,1	101,6	101,4	2,43	2,40
Płyn do chłodziw „Petrygo”	1 l	10,54	10,6	10,75	100,4	101,4	102,0	2,32	2,30
Energia elektryczna	10 kWh	5,02	5,05	5,63	100,0	111,5	112,2	1,22	1,21

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 4. Ceny na rynku materiałów budowlanych i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje materiałów budowlanych do:	
		IX 2008	XII 2008	IX 2009	IX 2009 VIII 2009	IX 2009 XII 2008	IX 2009 IX 2008	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Cement	50 kg	24,68	24,3	23,48	99,6	96,6	95,1	5,08	5,03
Wapno	1 t	497,07	495,1	490,66	99,7	99,1	98,7	106,11	105,07
Płyta styropianowa PS-E FS 15	1 m ³	149,34	140,34	122,11	99,5	87,0	81,8	26,41	26,15
Stal płaska (płaskownik)	1 t	3891,48	3676,41	3060,17	99,3	83,2	78,6	661,80	655,28
Rura stalowa ocynkowana 12	1 m	12,18	12,24	11,80	100,0	96,4	96,9	2,55	2,53
Dwuteownik gruby	1 t	4172,43	4058,61	3321,53	98,9	81,8	79,6	718,32	711,25
Blacha dachowa	1 m ²	31,62	31,04	29,39	99,9	94,7	92,9	6,36	6,29
Tynk „Atlas”	25 kg	47,84	47,7	48,63	98,4	101,9	101,7	10,52	10,41
Cegła pełna kl. 15	1 szt.	1,46	1,42	1,30	99,2	91,5	89,0	0,28	0,28
Okno z PCV 2 skrzydłowe szklane	1 szt.	711,27	712,34	698,80	99,8	98,1	98,2	151,12	149,64
Tarcica iglasta grubość 19-25 mm	1 m ³	654,19	652,17	622,71	99,7	95,5	95,2	134,67	133,34
Płyta wiórowa 11-18 mm	1 m ²	27,78	27,91	27,60	100,1	98,9	99,4	5,97	5,91
Okno drewniane szklane	1 szt.	1461,91	1474,89	1492,88	99,9	101,2	102,1	322,85	319,67
Drzwi płytowe 2000mmx800 zew.	1 szt.	1310,73	1323,32	1331,50	100,6	100,6	101,6	287,95	285,12

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

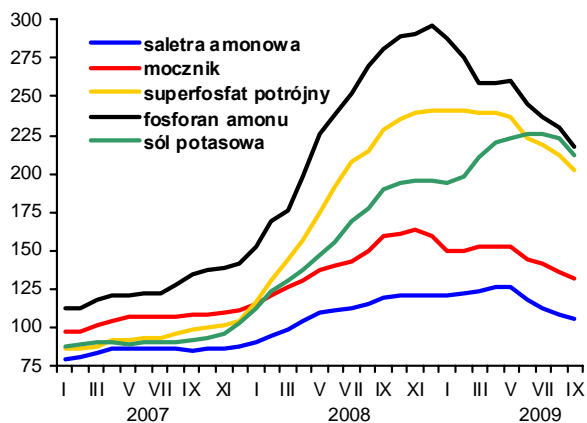
Tab. 5. Ceny jednostkowe maszyn i narzędzi rolniczych oraz relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje środków mech. do:	
	IX 2008	XII 2008	IX 2009	IX 2009 VIII 2009	IX 2009 XII 2008	IX 2009 IX 2008	pszenicy dt	żyw. wiep. dt
Kombajn zbożowy TC 5050	330356,68	317346,63	326273,95	100,8	102,8	98,8	705,61	698,66
Kombajn do ziemniaków	58091,55	59134,83	64678,87	100,9	109,4	111,3	139,88	138,50
Samochód dostawczy	69488,84	68773,50	67336,37	99,8	97,9	96,9	145,62	144,19
Rozrzutnik obornika 1-osiowy	20027,89	20291,73	21300,87	100,0	105,0	106,4	46,07	45,61
Siewnik zbożowy 25 redlic	16005,49	16158,44	16562,77	99,9	102,5	103,5	35,82	35,47
Ciągnik „Ursus” 5314	104227,12	104189,83	104503,92	100,0	100,3	100,3	226,00	223,78
Ciągnik 90 kW	160206,50	159549,78	160738,27	98,7	100,7	100,3	347,62	344,19
Przyczepa do ciągnika samowładowcza	27952,95	27708,61	30071,47	101,1	108,5	107,6	65,03	64,39
Kopaczka elewatorowa	11868,18	12041,07	12202,62	100,5	101,3	102,8	26,39	26,13
Agregat uprawowy do siewnika	14767,44	14542,55	13972,19	97,5	96,1	94,6	30,22	29,92
Kosiarka rotacyjna 1650 mm	5597,70	5655,64	5967,51	100,3	105,5	106,6	12,91	12,78
Glebofryzarka	5525,55	5568,30	5777,97	100,2	103,8	104,6	12,50	12,37
Prasa zbierająca wysokiego zgniotu	37330,89	37826,35	39096,5	100,7	103,4	104,7	84,55	83,72
Opryskiwacz 300 l	2848,38	2862,09	2936,46	100,0	102,6	103,1	6,35	6,29
Agregat uprawowy (kultywator i wał strun.)	5334,59	5322,90	5528,21	99,6	103,9	103,6	11,96	11,84
Rozsiewacz nawozów	1586,78	1624,29	1758,77	99,7	108,3	110,8	3,80	3,77
Sadzarka 2 rzędowa	2718,99	2752,51	2715,14	95,7	98,6	99,9	5,87	5,81
Pług 3 skibowy	4386,03	4531,48	4902,37	100,0	108,2	111,8	10,60	10,50
Kultywator 2,1-2,8 m	1925,12	2004,98	2041,67	100,2	101,8	106,1	4,42	4,37
Dojarka 2 konwie ^a	8239,45	8259,15	8346,94	100,0	101,1	101,3	18,05	95,24
Dojarka z rurociągami ^a	48117,24	48304,94	49224,47	100,0	101,9	102,3	106,45	561,67
Schładzarka do mleka 500 l ^a	16814,22	16736,45	17876,7	100,1	106,8	106,3	38,66	203,98

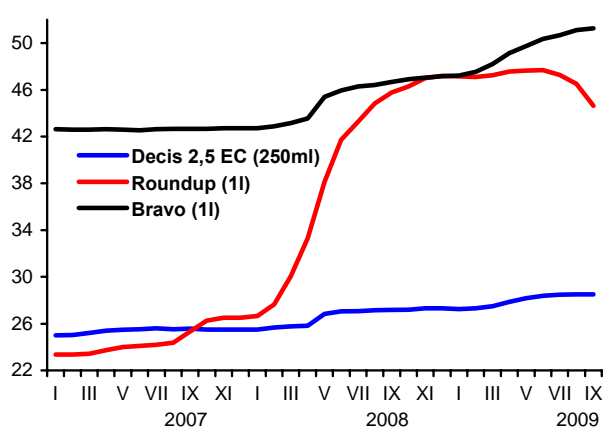
^a zamiast żywca wieprzowego przyjęto mleko w hl.

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

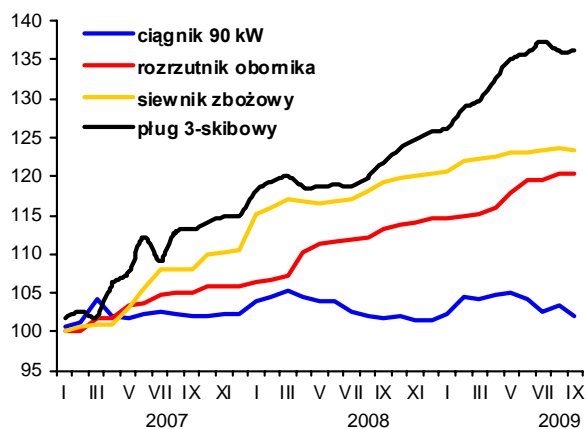
Rys. 1. Ceny wybranych nawozów mineralnych (zł/dt)

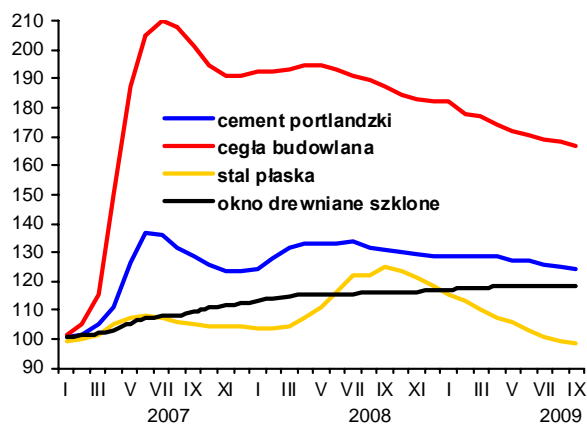
Rys. 2. Ceny wybranych środków ochrony roślin (zł)

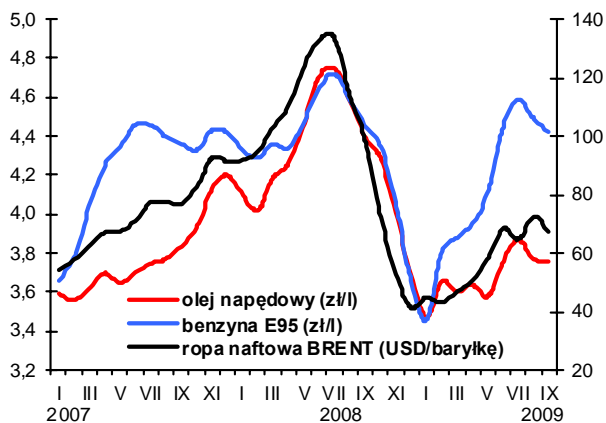
Rys. 3. Dynamika cen wybranych maszyn rolniczych (XII 2006=100)

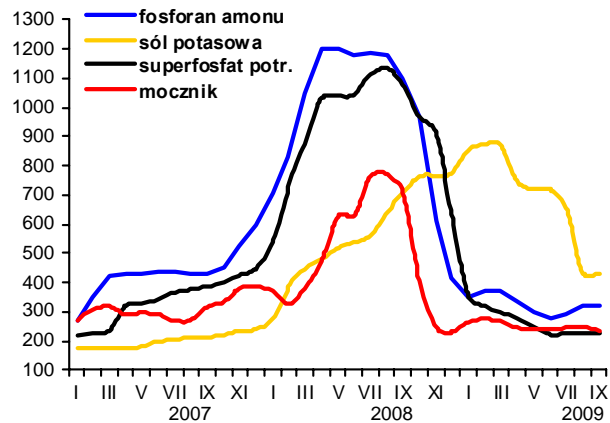
Rys. 4. Dynamika cen wybranych materiałów budowlanych (XII 2006=100)

Rys. 5. Ceny oleju napędowego i benzyny E95 w Polsce oraz światowe ceny ropy naftowej

Rys. 5. Ceny nawozów mineralnych na światowych rynkach (USD/t) według danych Banku Światowego

Rynek usług dla rolnictwa

Magdalena Talarek
Arkadiusz Zalewski

W czerwcu 2009 r. wzrosła liczba przedsiębiorstw usługowych. W końcu II kwartału 2009 r. zarejestrowanych było 24 975 placówek usług rolniczych, o 2,2% więcej niż w I kwartale 2009 r. W ciągu II kwartału o 2,9% zwiększyła się liczba placówek usług mechanizacyjnych, a o 2,2% spadła liczba placówek naprawczych maszyn. Zakładów weterynaryjnych było o 2,8%, a placówek zootechnicznych – o 0,9% więcej niż w marcu 2009 r. W porównaniu do stanu sprzed roku, liczba placówek usług rolniczych wzrosła o 0,2%. W porównaniu do czerwca 2008 r. największy spadek zanotowano w grupie przedsiębiorstw naprawczych maszyn (o 6,1%). Spadła również liczba placówek zootechnicznych (o 1%). Wzrosła natomiast liczba przedsiębiorstw mechanizacyjnych (o 1,4%) oraz przychodni weterynaryjnych (o 0,4%). Udział poszczególnych grup przedsiębiorstw w łącznej ich liczbie nie zmienia się znacząco. Nadal najliczniejszą grupę stanowią placówki usług mechanizacyjnych (48,6%) i weterynaryjnych (32,1%). Zakłady usług zootechnicznych mają 11,6%, a zakłady naprawcze maszyn – 7,7% udział.

Liczba ocenianych krów od kilku lat wykazuje systematyczny trend rosnący. We wrześniu 2009 r. oceną użytkowości mlecznej objętych zostało 577 tys. krów, o 0,5% mniej niż w sierpniu, i o 0,9% więcej niż we wrześniu 2008 r. Średnia wielkość stada w gospodarstwach stosujących ocenę również systematycznie się powiększa. We wrześniu 2009 r. była o 1,3% większa niż rok wcześniej i wyniosła 31,6 sztuk.

Usługami inseminacyjnymi w II kwartale 2009 r. objęto 395 tys. krów, o 4,8% mniej niż w II kwartale ubiegłego roku, jednak o 11,6% więcej niż w I kwartale 2009 r. Udział krów inseminowanych w pogłowie krów ogółem w II kwartale 2009 r. wzrósł do 14,3% z 12,8% I kwartale 2009 r.

W II kwartale 2009 r. liczba unasienianych loch wyniosła 164 tys. i w porównaniu do II kwartału roku poprzedniego była o 24,2% wyższa. Zabiegowi inseminacji zostało poddane 12,2% pogłowia, podczas gdy w poprzednim kwartale było to 11,6%, a w II kwartale 2009 r. tylko 9,8%. Zwiększenie liczby

inseminacji wskazuje na rosnące zainteresowanie chowem trzody chlewnej. Najwięcej loch poddawanych inseminacji jest w południowo-zachodnich województwach Polski.

Ceny usług dla rolnictwa we wrześniu 2009 r. spadły o 0,2% w stosunku do poprzedniego miesiąca, przy czym ceny usług bezpośrednio rolniczych zmniejszyły się o 0,5%, natomiast ceny usług pośrednio rolniczych nie zmieniły się. Wśród usług bezpośrednio rolniczych najbardziej (o 2,8%) zdrożał sprzęt zbóż kombajnem. Spadły natomiast ceny 12 spośród 19 usług wchodzących w skład tej grupy; najbardziej (o 4,5%) spadła cena rozsiewu nawozów sztucznych. Ceny pozostałych usług wzrosły nieznacznie lub nie zmieniły się w porównaniu do sierpnia 2009 r.

Natomiast w grupie usług pośrednich dla rolnictwa najbardziej (o 1,4%) w porównaniu do miesiąca poprzedniego wzrosła jedynie składka ubezpieczenia Autocasco ciągnika. Spośród usług pośrednio rolniczych obniżyły się ceny 11 spośród 15 usług z tej grupy. Najbardziej (o 1%) spadła cena naostrzenia lemiesz.

We wrześniu 2009 r. indeks zmian cen 9 podstawowych produktów rolnych względem zmian cen 34 usług dla rolnictwa¹ wyniósł 98,2.

Relacje cen usług i produktów rolnych zmieniają się. Dla przykładu za rozsiew nawozów mineralnych na obszarze 1 ha, we wrześniu 2009 r. trzeba było zapłacić równowartość 1,8 dt, a rok wcześniej – 1,5 dt pszenicy. Natomiast opłata za 1 godzinę prac murarskich wyrażona w kg żywca trzody wzrosła z 19,9 kg do 20,5 kg we wrześniu 2009 r.

¹ W skład 34 usług dla rolnictwa wchodzi usługi wymienione w przypisie „a” w tabeli 3.

Tab. 1. Popyt na wybrane usługi rolnicze i sieć placówek

Wyszczególnienie		Liczba krów ocenianych tys.	Średnia l. krów w gospod. stosujących ocenę szt.	L. krów inseminowanych ^a tys.	L. loch inseminowanych tys.	L. placówek usług mechanicznych	L. placówek usług naprawczych maszyn	L. placówek usług weterynaryjnych	L. placówek usług zootechnicznych
2005 I-XII		511	29,5	1697	1182	10 053	1 936	8 357	2 939
2006 I-XII		520	30,7	1684	1152	10 761	2 004	8 146	3 001
2007 I-XII		527	30,5	1612	682	11 405	2 064	8 060	2 889
2008 I-XII		567	31,5	1543	539	11 947	2 036	7 947	2 915
2008	X	572	31,2	x	x	x	x	x	x
	XI	571	31,3	x	x	x	x	x	x
	XII	571	31,3	340	155	11 947	2 036	7 947	2 915
2009	I	575	31,5	x	x	x	x	x	x
	II	577	31,6	x	x	x	x	x	x
	III	578	31,6	354	157	11 789	1 969	7 806	2 872
	IV	580	31,7	x	x	x	x	x	x
	V	582	31,8	x	x	x	x	x	x
	VI	582	31,7	395	164	12 126	1 926	8 024	2 899
	VII	581	31,7	x	x	x	x	x	x
	VIII	580	31,6	x	x	x	x	x	x
	IX	577	31,6						
Wskaźnik zmian (%)									
IX 2009 IX 2008		100,9	101,3	x	x	x	x	x	x
IX 2009 VIII 2009		99,5	100,0	x	x	x	x	x	x

^a dane w tej i następujących pozycjach dotyczące okresów kwartalnych umieszczone są w rubrykach odnoszących się do ostatnich miesięcy danego kwartału

Źródło: Dane Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt, MRiRW oraz GUS (REGON).

Tab. 2. Relacje cen produktów rolnych^a do cen usług dla rolnictwa

Wyszczególnienie		Produktów sprzedawanych i usług dla rolnictwa ^b	Produktów sprzedawanych i usług bezpośrednio rolniczych	Produktów roślinnych i usług mechanicznych	Produktów zwierzęcych i usług wet-zoot.	Produktów sprzedawanych i pośrednich usług dla rolnictwa
2005 I-XII		90,9	89,9	83,5	97,4	91,5
2006 I-XII		103,7	100,9	109,0	91,0	105,6
2007 I-XII		111,5	111,9	143,2	108,7	111,2
2008 I-XII		91,8	93,1	82,7	98,2	97,1
2008	X	94,5	94,7	85,9	95,7	94,5
	XI	97,8	97,8	99,3	97,4	97,8
	XII	101,2	101,3	109,1	99,8	101,2
2009	I	99,3	100,2	103,3	99,4	99,1
	II	102,3	102,4	109,6	101,0	102,2
	III	102,4	101,1	96,0	103,2	102,6
	IV	103,5	102,9	101,6	103,9	103,7
	V	97,3	99,1	104,9	95,8	96,7
	VI	103,9	103,7	106,5	99,5	104,0
	VII	98,8	98,4	93,5	99,4	98,9
	VIII	96,8	96,5	88,2	98,0	97,0
	IX	98,2	98,5	96,2	98,4	98,0

^a dla poszczególnych miesięcy wyliczono średni wzrost cen 9 podstawowych produktów rolnych (pszenicy, żyta, ziemniaków (bez okresu styczeń-marzec), kukurydzy, jęczmienia, żywca bydła, trzody chlewnej i drobiu oraz mleka) i cen usług

^b usługi dla rolnictwa dzielą się na usługi bezpośrednio rolnicze (w tym mechaniczne i weterynaryjno-zootechniczne) oraz pośrednie usługi dla rolnictwa (por. tab. 3)

Źródło: Dane GUS i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 3. Dynamika cen usług dla rolnictwa

Rodzaje usług	2006				2007				2008				2009				IX 2009		I-IX 2009											
	I-XII		I-XII		I-XII		I-XII		I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII		IX		IX 2008		I-IX 2008	
	% wobec poprzedniego okresu																													
Wskaźnik zmian cen usług	103,7	103,7	108,1	100,5	100,2	100,3	99,9	101,3	100,4	100,5	100,4	100,4	99,7	100,4	100,5	100,2	100,2	100,4	100,6	100,2	100,2	100,2	100,2	100,2	99,8	102,8	102,8	104,2		
I. Usługi bezpośrednio rolnicze ^a	106,5	103,4	110,7	100,5	100,0	100,3	100,2	100,4	100,3	100,5	101,7	100,9	97,9	100,3	101,7	100,2	100,6	100,6	100,6	100,6	100,6	100,6	100,6	100,5	99,5	101,8	101,8	104,0		
1. mechanizacyjne	107,1	102,9	111,0	100,6	100,0	100,1	99,8	99,8	100,1	104,0	100,8	96,7	96,7	101,1	100,6	100,6	100,6	101,1	100,6	100,6	100,6	100,6	100,6	100,6	99,4	101,4	101,4	103,9		
a. uprawowe	106,9	103,9	110,7	100,4	99,9	100,3	100,3	98,9	100,1	100,0	100,0	103,1	103,1	104,8		
b. siewu-sadzenia	108,1	105,1	105,4	100,5	100,0	100,6	96,6	101,2	98,8	103,4	109,5	109,5	107,1		
c. chemiczne	106,2	103,6	109,3	100,7	100,0	100,0	99,8	99,8	100,1	104,0	101,5	96,2	96,2	101,8	100,4	102,3	102,3	101,8	100,4	100,4	100,4	102,3	97,8	103,3	103,3	107,1	107,1	107,1		
d. zbioru plodów	107,5	101,3	114,1	100,6	99,9	100,1	100,3	98,9	98,9	98,9	99,5	99,5	
2. usługi robocizny przy pracach polowych	101,6	115,0	124,8	100,4	100,0	100,1	103,4	98,5	100,0	100,0	102,0	102,0	102,0	102,9	102,9	
3. usługi w zakresie produkcji zwierzęcej	104,2	102,1	104,9	100,4	100,3	100,5	100,4	100,8	100,4	100,2	100,2	100,2	100,7	100,4	100,2	100,2	100,2	100,1	100,1	100,2	100,2	100,1	100,1	99,9	103,8	103,8	105,1	105,1		
a. weterynaryjne	106,1	101,5	104,1	100,3	100,5	100,4	100,5	100,5	100,2	100,4	100,4	100,1	100,9	100,1	100,4	100,4	100,3	100,0	100,3	100,3	100,3	100,1	100,1	99,9	104,0	104,0	104,5	104,5		
b. inseminacyjne	102,3	102,6	105,8	100,8	99,5	100,7	100,3	101,4	100,6	99,9	100,3	100,4	100,4	100,6	99,9	100,3	100,3	100,3	100,3	100,0	100,0	100,1	100,1	99,9	103,7	103,7	105,7	105,7		
II. Pośrednie usługi dla rolnictwa ^a	101,8	104,0	106,2	100,4	100,2	100,3	99,9	101,5	100,4	100,2	100,2	100,4	100,4	100,4	100,2	100,2	100,3	100,3	100,3	100,1	100,1	100,0	100,0	100,0	103,6	103,6	104,4	104,4		
1. transportowe	96,8	104,8	105,6	100,0	100,2	99,8	100,6	99,4	100,0	100,9	100,1	99,9	99,9	102,3	100,3	100,3	100,3	102,3	100,0	100,0	100,0	99,7	100,3	103,2	103,2	103,2	103,5	103,5		
2. naprawcze	102,8	104,1	106,3	100,4	100,3	100,8	99,9	100,7	101,2	100,6	100,5	100,5	100,5	100,2	100,2	100,2	100,2	100,2	99,2	99,2	100,5	100,5	99,5	104,0	104,0	105,4	105,4	105,4		
3. budowlano-remontowe	103,4	107,4	107,2	100,7	100,3	100,5	99,9	103,2	100,6	100,3	100,6	100,2	100,2	100,0	100,0	100,5	100,2	100,0	100,5	100,2	100,2	100,2	99,8	106,3	106,3	108,0	108,0	108,0		
4. młynarskie ^b	101,3	103,9	106,7	102,0	100,7	100,3	100,0	101,0	102,1	101,5	101,4	100,0	100,0	101,5	101,5	101,4	100,0	101,5	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	108,8	108,8	109,5	109,5	109,5		
5. handlowe	103,6	101,9	102,7	100,1	99,9	99,8	100,0	101,6	100,1	99,9	100,6	100,6	100,5	100,2	100,2	100,2	100,2	100,2	100,2	100,2	100,2	100,1	99,9	103,1	103,1	102,3	102,3	102,3		
6. finansowe	100,7	101,2	107,2	100,1	100,3	100,2	99,4	100,9	99,4	99,3	98,6	100,8	100,8	99,9	99,3	98,6	100,8	99,9	99,9	100,0	100,0	99,5	100,5	98,8	98,8	99,6	99,6	99,6		
- ubezpieczeniowe	106,5	103,6	107,9	100,1	100,0	100,1	99,2	101,8	100,0	99,9	98,7	101,3	99,8	99,8	99,9	98,7	100,0	99,8	100,0	100,0	99,4	100,6	100,6	100,6	100,6	100,6	100,6	100,6	100,6	
- bankowe	89,1	96,4	105,7	100,1	100,9	100,5	99,8	99,1	98,1	98,3	98,4	99,9	99,9	100,3	100,0	100,3	100,0	100,3	100,0	100,0	99,7	100,3	95,3	95,3	98,8	98,8	98,8	98,8	98,8	
Wskaźnik inflacji	101,0	102,5	104,2	100,3	100,4	100,2	99,9	100,5	100,9	100,7	100,7	100,5	100,5	100,2	100,2	100,2	100,2	100,2	100,1	100,1	99,6	100,0	103,4	103,4	103,4	103,5	103,5	103,5	103,5	

^a ceny średnie ważone, obliczenia własne. W skład usług bezpośrednio rolniczych wchodzi usługi: orka plugiem, telerzowanie ściernisk, kultywatorowanie, siew siewn. rzędowym, sadzenie ziemniaków sadzarką, opryskiwanie roślin (za 1 godz. i na obszarze 1 ha), rozstaw nawozów szt. (za 1 godz. i na obszarze 1 ha), zbiór zielonek siewczkarnią, zbiór zielonek scinaczem, koszenie traw kostarką rotacyjną, sprzęt zboż kombajnem, kopanie ziemniaków kombajnem ziemn., kopanie ziemniaków kopaczką, zatrudnienie osoby przy pracach polowych, wykończenie sztuczne krowy, badanie kliniczne krowy, badanie tuczniaka przedubojowe. W skład usług pośrednio rolniczych wchodzi usługi: przewóz 10 ton cegły samochodem za 20 km, wykończenie przyczepy samochodowej, naostwienie lemiesz, podkucie kopyta końskiego, opłata za wynajem 1 m2 lokalu rzemieślniczego, przetarcie drewna, opłata prac stolarskich, ciesielskich, praca mechanika przy naprawie maszyn roln, opłata prac murarskich, opłata projektu budynku inwentarsko-skladowego, wykończenie betoniarci, wykończenie cyklintarki, śrutowanie na paszę 100 kg żyta, śrutowanie na mąkę 100 pszenicy, opłata powierzchni 1 m2 lokalu handlowego, opłata dzierżawca 1 m2 placu targowego, opłata 1 dnia placowego „szczek”, opłata ogłoszenia reklamowego, składka ubezpiecz. OC ciągnika, składka ubezpieczenia Autocasco ciągnika, składka ubezpie. budynku rolnego, składka ubez. OC rolników, odsetki kredytu krótkoterm. 10 tys. zł, odsetki kredytu średnio-term. 50 tys. zł, ^b przemiał-zbóż

Źródło: Dane GUS i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 4. Ceny detaliczne wybranych usług dla rolnictwa (w zł)

Rodzaje usług	Jedn. miary	2006		2007		2008		2009												IX 2009 IX 2008		I-IX 2009 I-IX 2008	
		I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	%	%			
Orka pługiem	za 1 godz.	98,81	105,20	114,25	116,83	116,47	116,79	.	.	.	118,80	118,91	117,55	118,41	118,41	118,62	118,41	101,4	104,9				
Siew siewn. rzędowym	za 1 godz.	82,08	87,71	94,04	96,78	96,78	100,65	101,23	97,95	100,09	100,09	101,29	100,09	103,4	107,7				
Opryskiwanie roślin	na obszarze 1 ha	63,68	65,70	71,78	73,72	73,72	80,57	74,72	77,01	77,01	79,72	77,01	104,5	108,5				
Rozstew nawozów szt.	na obszarze 1 ha	68,58	71,43	75,98	79,00	79,00	79,00	79,00	79,00	78,94	80,27	81,43	79,85	82,13	82,13	86,02	82,13	104,0	108,5				
Zbiór zielonek ścieżkarnią	za 1 godz.	221,78	252,98	242,35	287,37	287,37	269,45	269,97	269,97	269,97	269,97	93,9	95,7				
Sprzęt zbóż kombajnem	za 1 godz.	230,86	236,14	270,68	273,29	280,06	272,48	280,06	280,06	102,5	102,5				
Kopanie ziemniaków kombajnem ziemn.	za 1 godz.	126,14	128,00	116,66	139,97	139,97	137,29	138,10	139,97	138,10	98,7	98,8				
Zatrudnienie osoby przy pracach polowych	za 1 dzień	44,38	51,06	62,86	64,23	64,23	64,27	.	.	.	64,40	66,60	65,63	65,53	65,53	65,54	65,53	102,0	104,7				
Śrutowanie na paszę	100 kg żyta	8,59	9,08	9,76	10,03	10,11	10,11	10,11	10,11	10,64	10,91	11,05	11,05	11,32	11,32	11,32	11,32	112,9	114,4				
Unasiwienie sztuczne krowy	1 szt.	46,50	47,73	50,48	51,38	51,32	51,66	51,82	51,82	52,84	52,79	52,93	53,12	53,26	53,27	53,30	53,27	103,7	105,8				
Badanie kliniczne krowy	1 szt.	22,15	22,81	24,67	25,06	25,33	25,53	25,78	25,78	26,18	26,37	26,44	26,89	26,89	27,04	27,07	27,04	107,9	109,4				
Przewóz 10 ton cegły samochodem	na odległ. 20 km	118,35	126,92	138,79	142,41	142,88	143,14	143,22	141,51	141,40	142,75	142,75	142,75	149,19	149,36	148,50	149,36	104,9	105,8				
Naostrzenie lemiesz	1 szt.	12,51	12,74	13,83	14,00	14,00	14,00	14,00	14,00	14,38	14,38	14,54	14,69	14,69	14,77	14,92	14,77	105,5	105,8				
Praca mechanika przy naprawie maszyn roln.	za 1 godz.	28,84	32,06	34,82	35,58	35,58	35,79	35,79	36,05	36,28	37,07	37,37	37,29	37,44	37,55	37,84	37,55	105,5	107,6				
Oplata prac murarskich	za 1 dzień	66,90	76,83	89,83	92,21	92,37	93,03	93,20	93,85	94,06	94,31	94,87	95,18	95,24	95,78	96,06	95,78	103,9	107,0				
Oplata projektu budynku inwentarsko-skladowego	1 szt.	1028	1024	1024	1040	1042	1051	1051	1144	1166	1170	1184	1191	1191	1199	1199	1199	115,3	116,4				
Wypożyczenie betoniarki na 1 dobę	na 1 dobę	31,29	31,64	32,67	32,80	32,84	32,82	33,07	35,53	36,06	36,17	36,31	36,45	36,16	36,22	36,30	36,22	110,4	111,0				
Oplata powierzchni lokalu handlowego	za 1 m ²	27,69	27,80	28,65	28,83	28,82	28,90	28,93	29,28	29,47	29,60	29,66	30,07	30,19	30,33	30,35	30,33	105,2	104,7				
Składka ubezpiecz. OC ciągnika	1 rok	116,02	115,97	130,77	128,84	128,79	129,00	127,31	128,18	127,53	127,07	126,76	126,25	125,83	125,77	124,75	125,77	97,6	96,1				
Składka ubezpieczenia Autocasco ciągnika	1 rok	698	753	749	738	738	739	745	748	746	739	734	738	732	732	721,59	73,88	99,1	97,9				
Odsetki kredytu krótkoter. 10 tys. zł	za 1 rok	591	570	597	606	610	614	612	605	595	586	576	578	579	577	577	577	95,3	98,5				
Odsetki kredytu średnioter. 50 tys. zł	za 1 rok	5070	4890	5208	5288	5343	5362	5354	5313	5199	5098	5027	5003	5022	5043	5019	5043	95,4	98,6				

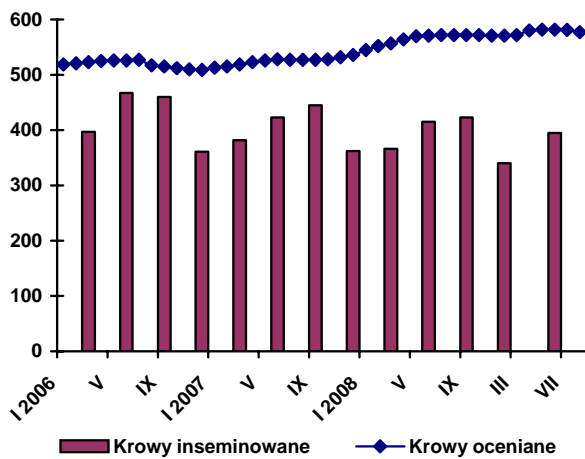
Źródło: Niepublikowane dane GUS (na podstawie badań korespondentów) i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 5. Ceny detaliczne wybranych usług wyrażone w dt (kg, l) produktów rolnych

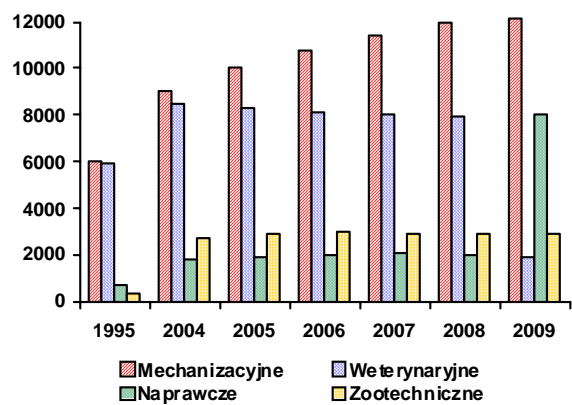
Rodzaje usług	Jedn. miary	Wyrażone w dt (kg, l)	2006		2007		2008		2008		2009												IX 2008 IX 2007		I-IX 2009 I-IX 2008	
			I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	X	IX	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	%	%					
Orka pługiem	za 1 godz.	dt pszenicy	2,23	1,38	1,84	2,26	2,49	2,54	.	.	2,30	2,38	2,31	.	2,26	2,63	2,41	113,3	149,5							
Siew siewn. rzędow.	za 1 godz.	dt pszenicy	1,85	1,15	1,43	1,87	2,07	.	.	1,94	2,02	1,93	.	1,91	2,24	2,04	115,7	153,3								
Opryskiwanie roślin	na obsz. 1 ha	dt pszenicy	1,43	1,31	1,11	1,43	1,58	1,61	1,47	1,41	1,47	1,77	1,57	116,8	151,9							
Rozsiew nawozów szt.	na obsz. 1 ha	dt pszenicy	1,54	1,07	1,18	1,53	1,69	1,72	1,68	1,49	1,55	1,63	1,57	1,52	1,57	1,91	1,63	116,3	161,7							
Zbiór zielonek siewczk.	za 1 godz.	l mleka	238	204	292	308	316	310	312	315	315	312,08	100,0	108,8							
Sprzet zboż kombajnem	za 1 godz.	dt pszenicy	5,20	2,11	4,63	5,29	5,36	6,04	5,82	114,6	125,7							
Kopanie ziemniaków kombajnem ziemn.	za 1 godz.	dt ziemn.	3,21	3,09	4,32	5,90	6,62	2,23	2,95	3,74	3,92	114,3	104,7							
Zatrudnienie osoby przy pracach polowych	za 1 dzień	dt pszenicy	1,00	0,76	0,99	1,24	1,38	1,40	.	.	1,24	1,33	1,29	1,20	1,25	1,45	1,31	114,1	150,8							
Srutowanie na paszę	100 kg żyta	dt żyta	0,22	0,15	0,19	0,24	0,27	0,28	0,28	0,28	0,29	0,31	0,30	0,29	0,32	0,39	0,32	169,5	202,9							
Unasienienie sztuczne krowy	1 szt.	l mleka	49,87	44,80	49,80	55,08	56,52	57,27	58,24	60,85	60,64	60,35	61,17	61,64	62,11	62,28	61,06	110,4	129,1							
Badanie kliniczne krowy	1 szt.	l mleka	23,76	21,40	24,35	26,86	27,90	28,30	28,98	30,15	30,29	30,14	30,96	31,12	31,53	31,63	30,70	114,9	133,5							
Przewóz samoch. 10 ton cegły	na odległ. 20 km	kg żywca trzody	32,96	36,45	34,29	30,69	33,07	33,44	31,83	31,78	29,86	29,25	29,68	29,48	29,40	30,18	30,40	104,2	87,4							
Naostrzenie lemieszka	1 szt.	dt pszenicy	0,28	0,19	0,21	0,27	0,30	0,30	0,30	0,27	0,28	0,29	0,29	0,27	0,28	0,33	0,29	118,0	158,6							
Praca mechanika przy napr. masz. rol.	za 1 godz.	dt pszenicy	0,65	0,48	0,54	0,69	0,76	0,78	0,76	0,69	0,72	0,75	0,73	0,70	0,72	0,84	0,74	118,0	161,1							
Oplata prac murarskich	za 1 dzień	kg żywca trzody	18,63	22,02	22,19	19,87	21,38	21,74	20,71	21,14	19,73	19,44	19,79	18,82	18,85	19,52	19,89	103,2	88,4							
Oplata projektu budynku inw.-skład.	1 szt.	kg żywca trzody	286	295	253	224	241	246	234	262	245	243	248	235	236	244	247,46	114,6	96,1							
Wypożyczenie betoniarki 100 l	na 1 dobę	kg żywca trzody	8,71	9,10	8,09	7,07	7,60	7,67	7,35	8,10	7,57	7,44	7,58	7,15	7,13	7,38	7,57	109,7	91,5							
Oplata powierzchni lokalu handlowego	za 1 m ²	kg żywca trzody	7,71	7,99	7,09	6,21	6,67	6,75	6,43	6,62	6,19	6,08	6,25	5,97	5,97	6,17	6,26	104,5	86,3							
Składka ubezpiecz. OC ciagnika	1 rok	dt pszenicy	2,61	1,73	2,00	2,49	2,76	2,80	2,71	2,68	2,41	2,46	2,48	2,34	2,41	2,76	2,53	109,2	144,8							
Składka ubezpie. Autocasco ciagnika	1 rok	dt pszenicy	15,72	11,19	11,47	14,28	15,81	16,07	15,82	14,13	14,28	14,67	14,53	13,60	14,00	15,99	14,74	110,8	147,5							
Wartość odsetek kredytu krótk. 10 tys. zł	za 1 rok	dt pszenicy	13,30	8,48	9,23	11,71	13,06	13,34	13,00	11,26	11,32	11,51	11,37	10,76	11,04	12,77	11,69	106,6	147,4							
Wartość odsetek kredytu średn. 50 tys. zł	za 1 rok	dt pszenicy	114,2	72,7	80,6	102,3	114,4	116,6	113,8	98,4	98,5	100,4	98,4	93,3	96,5	111,2	101,89	106,6	147,5							

Źródło: Niepublikowane dane GUS (na podstawie badań korespondentów) i obliczenia IERiGŻ-PIB.

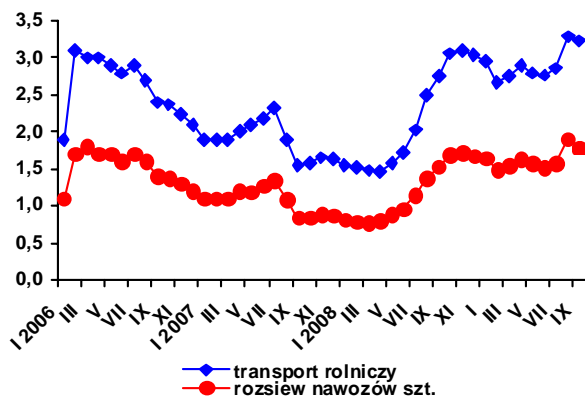
Rys. 1. Liczba krów ocenianych (tys. sztuk)

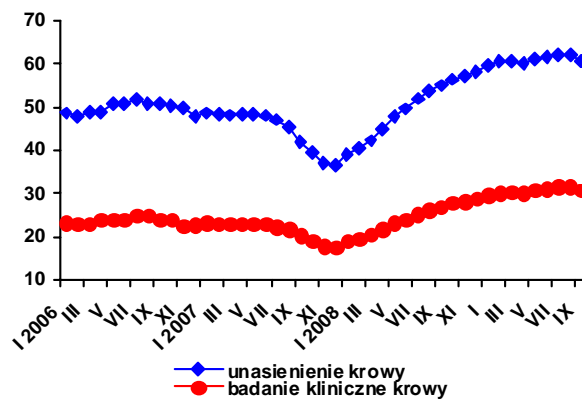
Rys. 2. Liczba placówek usług rolniczych

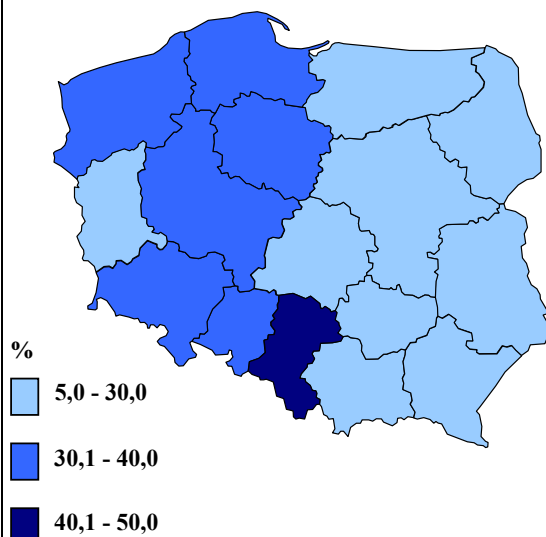
Rys. 3. Ceny wybranych usług wyrażone w dt pszenicy

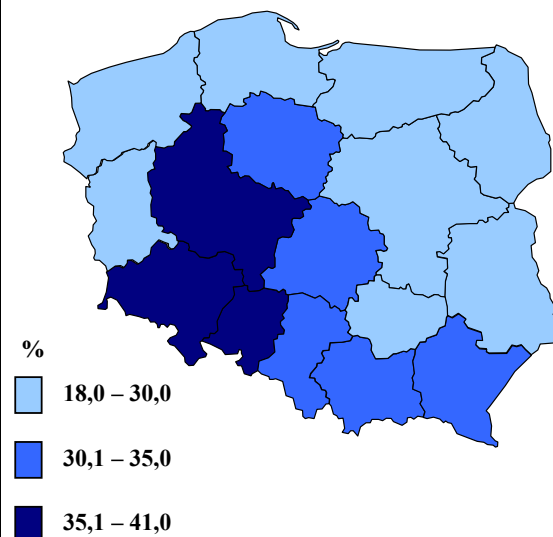
Rys. 4. Ceny wybranych usług weteryn.-zootechnicznych wyrażone w litrach mleka

Rys. 5. Udział krów ocenianych w pogłowiu ogółem w czerwcu 2009 r. (w %)

Rys. 6. Udział krów inseminowanych w pogłowiu ogółem w I półroczu 2009 r. (w %)

Źródło: Jak w tabelach 1 i 5.

Wpływ zmiany cen na sytuację dochodową gospodarstw mlecznych w latach 2007-2008 oraz prognoza na rok 2009

Stanisław Mańko

Prognozowanie zmian sytuacji ekonomicznej gospodarstw rolnych przed uzyskaniem wiarygodnych danych dotyczących sytuacji rynkowej oraz warunków przyrodniczych zawsze jest obciążone niepewnością. W opracowaniu podjęto ten problem wykorzystując badania modelowe uwzględniające zmiany cen w roku 2008 oraz w pierwszych trzech kwartałach 2009 r. Analizę przeprowadzono wykorzystując model symulacyjny opracowany w ramach zadania badawczego realizowanego w IERiGŻ-PIB „Analiza wzajemnych relacji ekonomicznych między poszczególnymi elementami łańcucha żywnościowego”. W modelu tym jako elementy stałe przyjęto potencjał produkcyjny gospodarstw mlecznych prowadzących rachunkowość o różnej liczbie utrzymywanych krów, organizację produkcji oraz rozkład sprzedaży produktów i zakupu środków do produkcji rolniczej. Elementami zmiennymi była wartość wpłat i wypłat zależna od relacji cen w poszczególnych miesiącach roku badanego w stosunku do roku wyjściowego, nietowarowe rozdysponowanie produktów potencjalnie towarowych, wartości zapasów produktów i środków do produkcji oraz wielkość dopłat do działalności operacyjnej. W przyjętym systemie modelowania wyniki działalności gospodarstw obliczane są zgodnie z metodologią przyjętą w Polskim FADN.

Analizą objęto gospodarstwa wyspecjalizowane w chowie bydła mlecznego (typ rolniczy TF 41), pogrupowane według liczby utrzymywanych krów: około 10, 20, 40, 60, 80, 100 i 125 szt. stanu średniego w roku. W modelowaniu wykorzystano indeksy miesięcznych zmian cen podstawowych produktów oraz środków produkcji opracowane w IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS. Ustalając relacje cen w 2009 r. przyjęto założenie, że w ostatnim kwartale tego roku relacje cen będą zbliżone do obserwowanych w 3 pierwszych kwartałach. W związku z tym sytuację ekonomiczną gospodarstw w 2009 roku należy traktować jako przybliżoną.

Poszczególne kategorie przychodów i kosztów, obliczono w cenach bieżących zgodnie z metodologią FADN, a więc bez należnych i naliczonych stawek VAT. W przychodach uwzględniono dopłaty bezpośrednie naliczone wg obowiązujących w tych latach zasad, zakładając, że w całości wypłacone zostały w roku, którego dotyczą. W ten sposób na oszacowane wyniki działalności w kolejnych latach mają wpływ nie tylko wielkość i struktura przychodów i kosztów, ale także dynamika sprzedaży produktów i zakupu środków produkcji oraz świadczeń dokonywanych w ciągu roku. Wyniki symulacji przedstawiono w tab. 1.

Zgodnie z przyjętą metodą prognozowania, zakładającą, że końcówce 2009 r. ceny utrzymają się na poziomie z 3 kwartałów roku, można przewidywać, że dochód z gospodarstwa rolnego w gospodarstwach o mniejszej skali produkcji będzie o kilka procent niższy od osiągniętego w roku 2008, a w gospodarstwach z większą liczbą krów, a zarazem o większej powierzchni użytków rolnych, może być na poziomie roku 2008. Sytuacja ta jest głównie skutkiem znacznego wzrostu dopłat bezpośrednich (o ok. 30%), co z kolei wynika z relacji kursowych euro do złotego. Mimo znacznej obniżki wartości produkcji mleka (o ok. 17%), przychody w gospodarstwach o dużej skali produkcji w 2009 r. mogą być nawet o ok. 2% wyższe niż w roku 2008. Struktura kosztów w gospodarstwach z większą liczbą utrzymywanych krów jest korzystniejsza z punktu widzenia aktualnych relacji cenowych, szacowany przyrost kosztów ogółem jest więc znacznie wyższy w gospodarstwach utrzymujących mniejsze stada krów. Nie bez znaczenia jest również fakt, że znaczna skala produkcji pozwala dużym gospodarstwom uzyskiwać wyższe ceny za dostarczane produkty oraz rabaty przy zakupie środków produkcji.

Tabela 1. Zbiorcze zestawienie wyników symulacji wpływu zmian cen na sytuację ekonomiczną gospodarstw nastawionych na chów bydła mlecznego w zł na gospodarstwo

Wyszczególnienie	Rok	Gospodarstwa mleczne według liczby utrzymywanych krów						
		10 krów	20 krów	40 krów	60 krów	80 krów	100 krów	125 krów
Produkcja mleka	2007	41 998	102 966	265 406	400 511	566 921	835 528	927 310
	2008	40 546	98 351	246 496	386 701	553 888	803 495	939 034
	2009	32 834	80 610	203 645	319 477	457 600	663 814	783 472
	2008=100	81,0	82,0	82,6	82,6	82,6	82,6	83,4
	2007=100	78,2	78,3	76,7	79,8	80,7	79,4	84,5
Razem przychody	2007	85 257	165 581	422 599	592 966	792 304	1 056 197	1 221 111
	2008	83 552	155 646	388 791	551 458	800 227	1 087 883	1 269 955
	2009	84 387	157 203	392 679	556 973	808 229	1 098 762	1 282 655
	2008=100	101,0	101,0	101,0	101,0	101,0	101,0	101,0
	2007=100	99,0	94,9	92,9	93,9	102,0	104,0	105,0
Koszty bezpośrednie	2007	24 211	49 046	117 820	182 616	201 505	333 405	354 003
	2008	27 627	55 005	133 343	206 358	229 170	380 218	395 254
	2009	28 797	58 968	137 191	219 409	238 536	381 074	401 673
	2008=100	104,2	107,2	102,9	106,3	104,1	100,2	101,6
	2007=100	118,9	120,2	116,4	120,1	118,4	114,3	113,5
Koszty ogólnogospodarcze	2007	10 843	17 792	41 119	72 891	75 213	99 233	109 052
	2008	10 844	19 158	44 118	79 160	76 526	103 069	111 771
	2009	12 115	19 968	46 592	80 897	77 992	99 487	108 572
	2008=100	111,7	104,2	105,6	102,2	101,9	96,5	97,1
	2007=100	111,7	112,2	113,3	111,0	103,7	100,3	99,6
Zużycie pośrednie	2007	35 055	66 838	158 939	255 507	276 717	432 638	463 055
	2008	38 471	74 163	177 461	285 517	305 696	483 287	507 025
	2009	40 912	78 937	183 783	300 306	316 527	480 561	510 245
	2008=100	106,3	106,4	103,6	105,2	103,5	99,4	100,6
	2007=100	116,7	118,1	115,6	117,5	114,4	111,1	110,2
Amortyzacja	2007	11 637	21 680	43 596	47 164	67 530	74 904	110 754
	2008	11 997	22 351	44 946	48 624	69 620	77 222	114 182
	2009	11 959	22 281	44 803	48 469	69 399	76 978	113 820
	2008=100	99,7	99,7	99,7	99,7	99,7	99,7	99,7
	2007=100	102,8	102,8	102,8	102,8	102,8	102,8	102,8
Koszty czynników zewnętrznych	2007	1 075,2	2 491,1	8 826,5	20 232,4	38 678,4	32 215,4	71 981,9
	2008	1 094,2	2 516,8	9 213,6	21 459,7	40 674,6	33 710,2	77 118,2
	2009	1 105,9	2 535,0	9 384,5	21 961,0	41 589,0	34 425,9	79 312,3
	2008=100	101,1	100,7	101,9	102,3	102,2	102,1	102,8
	2007=100	102,8	101,8	106,3	108,5	107,5	106,9	110,2
Ogółem koszty	2007	47 767	91 009	211 362	322 903	382 926	539 757	645 791
	2008	51 562	99 031	231 621	355 601	415 990	594 220	698 326
	2009	53 977	103 752	237 971	370 737	427 516	591 964	703 378
	2008=100	104,7	104,8	102,7	104,3	102,8	99,6	100,7
	2007=100	113,0	114,0	112,6	114,8	111,6	109,7	108,9
Dochód z gospodarstwa rolnego	2007	37 490	74 572	211 237	270 063	409 378	516 440	575 320
	2008	31 990	56 615	157 170	195 858	384 236	493 664	571 629
	2009	30 411	53 451	154 708	186 236	380 713	506 798	579 277
	2008=100	95,1	94,4	98,4	95,1	99,1	102,7	101,3
	2007=100	81,1	71,7	73,2	69,0	93,0	98,1	100,7
Udział dopłat w dochodzie z gospodarstwa w %	2007	43,2	31,1	26,0	32,9	31,0	34,8	38,2
	2008	57,5	41,2	29,7	31,0	25,0	33,1	35,5
	2009	79,2	57,2	39,5	42,7	33,0	42,2	46,0

Źródło: Opracowanie własne.